

TILINPÄÄTÖS 2017

TOIMINTAKERTOMUS 2017

Sisällysluettelo

Sisällys

1	OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	1
1.1	KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	1
1.2	KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET	3
1.3	YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS	5
1.4	OLENNAISET MUUTOKSET KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	5
1.5	ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ	6
1.6	KUNNAN HENKILÖSTÖ 31.12.2017	6
1.7	MUUT EI-TALOUDELLISET ASIAT	8
1.8	ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA	8
1.9	YMPÄRISTÖTEKIJÄT	9
1.10	KUNNANHALLITUKSEN SELONTEKO SISÄISEN JA RISKIENHALLINNAN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	9
2	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	11
2.1	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN	11
2.2	TOIMINNAN RAHOITUS	12
3	RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	14
3.1	TASE JA SEN TUNNUSLUVUT (PERUSKUNTA)	14
3.2	KUNNAN KOKONAISTULOT JA MENOT	15
4	KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	16
4.1	VAALAN KUNNAN KONSERNIRAKENNE SELVITYS KONSERNIYHTIÖISTÄ ON LIITETIEDOSTOSSA NO 22-24	16
4.2	OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT	16
4.3	ARVIO KONSERNIN TULEVASTA KEHITYKSESTÄ	17
4.4	SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	17
4.5	KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT	18
4.6	KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	19
4.6	KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT	20
5	KUNNANHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTA KOSKEVISTA TOIMENPITEISTÄ	22
5.1	TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY	22
5.2	TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET	22
6	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	25
6.1	KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU	25
6.1.1	Hallintopalvelut	26
6.1.2	Oulunkaaren katsaus vuoteen 2016	52
6.1.3	Sivistyspalvelut	57
6.1.4	Tekniset palvelut	74
6.2	TULOSLASKELMA (PERUSKUNTA) MUKANA SISÄISET ERÄT	82
6.3	INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMISVERTAILU / PERUSKUNTA	84
6.4	RAHOITUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU	85
6.5	TASE / PERUSKUNTA	86
6.6	YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIEHÄN SITOVIEN MÄÄRÄRAHOJEN TOTEUTUMISESTA	87
7	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	88
7.1	TULOSLASKELMA	88
7.2	RAHOITUSLASKELMA (PERUSKUNTA)	89
7.3	TASE (PERUSKUNTA)	90
7.4	KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	91
7.5	KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	92
7.6	KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT	93
8	TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	94
8.1	TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	95
8.2	TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	97
8.3	VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	105
8.4	HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT	107
9	KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT TILIKAUDELLA 1.1. – 31.12.2017	110
10	KÄYTETYT TILIKARTAT TILIKAUDELLA 1.1. – 31.12.2017	111
11	VUODEN 2017 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET	129

TOIMINTAKERTOMUS

1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Kuntakentän murros ja muutos jatkuvat. Tilinpäätöstä valmisteltaessa sote- ja maakuntalaki ovat eduskunnan käsittelyssä. Tällä hetkellä mietimme aktiivisesti ratkaisuja tukipalveluiden tuottamiseen vuonna 2020, vaikka sote- ja maakuntalaki ovat vielä hyväksymättä. Teemme yhteistyötä maakunnan kanssa sinne mahdollisesti siirtyvistä palveluista ja henkilökunnasta, vaikka emme ole varmoja siitä, miten kunnan rooli ja elinvoiman edellytykset muuttuvat. Vuonna 2017 teimme laajan hyvinvointikertomuksen ja –suunnitelman sekä laadimme uuden kuntastrategian. puolella käynnistimme kunnan laajan hyvinvointikertomuksen valmistelun ja uuden kuntastrategian laadinta. Viime alkoi uusi valtuustokausi 17 luottamushenkilön voimin. Kunnan hallintosääntö myös uudistettiin. Kunnassa on ollut Häirinnän ja epäasiallisen kohtelun hallinta vuodesta 2011 asti, mutta viime vuonna sitä tarkennettiin ja hallitus hyväksyi sen syyskuussa.

Häirinnän ja epäasiallisen kohtelun hallinta, hyväksytty hallituksessa 26.9.2017 § 218

Laaja hyvinvointikertomus 2017-2020 hyväksytty valtuustossa 19.12.2017 § 82

Vaalan kunnan strategia hyväksytty valtuustossa 19.12.2017 § 83

Teemme neljättä vuotta peräkkäin erinomaisen tuloksen. Peruskunnan osalta reilun 1,3 miljoonan euron ylijäämäisestä tuloksesta teimme ylimääräisiä arvonalennuksia ja purkuvarauksen, joiden tarkoituksena on varautua kiinteistöriskeihin. Näiden yhteenlaskettu arvo oli 1 215 000€. Tämän jälkeen peruskunnan tulokseksi jäi noin 97 000€. Hyvästä tuloksesta huolimatta joudumme nyt ja jatkossa tekemään isoja valintoja, joilla pidämme tulot ja menot tasapainossa sekä vältämme lisävelkaantumisen.

Vuoden 2017 aikana yleinen taloustilanne koheni loppuvuotta kohden. Tämä näkyi Vaalan osalta veroennusteiden euromääräisenä nousuna. Loppuvuonna talouden yleinen koheneminen sai aikaan valtakunnan tasolla palkankorotuspaineita. Tämä konkretisoitui kuntatasolla alkuvuonna 2018, jolloin vahvistui palkankorotus kunnalliselle puolelle astuen voimaan 1.5.2018.

Vaalaan perustettiin vuonna 2017 18 uutta yritystä. Vastaavasti 13 yritystä lakkasi toimimasta. Vaalan kunnan alueella toimivien yritysten toimintaedellytykset ovat hieman parantuneet, mutta haasteita on työvoiman rekrytoimisessa ja rahoituksen saamisessa investoinneille. Vaalan Betonilla on ollut suurimpia haasteita saada osaavaa työvoimaa. Kunta on auttanut yritystä rekrytoinnissa mm. järjestämällä edullista vuokra-asumista kunnan alueella. Useat yritykset ovat aktiivisesti mukana Geopark-verkostossa. Matkailun osalta kaipaamme kuitenkin uusia toimijoita ohjelmalveluihin. Selvää on, että alan kasvu edellyttää investointeja alueelle. Vaala on mukana Utajärven ja Muhoksen kanssa kehittämässä koko Geoparkin matkailua. Tämä projekti on käynnistynyt vuonna 2018 ja tavoitteena on kehittää lisäksi myös Vaalan matkailua saaden kuntaa lisää ohjelmalveluja ja majoituspaikkoja. Humanpolis Oy on voimakkaasti mukana Geopark alueen kehittämisessä.

Vaalan tuloveroprosentti vuonna 2017 oli 21,50. Kunnallisveroprosenttiaan korotti vuodelle 2017 kaikkiaan 47 kuntaa, kun vuonna 2016 korottajia oli 45. Veroprosenttia laski 14 kuntaa. Keskimääräinen tuloveroprosentti oli vuonna 2017 19,91. Pohjois-Pohjanmaalla luku on 20,47 % ja Kainuussa 21,12 %. 2000-6000 asukkaan kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti on 20,92. Siten Vaalan prosentin voidaan todeta olevan 0,58% keskimääräistä korkeampi.

Vaikka nimellinen tuloveroprosentti on noussut, efektiivinen veroaste on kuitenkin jopa laskenut. Vaalan kunnan efektiivinen veroaste on ollut Kuntaliiton laskemien mukaan vuonna 2017 13,69 %. Kunnan tuloveron ja efektiivisen veroasteen välinen kuilu on kasvanut jatkuvasti. Kun vuonna 2001 erotus oli 4,77 niin vuonna 2017 se on jo 7,81. Keskimäärin erotus koko maassa on 5,47.

Vaalan kunnan talous on jatkanut hyvällä suunnalla. Vuoden 2017 positiiviseen tulokseen vaikuttivat merkittävästi korkokulujen (- 71 300) ja kunnan toimintakulujen (- 442 000) alittuminen. Verotulot toteutuivat 65 540 euroa yli ja valtionosuudet 47 949 euroa yli budjetoidun. Verotuloja kertyi yhteensä noin 11,3 miljoonaa euroa. Vuoteen 2016 verrattuna verotulot vähenivät n. 100 000 euroa. Valtionosuudet olivat n. 13,2 miljoonaa euroa ja ne lisääntyivät edellisvuodesta noin 25 000 eurolla.

Toimintakulujen kasvua selittää erikoissairaanhoidon toteuma 5,34 miljoonaa euroa, joka on 688 000 euroa budjetoitua suurempi. Erikoissairaanhoidon kulut laskivat vuodesta 2016 yhteensä 2 500 euroa. Oulunkaaren sosiaali- ja terveystalouden oma toiminta alitti budjetin sen sijaan noin -419 000 eurolla ja lasku vuoteen 2016 verrattuna oli -265 000 euroa. Kokonaisuutena Oulunkaaren sosiaali- ja terveystalouden toteuma oli 13,59 miljoonaa euroa, jossa laskua vuoteen 2016 verrattuna oli noin -268 000 euroa.

Kunnan toimintakulut ilman sosiaali- ja terveystalvueluita laskivat vuodesta 2016 yhteensä n. 802 000 euroa. Tätä selittää mm. henkilökulujen ja palvelujen ostojen lasku. Toimintatuotot kasvoivat vuoteen 2016 verrattuna noin 56 000 eurolla.

Vuonna 2016 valmisteltiin ja toteutettiin kaukolämpö- ja vesihuoltoliikelaitosten yhtiöittäminen. Kunnanvaltuusto päätti yhtiöittää sekä kaukolämpö- että vesihuoltoliiketoiminnot yhteen perustettavaan yhtiöön. Tätä varten perustettiin syksyllä 2016 Vaalan Vesi ja Lämpö Oy, joka on kunnan 100 %:sti omistama tytäryhtiö. Yhtiön ensimmäinen tilinpäätös vuodelta 2017 oli 30 684 euron verran ylijäämäinen.

Vuonna 2016 valmisteltiin taloyhtiöiden fuusio. Kunnanvaltuusto päätti fuusioda taloyhtiöt siten, että kunnan omistamat taloyhtiöt As Oy Vaalan Uitonkartano ja Koy Vaalahaka sulautuvat Koy Vaalan Niskaan. Uudessa muodossaan Koy Vaalan Niskan toiminta alkoi vuoden 2017 alusta ja yhtiö teki ensimmäisenä toimintavuotenaan 18 152 euron ylijäämäisen tuloksen.

Vaalan kunnan lainamäärä on pienelle kunnalle korkea. Lainamäärä väheni vuoden 2017 aikana noin 484 000 eurolla velkamäärän ollessa vuoden lopussa 10 389 000 €. Useat kunnan kiinteistöt kaipaavat peruskorjausta ja yritystilojen investointejakin on jatkossa harkittava.

Oulujokilaaksossa keskeisiä yhteistyöasioita ovat olleet Montan kalojen kiinniottolaitteen valmistuminen, VT22 edunvalvonta ja kehittämissyhtiö Humanpolisn kehittäminen. Vuonna 2013 aloitettiin keskustelu tiivistetystä yhteistyöstä matkailun markkinoinnin ja kehittämisen edistämiseksi Humanpolis Oy:n kautta. Humanpolis Oy on vastannut Rokuan Geoparkin kehittämisestä ja markkinoinnista.

Valtion aluehallinnon palvelujen säilyttäminen ja erityisesti Pelson vankila, valtionosuus uudistukseen vaikuttaminen sekä maakuntauudistus ovat olleet kunnan edunvalvonnan painopisteenä. Edunvalvontaa tehdään yhteistyössä naapurikuntien ja maakunnan liittojen kanssa. Erityisesti Pelson vankilan tulevaisuus on ollut kunnan edunvalvonnan painopisteenä. 16.5.2017 Oikeusministeriö antoi toimeksiannon (8/632/2017) Pohjois-Suomen suljettujen vankipaikkojen pysyvän ratkaisun toteuttamiseksi. Tässä toimeksiannossa Rikosseuraamuslaitos tarkastelee Pelson vankilan jatkamisen edellytyksiä. Lopullinen poliittinen ratkaisu asiassa saataneen kevään 2018 aikana.

Henkilöstömuutokset ovat läsnä jatkossa yhä useammin eläköitymisen myötä. Uuden henkilöstön rekrytointiin pitää panostaa ja samalla säilyttää eläkkeelle siirtyvien osaaminen organisaatiossa. Tällaisessa tilanteessa usein myös jäävien työntekijöiden tehtäväkuvat ja roolit työyhteisössä ovat mahdollisesti muuttoksessa.

Kiitokset kaikille kuntamme työntekijöille ja luottamushenkilöille vuodesta 2017. Taloudellisesti niukoista ajoista huolimatta, Vaalan kunta on pystynyt turvaamaan kuntalaisilleen hyvät peruspalvelut lähellä. Nyt on se aika, jolloin kunnassa tehdään linjavetoja tulevaisuuden kunnan tukipalveluista ja toimenpiteistä, joilla kunta on vetovoimainen tulevaisuudessa. Tänä vuonna panostetaan aikaisempaa enemmän Vaalan ja koko Rokua Geoparkin alueen kehittämiseen, jotta alueelle saataisiin lisää palvelun tuottajia ja majotuskapasiteettia. Kehittäminen on vuosien projekti ja tulokset näkyvät vasta myöhemmin. Matkailun kehittäminen vaatii kuitenkin rohkeita päätöksiä ja satsauksia, jotta tulokset tulevat näkyviksi. Seuraamme kunnassa sote- ja maakuntauudistuksen etenemistä ja teemme uudistuksen ja kuntalaisten edunmukaisia ratkaisuja tulevaisuuden kunnan elinvoimaisuuden turvaamiseksi.

Vs kunnanjohtaja Ari Niskanen

1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Hallinto-organisaatio

Kunnan organisaatiokaavio on toimintakertomuksen liitteenä.

Kunnanvaltuusto 2013-31.5.2017

Vuonna 2012 valitussa valtuustossa on 21 jäsentä, joista Suomen Keskustan edustajia on 14, Vasemmistoliiton edustajia 3, sosiaalidemokraatteja 1 ja perussuomalaisia 3. Kunnanvaltuusto kokoontui vuonna 2017 kolme kertaa.

Valtuutettu	Puolue
Karjalainen Esa, pj.	KESK
Kemppainen Pentti, 1.vpj.	KESK
Lämsä Pekka K, 2. vpj.	SDP
Huovinen Pekka	PS
Karhu Tapani	KESK
Karjalainen Vuokko 31.12.2016 saakka	KESK
Kilpeläinen Auvo	VAS
Kuusela Terttu	KESK
Kylmänen Tiina	VAS
Leinonen Aino	KESK
Leinonen Jenna 1.1.2017 alkaen	KESK
Leinonen Erkki	KESK
Lämsä Pekka J.	KESK
Moilanen Helmi	PS
Moilanen Kalle	PS
Mustonen Osmo	VAS
Rasinkangas Reijo	KESK
Roivainen Jouko	KESK
Seppänen Tero	KESK
Tervonen Timo	KESK
Virkkunen Reijo	KESK
Välinen Niina	KESK

Kunnanvaltuusto 1.6.2017-31.5.2021

Vuonna 2017 valitussa valtuustossa on 17 jäsentä, joista Suomen Keskustan edustajia on 10, Vasemmistoliiton edustajia 4 ja perussuomalaisia 3. Kunnanvaltuusto kokoontui vuonna 2017 viisi kertaa.

Välinen Pekka, pj.	KESK
Mustonen Osmo, 1 vpj.	VAS
Paakkari Miia-Kristiina, 2 vpj.	KESK
Hannukainen Esa	PS
Hiltunen Marko	VAS
Huotari Tapio	VAS
Karhu Tapani	KESK
Karjalainen Esa	KESK
Karppinen Hanna	VAS
Kemppainen Pentti	KESK
Koski-Tulppo Tiina	KESK

Leinonen Aino	KESK
Leinonen Jenna	KESK
Moilanen Kalle	PS
Roivainen Jouko	KESK
Rovio Markus	PS
Virkkunen Reijo	KESK

Kunnanhallitus 2015-31.5.2017

Kunnanhallitus kokoontui 11 kertaa vuonna 2017.

Reijo Virkkunen, pj	KESK
Moilanen Kalle , 1.vpj	PS
Kylmänen Tiina, 2.vpj	VAS
Karhu Tapani	KESK
Karjalainen Vuokko 31.12.2016 asti	KESK
Kesälahti Aune	KESK
Kuusela Terttu	KESK
Leinonen Jenna 1.1.2017 alkaen	KESK
Leinonen Erkki	KESK
Moilanen Helmi	PS
Määttä Tytti, kunnanjohtaja, esittelijä	
Leppänen Juho, hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä 30.4.2017 saakka	
Karppinen Lea, hallintosihteeri, pöytäkirjanpitäjä 1.5.2017 alkaen	

Kunnanhallitus 1.6.2017 – 31.5.2019

Kunnanhallitus kokoontui 9 kertaa vuonna 2017.

Karjalainen Esa, pj.	KESK
Huotari Tapio, 1. vpj.	VAS
Moilanen Kalle, 2. vpj.	PS
Karhu Tapani	KESK
Karppinen Hanna	VAS
Leinonen Aino	KESK
Leinonen Jenna	KESK
Määttä Tytti, kunnanjohtaja	
Niskanen Ari , hall.joht. esittelijä/pöytäkirjanpitäjä 2.8.2017 alkaen	
Karppinen Lea, hallintosihteeri, pöytäkirjanpitäjä	

Lautakunnat

Hyvinvointilautakunnan ja elinvoimalautakunnan kokoonpanot ovat käyttötalousosassa ao. hallintokuntien kohdalla.

Tilivelvolliset

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsenet ja ao. toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat

1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Kunnallistalous

Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2017 tilinpäätösarviot osoittavat kuntatalouden vahvistuneen viime vuonna, mutta ennako-odotukset eivät kuitenkaan täysin toteutuneet, arvioidaan kuntaliiton analyysissä tilinpäätösten ennakkotiedoista

Kuntasektorin toimintakulut laskivat keskimäärin 1,0 prosenttiyksikköä viime vuodesta. Muutoksen syynä olivat perustoimeentulotuen Kela-siirto, sekä kuntien omat säästötoimenpiteet. Kuntaliiton toimitusjohtaja Jari Koskisen mukaan vuoden 2017 tilikauden tulos parani tilinpäätöstietojen mukaan noin 200 miljoonaa euroa, mutta jäi 500 miljoonaa euroa pienemmäksi kuin viime syksyn kuntatalousohjelmassa arvioitiin. Tilikauden tulos oli negatiivinen 60 kunnassa, kun viime vuonna negatiivinen tulos oli 111 kunnassa. Kuntaliiton mukaan kuntatalouden rahoituksellista tasapainoa kuvaava toiminnan ja investoinnin rahavirta nousi plussalle 250 miljoonaan euroon. Kehitystä selittää muun muassa kuntien tiukka taloudenpito, harkitut investoinnit sekä koko julkisen sektorin yhteinen tasapainottamispolitiikka. Lainakanta nousi 18,3 miljardiin euroon ja kasvua tuli 0,9 prosenttia. Kuntien lainakanta laski 100 miljoonaa euroa, kun kuntayhtymien lainakanta kasvoi 250 miljoonaa euroa.

Vuoden 2018 ja 2019 tilanne näyttäytyy kuntien arvioissa vaikeana. Toimintakulut kasvavat vuonna 2018 noin miljardi euroa, kun kuntien verotulot ja valtionosuudet eivät juurikaan kasva. Kuntaliiton varatoimitusjohtaja Timo Reina sanoo, että viime vuosi jää poikkeukselliseksi vuodeksi. Talous heikkenee selvästi jo tänä vuonna ja investoinnit kasvavat viidenneksellä.

Kuntien verotulot vuonna 2017 kasvoivat yhteensä 2,0 prosenttia, eli 450 miljoonaa euroa, kun samanaikaisesti valtionosuudet laskivat 3,3 prosenttia, eli 300 miljoonaa euroa.

Kuntaliiton ja FCG:n tutkimuksessa on selvitetty kuntasektorin korjausvelkaa. Selvityksessä arvioidaan, että kuntasektoreilla on laskennallisesti katettavaa korjausvelkaa 4 miljardia euroa pelkästään toimitilojen ja kiinteistöjen osalta. Kuntaliiton toimitusjohtaja Jari Koskisen mukaan korjausvelka on edelleen kasvamassa ja jotta investoinnit voidaan rahoittaa, on kuntien tulokehityksen oltava vahvaa jatkossakin ja menot pidettävä kurissa. Hän kertoo, että myös maakunta- ja sote-uudistus aiheuttaa suurta epävarmuutta kuntien talouteen lähivuosina.

Oman talousalueen kehitys

Vaalan ennakkoväkiluku 31.12.2017 oli 2941 henkilöä. Vuonna 2017 väkiluku vähentyi -102 henkilöllä (väkiluku 31.12.2016 oli 3043), vuonna 2016 väkiluku vähentyi -31 henkilöllä ja vuonna 2015 väkiluku vähentyi -63 henkilöllä. Kuntaan muutti vuonna 2017 muualta 88 henkilöä ja kunnasta muutti pois 165 henkilöä, syntyneitä oli 14 lasta ja kuolleiden määrä oli 64. Väestön väheneminen selittyy korkealla kuolleisuudella ja vähäisellä syntyneiden määrällä.

Pohjois-Pohjanmaan joulukuun työllisyyskatsauksen mukaan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella 12,8 %. Kunnittain työttömien osuus työvoimasta vaihteli Limingan 8 %:n ja Vaalan 16,8 %:n prosentin välillä. Joulukuun lopussa Vaalassa oli 198 työtöntä työnhakijaa, joista miehiä oli 132 ja naisia 66, pitkäaikaistyöttömiä oli 57. Työttömien määrä laski edellisestä vuodesta -14.

1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Toiminta

Organisaatiouudistuksen myötä vapaa-aikapalvelut ovat siirtyneet sivistysosastolta hallinto-osastolle kunnanvaltuuston päätöksellä 1.8.2016 alkaen. Kirjanpidossa vapaa-aikapalvelut siirtyvät hallinto-osastolle kuitenkin 1.1.2017 lukien ja siten tilinpäätöksessä 2016 vapaa-aikapalvelut sisältyvät sivistysosaston tilinpäätös- ja toimintakertomustietoihin.

Vuonna 2016 valmisteltiin ja toteutettiin kaukolämpö- ja vesihuoltoliikelaitosten yhtiöittäminen. Kunnanvaltuusto päätti yhtiöittää sekä kaukolämpö- että vesihuoltoliiketoiminnat yhteen perustettavaan yhtiöön. Tätä varten perustettiin Vaalan Vesi ja Lämpö Oy, joka on kunnan 100 %:sti omistama osakeyhtiö. Liikelaitosten liiketoiminnat ja niihin sisältyvät varat ja velat siirtyivät liiketoimintakaupalla Vaalan Vesi ja Lämpö Oy:lle 31.12.2016. Siirron myötä liikelaitokset purkautuivat. Lisäksi yhtiöön siirtyi liikelaitosten henkilökunta ns. vanhoina työntekijöinä ja liikelaitosten sopimukset. Yhtiö on aloittanut liiketoimintansa 1.1.2017.

Vuonna 2016 kunnanvaltuusto päätti fuusoida taloyhtiöt siten, että kunnan omistamat taloyhtiöt As Oy Vaalan Uitonkartano ja Koy Vaalahaka sulautuvat Koy Vaalan Niskaan. Uudessa muodossaan Koy Vaalan Niskan

toiminta on alkanut vuoden 2017 alusta. Lisäksi kunnanvaltuusto päätti, että fuusion jälkeen Koy Vaalan Niskaan siirretään kunnan omistamat taajama-alueella olevat rivitalot. Näin osoitteessa Puistotie 2 ja 5, Rahkatie 1 D sekä Rahkatie 2 C olevat rivitalot ovat siirtyneet Koy Vaalan Niskaan vuoden 2017 alusta. Näiden toimien tavoitteena on saada myös taloyhtiöstä yksi toimiva kokonaisuus ja että myös se pystyisi itse vastaamaan omista velvoitteistaan ja huolehtimaan kunnan vuokra-asuntojen kunnossa pysymisestä.

Talous

Vaalan kunnan talous on edelleen jatkanut hyvällä suunnalla. Vuoden 2017 hyvä tulos on seurausta siitä, että kunnan toimintakulut ovat pysyneet hyvällä tasolla lukuun ottamatta erikoissairaanhoidon talousarvion ylitystä. Toimintakulut alittivat budjetin n. 443 000 eurolla, johon tähän sisältyy erikoissairaanhoidon talousarvion ylitys 737 000 euroa.

Toimintatuotot toteutuivat 178 000 euroa budjetoitua paremmin. Lisäksi korkokuluissa on syntynyt säästöä budjetoituun verrattuna 71 000 euroa. Verotuloja kertyi 66 000 € budjetoitua enemmän ja valtionosuudet ylittivät budjetoitua 48 000 eurolla.

1.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vaalan kunnan tulevaisuuden näkymät talouden suhteen ovat edelleen haastavat. Tilanne on kohentunut siinä mielessä, että kunnalla ei ole taseessa kertynyttä alijäämää. Vuonna 2017 Vaalan kunnan toimintamenot laskevat vuoteen 2016 verrattuna noin 359 000 €. Tämä on kohtuullinen tulos.

Talouden ennustaminen pitkälle tulevaisuuteen on hyvin vaikeaa, koska sote- ja maakuntauudista ei ole eduskunta hyväksynyt. Vaalan kunnalle on erittäin tärkeää tietää, miten soten rahoitusjärjestä vaikuttaa esimerkiksi valtionosuuksiin. Mikäli vuoden 2018 ja 2019 Vaalan sotemenot eivät juurikaan vaikuta tulevaisuuden valtionosuuksiin, on Vaalalla hyvät mahdollisuudet menestyä itsenäisenä kuntana. Tämän hetken tiedon mukaan verotuloista vain kiinteistöverosta jää 100% kunnalle. Vaalassa kiinteistöverotuotto on hyvä. Mahdolliset tuulivoimapuistot voivat kartuttaa Vaalan kunnan kiinteistöverokertymää merkittäville summilla. Talouden taantuma näyttää taittuneen, mutta suuria odotuksia talouden kasvusta ei ole olemassa. Tätä kirjoittaessa Pelson vankilan tilanne on siirtynyt oikeusministerin arvioitavaksi. Mikäli Pelson vankila ei saa pysyvää jatkoa, aiheuttaa se Vaalan kunnalle tulevaisuudessa merkittäviä taloudellisia haasteita kerrannaisvaikutuksineen.

Vaalan kunnan lainamäärä on pienelle kunnalle korkea. Talouden taantuma on kuitenkin onneksemme pitänyt korot matalana. Useat kunnan kiinteistöt kuitenkin kaipaavat peruskorjausta ja yritystilojen investointejakin on jatkossa tehtävä. Kunnan vuosikate määrittää sen, paljonko kunnalla on rahaa vuosittaisiin investointeihin ilman lainarahoitusta. Vuosikatteen pitäminen hyvällä tasolla myös jatkossa takaa sen, että korjausvelka saadaan purettua ilman lainamäärän kasvua. Tiedossa olevia investointeja ovat Vaalan osalta pienempien korjausinvestointien lisäksi koulukeskuksen, lukion, kirjaston, terveyskeskuksen ja Apajan tilojen sisäilmaongelmien ratkaiseminen. Muiden kiinteistöjen osalta tarvitaan jatkon osalta vakavaa harkintaa.

Ari Niskanen
Vaalan vs. kunnanjohtaja

1.6 Kunnan henkilöstö 31.12.2017

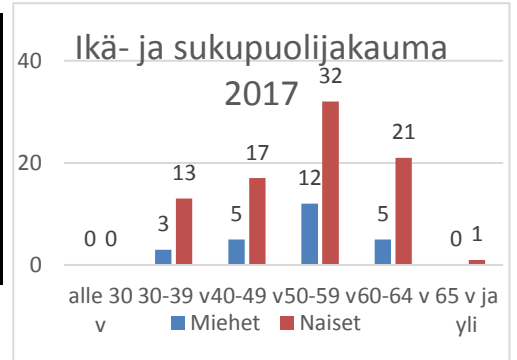
Kunnan henkilöstön kokonaismäärä ilman työllistettyjä on lisääntynyt viidellä vuonna 2017. Vakinaisten henkilöiden määrä on vähentynyt kuudella ja määräaikaisten määrä on lisääntynyt 11 henkilöllä. Määräaikaisten määrässä on nyt ensi kertaa mukana kansalaisopiston opettajat (yht. 17).

Toimiala	Vakinaiset	Määräaik.	Työllistetyt	Yhteensä	Yhteensä ilman työllistettyjä			Vakinaiset muutos
					2017	2016	Muutos	2016-2017
Hallinto-osasto	8	4	1	13	12	11	2	0
Työpaja	0	0	1	1	0	0	0	0
Sivistysosasto	60	31	2	93	91	81	9	-4
Tekninen osasto	42	9	5	56	51	57	-6	-2
YHTEENSÄ	110	44	9	163	154	149	5	-6

Vakinaisesta henkilöstöstä 71 henkeä eli 64,5 % oli yli 50-vuotiaita.

Vakinaisen henkilöstön ikä ja sukupuolijakauma 2017

	alle 30 v	30-39 v	40-49 v	50-59 v	60-64 v	65 v ja yli	Yht.	%
Miehet	1	3	5	12	5	0	26	23,6
Naiset	0	13	17	32	21	1	84	76,4
Yhteensä	1	16	22	44	26	1	110	100
%	0,9	14,5	20	40	23,7	0,9	100	

Sairaspäiviä oli yhteensä 1858 kalenteripäivää, mikä on noin 648 päivää vähemmän kuin edellisellä vuonna.

	Sairauspäivät			Tapaturmat			Kuntoutustuki		
	2017	2016	Muutos	2017	2016	Muutos	2017	2016	Muutos
Hallinto	81/7	206/8	-125/-1	0	0	0	0	0	0
Työpaja	118/6	74/9	+44/-3	0	0	0	0	0	0
Sivistystoimi	921/63	1334/76	-413/-13	8/1	0	+8/1	251/3	914/4	-663/-1
Tekninen toimi	738/49	892/44	-154/+5	301/2	52/3	-249/-1	59/1	187/3	-128/-2
Yhteensä	1858/125	2506/137	-648/-12	309/3	52/3	257/0	310/4	1101/7	-791/-3

poissaolopäivät/ henkilölk, johon kohdistunut

Poissaolokerrat ja niiden kestot v. 2017 (suluissa vuoden 2016 luku)

	Kesto 1-3 pv	Kesto 4-10 pv	Kesto 11-60 pv	Kesto 61-90 pv	Kesto 91-180 pv	Kesto 181-365 pv
Hallinto	11	4	1	0	0	0
Työpaja	8	4	3	0	0	0
Sivistys	127	46	11	0	0	0
Tekniikka	96	31	10	0	0	0
	242 (260)	85 (84)	25 (32)	0 (2)	0 (1)	0 (0)

Vuonna 2017 jäi eläkkeelle seitsemän henkilöä.

Eläkepäätökset eläkelä-jeittäin	2013	2014	2015	2016	2017
Työkyvyttömyyseläkkeet				5	1
Työttömyyseläkkeet					
Osatyökyvyttömyyseläkkeet				2	1
Yksilölliset varhaiseläkkeet					
Osa-aikaeläkkeet			2	1	
Vanhuuseläkkeet	2	4	5	4	5
Yhteensä henkilöä	3	2	7	7	7

Henkilöstökulut toteutuivat seuraavasti:

Henkilöstökulut	2017	2016
Palkat ja palkkiot	5 109 997	5 483 326
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	1 429 528	1 684 568
Muut henkilösivukulut	201 432	259 883
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	6 740 957	7 427 777
Henkilöstökorvaukset	-52 718	-124 780
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	42 546	105 758
Henkilöstökulut yhteensä	6 836 221	7 408 755

1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa todetaan, että Vaalan kunnassa laskun vastaanottaja ja hyväksyjä ei ole koskaan sama henkilö. Tarkastuslautakunnalla on kuntaa kohtaan arviointi- ja valvontatehtäviä. Sillä on mm. oikeus saada tietoja salassa pidettävistä asioista, mikäli se katsoo ne tarpeelliseksi arviointitehtävän hoitamiseksi sekä valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Luottamushenkilöt ja keskeiset viranhaltijat ovat velvoitettuja antamaan sidonnaisuusilmoituksen.

Esteellisyys viittaa virkatehtävissä esiintyvään eturistiriitaan. Se tarkoittaa virkamiehen tai luottamushenkilön sopimattomuutta osallistua asian käsittelemiseen tai ratkaisemiseen. Esteellisyys rikkoo hallinnon objektiiviteetti-periaatetta, joka pyrkii turvaamaan hallintopäätöksen tai hallinnollisen menettelyn oikeellisuuden, puolueettomuuden ja objektiivisuuden. Esteellisyys syntyy, mikäli virkamies tai luottamushenkilö on sellaisessa suhteessa käsiteltävään asiaan tai sen asianosaisiin, joka saattaa vaarantaa hänen puolueettomuutensa. Esteellisyyttä ei arvioida konkreettisesti vaan riittää, että puolueettomuus on objektiivisesti ajatellen saattanut vaarantua. Esteellisyydestä seuraa, että esteellinen henkilö ei voi olla päättämässä asiasta, osallistua asian käsittelyyn eikä edes olla läsnä asiaa käsiteltäessä. Poikkeuksena läsnäolokieltoon on kunnanvaltuusto, jonka kokoukset ovat kaikille julkisia. Kunnassa huomioidaan, ettei esteellinen henkilö osallistu päätöksentekoon. Yleisesti ennen päätöksentekoa kunnassa varmistetaan, onko paikalla esteellisiä henkilöitä osallistumassa asian käsittelyyn ja päätöksentekoon.

Vaalan kunnassa on häirinnän ja epäasiallisen käytöksen hallinnan malli, jolla turvataan kaikkien työntekijöiden oikeus saada työssä asiallista kohtelua. Mallissa käydään läpi, miten tulee toimia, jos kokee epäasiallista kohtelua työssään.

1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista.

Toimintakertomuksessa on arvioitava kunnan ja kuntakonsernin toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden tasapuolisesti ja kattavasti merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja. Kunnan toimintaan vaikuttavat yleensä mm. toiminnalliset riskit, rahoitusriskit ja vahinkoriskit. Vaalan kunnan toimintaa voi kohdata eri tyyppisiä riskejä, joista osaan voimme omalla toiminnalla vaikuttaa ja osaan emme. Riskit ovat myös eri tasoisia.

Nyt käynnissä olevalla hallituskaudella valmistellaan uudistuksia, jotka koskevat kuntia. Tällaisiin uudistuksiin Vaalan kunnan omat vaikuttamismahdollisuudet ovat pienet. Edunvalvontatyö on kuitenkin tärkeää. Koska Vaalan kunnan tulorahoituksesta valtionosuudet muodostavat merkittävän osan, on tehtävillä valtionosuusuu-distuksilla poikkeuksellisen suuri vaikutus kuntaamme.

Strategiset riskit:

Sote- ja maakuntauudistuksen tuomat muutokset kunnan talouteen ja organisaatioon.

Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset rahoituksen, yhteistyökumppaneiden ja lainsäädännön suhteen Toiminnan vastaavuus kuntalaisten tarpeisiin väestön ikääntyessä ja lapsimäärän vähentyessä.

Sisäilmaongelmien vaikutukset palvelurakenteeseen, esimerkiksi terveysasema ja lukio

Taloudelliset riskit:

Talousarvion tavoitetasossa pysyminen

Äkilliset muutokset palvelujen oston määrässä tai palvelujen hinnassa, erityisesti erikoissairaanhoidon Isoissa hankinnoissa onnistuminen ja hankintaosaaminen näissä
Korjausvelan yhtäkkinen realisoituminen esim. pahana sisäilmaongelmana

Rahoitusriskit:

Korkoriski korkeasta lainamäärästä johtuen
Rahoituksen saamisen vaikeutuminen

Toiminnalliset riskit:

Kunnan monet toiminnot ovat haavoittuvaisia henkilöstön vähyyden ja varahenkilöstön vajavaisuuden taikka henkilöstön erikoisosaamisen takia
Riittävän erityisosaamisen turvaaminen mm. maakuntaudistuksen seurauksena ja uusien kunnan velvoitteiden vuoksi
Sairauspoissaolot
Tapaturmat
Tietojärjestelmähäiriöt
Avainhenkilöiden eläköityminen tai heidän irtisanoutuminen sekä rekrytoinnissa epäonnistuminen

Vahinkoriskit ja kriisit:

Kriisitilanteiden johtaminen ja niissä onnistuminen (esim. myrskytuhot, pilaantunut vesi tai ruoka, sähkökatkokset, ihmisiin kohdistuvat uhat)
Vakuutusten ajanmukaisuus
Jätevesiverkoston kunto

Kunnan vakuutukset:

Kunnan vakuutukset on kilpailutettu vuoden 2016 aikana. Vakuutukset ovat siirtyneet vuoden vaihteessa uudelle vakuutusyhtiölle lukuun ottamatta tapaturmavakuutusta, joka siirtyi 1.4.2017. Kunnalla on seuraavat vakuutukset:

Henkilövakuutukset: Lakisääteinen tapaturmavakuutus, ryhmätapaturmavakuutus kunnan asukkaille ja muille ulkokuntalaisille kunnan järjestämässä toiminnassa sekä matkavakuutus

Omaisuusvakuutukset: Julkisyhteisön vakuutus, Venevakuutus, Lisäkuluvakuutus

Metsävakuutus

Ajoneuvovakuutukset

Toiminnan vakuutukset: Toiminnan ja hallinnon vastuuvakuutukset, lisäkulukeskeytysvakuutus

1.9 Ympäristötekijät

Kirjanpitolain mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä tunnusluvut ja muut tiedot ympäristöstä. Toimintakertomukseen on syytä sisällyttää kuvaus niistä ympäristökysymyksistä, jotka vaikuttavat olennaisesti kunnan taloudelliseen tulokseen, asemaan tai toiminnan kehitykseen. Kunnan on vältettävä sellaisia päätöksiä, jotka sisältävät suuria taloudellisia riskejä tai kuormittavat kohtuuttomasti ympäristöä tai tulevia sukupolvia.

Kunnan strategiassa on korostettu kunnan toimintojen ja palvelujen kehittämisessä kestävä kehityksen periaatteita. Ympäristötekijöiden osalta kunnassa on kiinnitetty huomiota mm. seuraaviin seikkoihin:

Energian kulutus:

Energian kulutuksen seuranta. Vaihtoehtojen etsiminen öljylämmitykselle.

Liikenteen päästöt:

Yhteiskäyttöautoihin siirtyminen

Lähirooka:

Pyrimme käyttämään julkisessa ruokahuollossa lähiruokaa ja luomua.

1.10 Kunnanhallituksen selonteko sisäisen ja riskienhallinnan valvonnan järjestämisestä

Kirjanpitolausautokunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaan toimintakertomukseen tulee lisätä kohta ”Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä”. Selontekojen tulee perustua kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan systemaattiseen arviointiin ja siitä tulisi käydä ilmi:

1. Mihin selonteko perustuu
2. Mitä sisäisen valvonnan osa-alueita on arvioitu selonteon perustaksi ja miten arviointi on suoritettu sekä miten arviointitulokset on käsitelty
3. Mihin yksiköihin, toimintoihin, tietojärjestelmiin jne. arviointi on kohdistunut eli kuinka kattavaa arviointi on ollut

4. Mitä olennaisia puutteita ja virheitä sisäisessä valvonnassa, riskienhallinnassa ja konsernivalvonnassa on havaittu ja kuinka puutteita ja virheitä aiotaan korjata
5. Täsmällinen kannanotto sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan riittävydestä ja toimivuudesta

Tilintarkastajan on tarkastuskertomuksessa annettava lausunto siitä, onko sisäinen valvonta kunnassa asianmukaisesti järjestetty.

Tämä selonteko perustuu kunnan johtoryhmän ja eri hallintokuntien tekemiin havaintoihin.

Vaalan kunnanhallitus on hyväksynyt sisäisen valvonnan ohjeet 22.5.2012 § 107. Sisäinen valvonta koostuu luottamushenkilöiden toimintaseurannasta, sisäisestä tarkkailusta ja sisäisestä tarkastuksesta. Kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään niin, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän. Ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta riippumattomaksi. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja kuntalain ja tarkastussäännön mukaisesti.

Sisäinen valvonta on johtamisen apuväline kohtuullisen varmuuden hankkimiseksi tavoitteiden saavuttamiseksi. Johdon on varmistettava, että luodaan oikeanlainen sisäisen valvonnan rakenne ja pidetään se tehokkaana tarkastamalla sitä ja pitämällä se ajan tasalla.

Sisäisen valvonnan voidaan todeta kokonaisuudessaan onnistuneen hyvin. Sisäisen valvonnan onnistumisesta raportoidaan toimielimille (lautakunnat, kunnanhallitus, valtuusto) useita kertoja vuodessa esimerkiksi talousraporttien yhteydessä. Arviointi on suoritettu aikaisemmin tarvittaessa myös tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä.

Vaalan kunnan suurimmat riskit ovat tällä hetkellä luonteeltaan strategisista, taloudellisista ja osaamiseen liittyviä. Isoimpana ja merkittävämpänä strategisena riskinä on sote- ja maakuntauudistuksen vaikutukset kunnan palvelurakenteeseen ja tukipalveluihin. Erityisinä riskeinä nousevat esille sisäilmaongelmat, joihin on yritetty vaikuttaa sisäilmajohtoryhmän palavereilla. Eri kiinteistöihin on tehty sisäilmatutkimuksia ja niistä saatu tieto on pyritty hyödyntämään ongelmien ratkaisemiseksi. Sisäilmaongelmien ratkaisussa on onnistuttu vain tyydyttävästi. Onnistumista estävät henkilöstövaje ja tiedonpuute. Lievää parannusta sisäilmariskeissä on tapahtunut, mutta haasteita on edelleen strategisesti tärkeissä kohteissa kuten koulukeskus, kirjasto, lukio, Apajan tilat ja terveyskeskus.

Merkittävä riski on myös eläköityminen / tiedonsiirto / uuden henkilökunnan rekrytoinnissa epäonnistuminen. Elinkeinopalveluiden osalta merkittäväksi riskiksi nousi yritysten ongelmat rahoituksen saamisessa ja rekrytoinnissa..

Korkotason ja erikoissairaanhoidon kustannusten vaihteluun on vaikeaa varautua etukäteen. Korkotason heilahteluun on pyritty vaikuttamaan lainasalkkua järjestelemällä ja varautumalla korkojen kasvuun taloussuunnitelmassa. Osa lainoista on kiinteillä koroilla, jolloin niiden korkojen ennustaminen on helppoa. Kunnan riskinä on myös tiettyjen toimintojen haavoittuvaisuus esimerkiksi ennalta arvaamattomien sairauslomien aktivoituessa. Riskiksi ja toisaalta mahdollisuudeksi voidaan arvioida myös organisaation uudistuminen: Miten siirtää vanhojen työntekijöiden osaaminen ja onnistua uusien työntekijöiden rekrytoimisessa. Myös valtion talous- ja kunta-politiikan linjaukset tuovat epävakautta talouden suunnitteluun.

Kuntalain uudistuessa on hyvä tarkastella myös Vaalan kunnan johtamis- ja hallintojärjestelmää sekä riskien hallintaa ja sisäistä valvontaa. Konserniohjeet päivitettiin alkuvuodesta 2017. Valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kunnanhallitus puolestaan vastaa kunnan toiminnan omistajaohjauksesta sekä sisäisen valvonnan sekä riskienhallinnan järjestämisestä.

Taloussuunnittelukaudella Vaalan kunnan on hyvä:

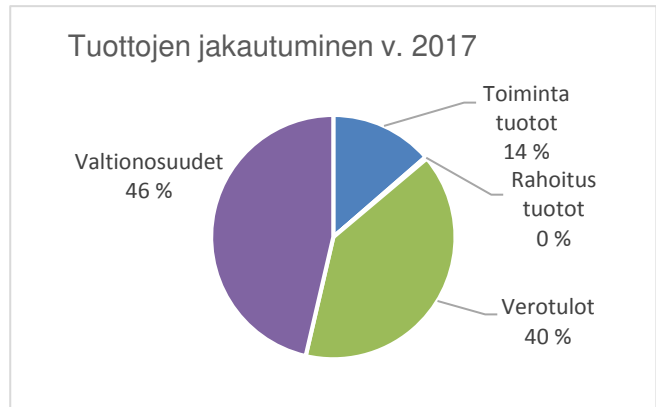
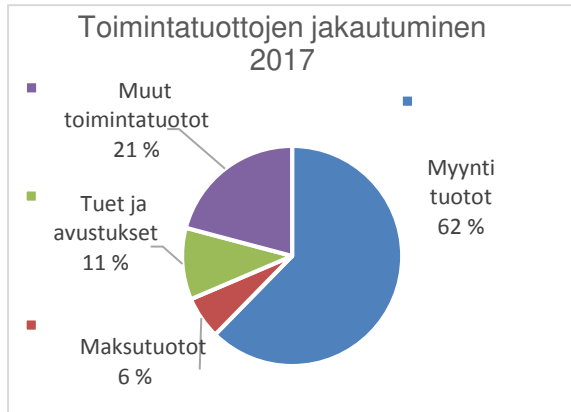
- arvioida ja mahdollisesti päivittää uutta hallintosääntöä ja kunnan johtamisjärjestelmää.
- tehdä arvio tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista (riskit ja mahdollisuudet) kunnan tehtävien toteuttamiseen

2 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

2.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Kunnan tuloslaskelma osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulorahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen.

Vuoden 2017 tilikauden tulos oli 97 357,28 euroa ylijäämäinen. Tilikauden tulos pieneni n. 644 000 eurolla edelliseen vuoteen verrattuna.

Tuotot

Toimintatuotot olivat noin 3,9 miljoonaa euroa (ulkoiset ja sisäiset) ja ne kasvoivat vuoden 2016 tilinpäätöksestä 71.800 eurolla eli 1,9 %:lla.

Verotuloja kertyi yhteensä noin 11,3 miljoonaa euroa. Vuoteen 2016 verrattuna verotulot vähenivät n. 76 000 euroa (-0,7 %:a). Valtionosuudet olivat n. 13,2 miljoonaa euroa ja ne lisääntyivät edellisvuodesta noin 36 000 euroa. Yhteensä verotulot ja valtionosuudet vähenivät n. 39 900 euroa edellisestä vuodesta.

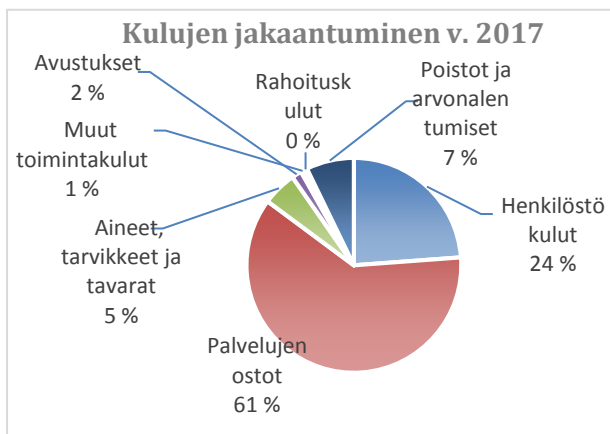
Rahoitustuotot/kulut olivat noin -72 000 tuhatta euroa.

Yhteensä tuottoja (ulkoiset ja sisäiset) kertyi 28,4 miljoonaa, joka on n. 100 000 euroa enemmän kuin vuonna 2016.

Kulut

Toimintakulujen kokonaismäärä vuonna 2017 oli n. 26,2 miljoonaa euroa. Vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli n. 636 000 €.

Toimintakulujen laskua selittää henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen lasku. Erikoissairaanhoidon toteuma 5,34 miljoonaa euroa, joka on 688 000 euroa budjetoitua suurempi. Erikoissairaanhoidon kulut laskivat vuodesta 2016 yhteensä 2 500 euroa. Oulunkaaren sosiaali- ja terveystuotteiden oman toiminnan kulut olivat 8,24 miljoonaa euroa ja se alitti budjetin 419 000 eurolla. Laskua vuoteen 2016 verrattuna oli 265 000 euroa. Kokonaisuutena Oulunkaaren sosiaali- ja terveystuotteiden toteuma oli 13,59 miljoonaa euroa, jossa laskua vuoteen 2016 verrattuna oli 268 000 euroa.

Kunnan toimintakulut ilman sosiaali- ja terveystuotteita laskivat vuodesta 2016 yhteensä n. 802 000 euroa. Tätä selittää mm. henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen lasku. Toimintatuotot kasvoivat vuoteen 2016 verrattuna noin 56 000 eurolla.

Rahoituskulut olivat n. 130 000 euroa. Laskua edellis-

vuoteen oli noin 28 000 euroa.

Poistoja ja arvonalentumisia kirjattiin n. 2 035 000 euroa, johon sisältyy kiinteistöjen arvonalentumiskirjauksia yhteensä n. 1 065 000 euroa. Arvonalentumisien perusteena olivat kiinteistöjen käyttötarkoitusten muutokset ja niiden huono kunto.

Toiminta- ja vuosikate

Toimintakulujen ja toimintatuottojen erotuksena muodostuva kunnan toimintakate osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate vuonna 2017 oli -22 244 miljoonaa euroa. Se parani edellisestä vuoteen verrattuna 842 859 euroa.

Vuosikate kuvaa kokonaistulorahoituksen riittävyyttä. Kunnan vuosikate oli vuonna 2017 yhteensä 2,2 miljoonaa. Vuosikate kasvoi edellisestä vuodesta noin 736 000 €. Kunnan käyttötalouden tulorahoitus vuosikatteella mitattuna on ylijäämäinen, mutta huomiota tulee kiinnittää vuosikatteen alenemiseen. Kunnan lainamäärä on suhteellisen korkea, minkä seurauksena vuosikatteen tulee säilyä hyvällä tasolla, jotta lainakustannuksista selvitään. Vuosikate per asukas on hyvällä talolla ollen 757 e/as. Myös vuosikate/poistot –tunnusluku (109 %) osoittaa vuosikatteen olevan sinällään hyvällä tasolla, sillä yli 100 %:lla kunnan tulorahoituksen oletetaan olevan riittävä. Tunnuslukuun vaikuttavat tehdyt kiinteistöjen arvonalentumiskirjaukset.

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2015	2016	2017
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	14,47	14,52	14,86
Vuosikate poistoista %	166	109	109
Vuosikate, euroa/asukas	783	638	757
Asukasmäärä	3074	3043	2941

Tilikauden tulos ja yli-/ alijäämä

Kun vuosikatteesta vähennetään poistot ja arvonalentumiset, saadaan tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus eli tilikauden tulos. Vuoden 2017 tilikauden tulos on 42 214,28 euroa ylijäämäinen. Tilikauden tulos on heikentynyt n. 643 216 euroa edellisestä vuodesta. Tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikauden ylijäämä on 97 357,28 euroa.

2.2 Toiminnan rahoitus

Tilinpäätöksen rahoituslaskelma koostuu kunnan varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma johdetaan tilinpäätöksen tuloslaskelmasta ja taseesta.

Rahoituslaskelma sisältää pelkästään peruskunnan tiedot, sillä yhtiöittämisen seurauksena liikelaitosten tasevarallisuus ja liiketoiminnat ovat siirtyneet ennen tilinpäätöshetkeä Vaalan Vesi ja Lämpö Oy:lle. Rahoituslaskelman vertailutietona on esitetty peruskunnan rahoituslaskelman tiedot. Siten rahoituslaskelman tiedot eivät ole vertailukelpoisia aiempien vuosien tilinpäätöslukuihin.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan ja investointien rahavirta vuonna 2017 oli noin 30 464 euroa ylijäämäinen. Vuonna 2016 vastaava luku oli noin -181 000 euroa. Vuonna 2017 varsinaiset investointimenot olivat noin 1 328 000 euroa. Saadut tulot investointeihin olivat 16 000 euroa, joten peruskunnan nettoinvestoinnit olivat n. 1 306 000 euroa.

Rahoituksen rahavirta

Rahoituksen rahavirta oli noin 447 846,22 euroa. Uutta pitkäaikaista lainaa ei otettu lainkaan, vaan rahoitus-tarve kyettiin hoitamaan lyhytaikaisella rahoituksella. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin n. 1 600 000 euroa. Uutta lyhytaikaista lainaa nostettiin 1 150 000 euroa. Peruskunnan lainakanta oli vuoden lopussa n. 10 388 000 euroa. Lainakanta aleni vuoden takaisesta n. 484 000 euroa.

Rahavarojen muutos

Rahavarojen muutos muodostuu rahoitustoiminnan muutosten nettomäärän sekä tulorahoituksen ja investointien nettomäärän erotuksena. Rahavarojen muutos oli n. 478 300 euroa.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten mak-suun. Lainanhoitokate vuonna 2017 oli 1,34. Tunnuslukuun tulee kiinnittää huomiota, sillä tulorahoituksen voi-daan katsoa olevan riittävä lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraanpääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentä-mään rahavaroja. Hyvänä lainanhoitokykyä voidaan pitää silloin, kun tunnusluvun arvo on yli 2.

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Vuoden 2017 lopun rahavaroilla olisi voitu kattaa n. 13,4 päivän kassasta maksut.

Toiminnan ja investointien rahavirran positiivisuus ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolai-naukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen määrä puolestaan ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Toi-minnan ja investointien rahavirran kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista

pitemmällä aikavälillä. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta peruskunnan osalta on n. 1,9 miljoonaa euroa.

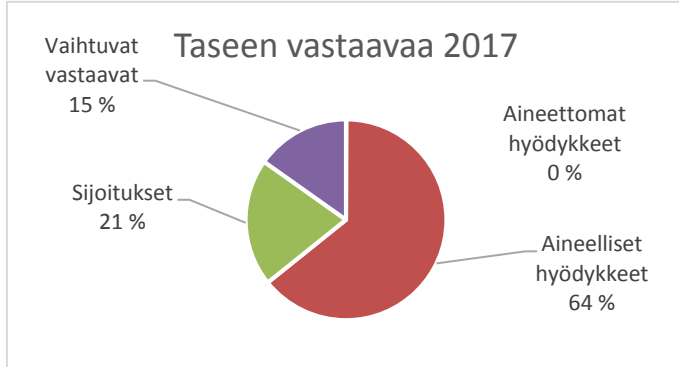
3 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

3.1 Tase ja sen tunnusluvut (peruskunta)

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Tase ja esitetyt taseen vertailutiedot sisältävät pelkästään peruskunnan tase-erät.

Vastaavaa

Pysyviin vastaaviin sisällytetään aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, jotka vaikuttavat tuotannontekijöinä useana tilikautena sekä toimialasijoittamisen osakkeet, osuudet ja muut sijoitukset. Pysyvät vastaavat on arvostettu hankintahintaan ja poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman perusteella.

Poistosuunnitelmat ja pysyvien vastaavien muutokset on esitetty liitetiedoissa. Pysyvien vastaavien arvo taseessa oli peruskunnalla vuoden 2017 lopussa noin 25,3 miljoonaa euroa. Pysyvien vastaavien suurin erä on aineelliset hyödykkeet, joita oli 19,6 miljoonaa euroa vuoden 2017 lopussa. Rakennusten arvo oli n. 14,4 miljoonaa euroa ja kiinteiden rakenteiden ja laitteiden arvo oli noin 1,078 miljoonaa.

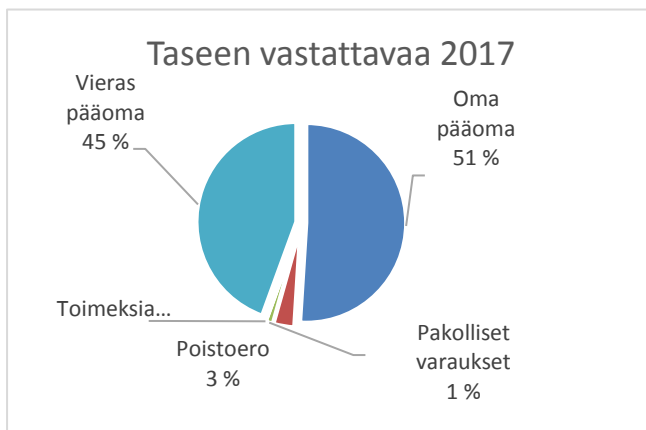
Sijoituksia eli osakkeita ja osuuksia sekä muita saamia oli n. 6 miljoonaa euroa. Sijoitukset ovat lisääntyneet n. 412 000 eurolla.

Vaihtuviin vastaaviin luetaan vaihto-omaisuus, pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset, rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Vaihtuvia vastaavia oli vuoden lopussa yhteensä 4,4 miljoonaa euroa.

Pitkäaikaisia saamia oli yhteensä 1 060 098 euroa. Kasvua vuoteen 2016 verrattuna oli n. 149 000 euroa,

lyhytaikaiset saamiset ennallaan n. 2,2 miljoonassa. Näistä lyhytaikaisia myyntisaamia oli n. 491 000 euroa, joista suurin osa on kiinteistö- ja ruokahuoltopalveluiden saamia.

Rahoitusarvopapereita oli 356 000 euroa, jotka koostuivat kunnan sijoituksesta sijoitusrahastoon. Rahat ja pankkisaamiset olivat 754 000 euroa. Vuonna 2016 vastaava luku oli noin 293 000€.

Vastattavaa

Oma pääoma oli vuoden lopussa n. 14 829 miljoonaa euroa (51 prosenttia taseen loppusummasta). Oma pääoma koostui peruspääomasta 10 523 miljoonaa, arvonkorotusrahastosta 1 516 miljoonaa sekä edellisten tilikausien ylijäämästä 2 693 miljoonaa ja tilikauden ylijäämästä 97 400 euroa.

Vieras pääoma oli vuoden lopussa yhteensä 12 964 miljoonaa euroa. Vieras pääoma on vähentynyt n. 42 500 eurolla. Ostovelat ovat kasvoivat n. 940 000 eurossa.

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Ohessa peruskunnan taseen tunnusluvut.

TASEEN TUNNUSLUVUT	2017	2016
Omavaraisuusaste %	54,36	55,17
Suhteellinen velkaantuneisuus %	45,59	47,49
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista %	45,86	uusi
Kertynyt ylijäämä (alijäämä)	2 790 031	2 692 674
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	949	885
Lainakanta 31.12.	10 388 813	10 873 061
Lainakanta euroa/asukas	3 532	3 573
Lainasaamiset 31.12.	625 626	1 227 700
Asukasmäärä 31.12.	2 941	3 043

3.2 Kunnan kokonaistulot ja menot

	euroa	%	MENOT	euroa	%
			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	2 843 705	9,65	Toimintakulut	25 244 543	86,28
Verotulot	11 331 540	38,47	- Valmistus omaan käyttöön	-6 501	-0,02
Valtionosuudet	13 211 949	44,85	Arvonlisäveron takaisinperintä	0	0,00
Korkotuotot	28 320	0,10	Korkokulut	128 669	0,44
Muut rahoitustuotot	29 498	0,10	Muut rahoituskulut	1 119	0,00
Satunnaiset tuotot	0	0,00	Satunnaiset kulut		0,00
Tulorahoituksen korjauserät			Tulorahoituksen korjauserät		
- Käyttöomaisuuden myyntivoitot	-57 933	-0,20	+/- Pakollisten varausten muutos	-150 000	-0,51
			- Käyttöomaisuuden myyntitappiot	0	-0,17
Rahoitusosuudet inv.menoihin	16 000	0,05	Investoinnit		
Käyttöomaisuuden myyntitulot	236 871	0,80	Käyttöomaisuusinvestoinnit	2 391 656	8,17
			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	667 756	2,27	Antolainasaamisten lisäykset	15 681	0,05
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0,00	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	1 634 249	5,59
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	1 150 000	3,90	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0,00
Oman pääoman lisäykset	0	0,00	Oman pääoman vähennykset		0,00
	29 457 706	100,00	Kokonaismenot yhteensä	29 259 416	100,00

4 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

4.1 Vaalan kunnan konsernirakenne

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty kpl	Ei- yhdistelty kpl
Tytäryhteisöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	3	
Muut yhtiöt	1	
Kuntayhtymät	3	
Osakkuusyhteisöt	1	

Selvitys konserniyhtiöistä on liitetiedostossa no 22-24.

4.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Kiinteistö Oy Vaalan Niska

Yhtiön koko osakepääoman omistaa Vaalan kunta. Yhtiöllä on Pelson kylässä ja Vaalan kuntakeskuksessa eri osoitteissa sijaitsevia vuokratiloja.

Vaalan kunnan omistamat vuokratiloyhtiöt Koy Vaalahaka ja Asunto Oy Vaalan Uitonkartano, asuntoja yht. 32 kpl, on varoineen ja velkoineen sulautettu 1.1.2017 lukien Koy Vaalan Niskaan.

Vaalan kunta on siirtänyt omistamansa asuinkiinteistöt osoitteissa Puistotie 2 ja 5, Rahkatie 2 C ja Rahkatie 1 D tasearvoistaan, yht. 173.420 euroa, yhtiön vapaan pääoman rahastoon. Toiminta yhteiseen lukuun on alkanut 1.1.2017.

Asuntoja on yhteensä 157 kpl ja huoneistoala on 9.543 m². Asunnoista on peritty vuokraa 7,00 – 9,00 e/m²/kk. Vuokran määrään vaikuttaa asuntojen lämmitysmuoto, rakennus- tai peruskorjausvuosi, sijainti sekä varuste- ja laatutaso. Osassa kiinteistöjä on peritty kulutusperusteista kylmä- ja lämminvesimaksua, joiden tuotto on 0,25 – 0,45 €/m²/kk.

Tilinpäätöksessä on tehty poistoja yhteensä 262 471 euroa. Tilikauden voitto on 18 152 euroa. Pitkäaikaisia lainoja on lyhennetty yhteensä 162 626 euroa ja maksettu korkoja 24 139 euroa. Asuntojen käyttöaste on 90,75 % ja tyhjiä asuntojen aiheuttama tappio 78 857 euroa.

Vaalan Vesi ja Lämpö

Vaalan kunnanvaltuusto on 16.6.2016 § 27 päättänyt yhtiöittää vesihuolto- ja kaukolämpöliiketoiminnat perustettavaan yhtiöön. Liiketoiminta on alkanut yhtiössä 1.1.2017. Liiketoimintojen luovutuksen seurauksena Vaalan vesihuolto- ja kaukolämpö –liikelaitoksien toiminta päättyi vuodenvaihteessa. Liikelaitosten varat ja velat ovat siirtyneet 31.12.2016 liiketoimintakaupalla perustetulle Vaalan Vesi ja Lämpö Oy:lle.

Vaalan Vesi ja Lämpö Oy on Vaalan kunnan omistama osakeyhtiö. Yhtiöllä on oma hallitus: puheenjohtaja ja kolme/neljä jäsentä.

Yhtiön henkilökunnan vahvuus on ollut 5 henkilöä. Henkilöstön on muodostanut toimitusjohtaja, vesilaitoksen hoitaja, lämpölaitoksen hoitaja, jätevedenpuhdistamon hoitaja ja asennusmies.

Yhtiön sisällä toimii LVI-palvelut, jota myydään kuntakonsernille sekä rajoitetusti ulkopuolisille vain oman varsinaisen toiminnan yhteydessä.

Tulos

Vuonna 2017 Vaalan Vesi ja Lämpö Oy:n liikevaihto oli 1 470 580,77€ ja tulos 30 684,58€ ylijäämäinen, joka on 9 473,42€ alle budjetoidun tuloksen.

Vesilaitos

Vaalan Vesi ja Lämpö Oy tuottaa vesihuoltopalveluja toiminta-alueellaan keskustaajaman, Oterman, Jaalangan, Manamansalon ja Säräisniemen alueiden asukkaille. Veneheiton, Pelson ja Neittävän alueilla toimivat omat vesiosuuskunnat.

	2017	2016	2015	2014	2013
pumpattu pohjavesimäärä	466 364 m ³	462 112 m ³	478 045 m ³	423 300 m ³	449 000 m ³
veden myynti	210 057 m ³	238 444 m ³	249 125 m ³	248 170 m ³	260 115 m ³
vesijohtoverkoston pituus	n. 658 km	n. 656 km	n. 655 km	n. 655 km	n. 650 km

7 vedenottamo: Vaala, Oterma, Kankari, Manamansalo, Säräisniemi, Rokuanjärvi sekä Tiukumäki yhdessä Länsi-Vaalan vesiosuuskunnan kanssa.

Pumpattu pohjavesimäärä on pysynyt aika tasoissa edellisiin vuosiin verrattuna. Myyty vesimäärä on hieman todellista korkeampi vuosina 2013-2016.

Kaukolämpölaitos

Vaalan kaukolämpölaitos tuottaa keskitetysti lämpöpalveluja Vaalan keskustaajaman alueella sijaitseviin kiinteistöihin. Liittyneissä kiinteistöissä on julkisia rakennuksia, rivitaloja, omakotitaloja sekä liike- ja teollisuusrakennuksia.

Lämpöenergiaa tuotettiin pääosin 1998 valmistuneella KPA –laitoksella, verkostoon tuotettu energia oli 14 286 MWh. Uusi 1,5MW:n biolaitos tuotti verkostoon energiaa 4823 MWh. Lämpöenergiasta tuotettiin turpeella 54,5 %, hakkeella 35,8 %, pelletillä 2,2 %, oman puun haketuksella 6,3% ja kevyellä öljyllä 1,2 %. Kokonaismäärä energiaa oli 16 625 MWh (vuonna 2016, 16 552 MWh).

Kaukolämpölaitoksella oli 94 lämmönkuluttajaa, joista kunnan kiinteistöjä oli 27 kpl, ulkoisia 54 kpl ja Niska Oy:n kiinteistöjä 13 kpl. Uusia kaukolämpöliittymiä rakennettiin kaksi: Eteläpolulle ja Attendon hoivakotiin- teistöön. Lisäksi käsityöneuvonta-asema tulpattiin irti verkostosta.

Humanpolis Oy

Humanpolis Oy:n toimintavuosi kuntien omistuksessa on sujunut suunnitellusti. Vuosi 2017 oli taloudellisesti ylijäämäinen. Vuosi oli menestyksekkäs monessa asiassa:

- Kv matkanjärjestäjiä alueella n 60 hlöä > saatu suoraa kauppaa ja maksavia asiakkaita (mm kiinalaiset kouluryhmät)
- Useita alueen yritysten matkailutuotteita saatu kv-myyntiin
- Kansalliset ja kv-messut todettu tehokkaiksi (mm Japani, Kiina, ITB Berliini)
- Uusittu alueen kartat = Elämuskartat (Lemmenpolku, Oulujoen virkistyskäyttö, Rokuan suosikkireitit ja Manamansalo; tulossa Säräisniemi)
- Uusittu nettisivut
- Julkistettu 3D mobiilisovellus (noin 3000 latausta)
- Avattu ensimmäinen virallinen maastopyöräreitti
- Selvitetty Oulujoen voimalaitosarkkitehtuurin Maailmanperintöarvot / Liminganlahden maailmanperintöarvot
- Luetteloitu / järjestetty ja digitoitu vanhan Oulujoen kuva-arkisto (Fortum / OUMO)
- Kaikki tehdyt hankkeet onnistuneet ja maksatukset / kustannukset toteutuneet suunnitellusti
- Kulunut vuosi saatu taloudellisesti selvästi plussalle (vajaat 60 000€)
- Työntekijöitä parhaimmillaan kahdeksan (8) – osa määräaikaisia

4.3 Arvio konsernin tulevasta kehityksestä

Liikelaitosten yhtiöittämisellä ja taloyhtiöfuusiolla kunnan konsernirakennetta on selkeytetty ja tiivistetty. Uusi konsernirakenne mahdollistaa tehokkaamman talouden seurannan ja suunnittelun ja antaa hyvät edellytykset onnistuneelle ja tehokkaalle konsernijohtamiselle. Vuosi 2017 on tärkeä vuosi konsernijohtoon kannalta molempien tytäryhtiöiden (Vaalan Vesi ja Lämpö Oy ja Koy Vaalan Niska) toiminnan ja talouden vakiintumisen kannalta ja se antaa suuntaa kunnan konsernin kehitykselle.

4.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten konsernivalvonta on kuntakonsernissa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten konsernivalvontaa on mainituilla kohdealueilla tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella

Vaalan kunnanvaltuusto on hyväksynyt päivitettyt konserniohjeet 25.1.2017 § 5. Konserniohjeilla Vaalan kunnanvaltuusto antaa konsernitason toimintaohjeet ja -periaatteet sekä täsmentää kunnan ja kunnanhallituksen asemaa konsernin johtajana. Yhtiöt toimivat kunnanhallituksen ohjauksen alaisina. Käytännössä yhtiöiden toimintaa ja näiden konserniohjeiden noudattamista valvoo kunnanjohtaja ja kunnanjohtajan määräämä henkilö.

Konserniohje sisältää konsernin johtamiseen, ohjaukseen ja seurantaan liittyviä asioita sekä määrittelee, min-kälaista yhteistyötä konsernitason tasolla tehdään esimerkiksi rahoituksessa, sijoitustoiminnassa, riskien hallinnassa sekä henkilöstöasioissa.

Konserniohjeita sovelletaan Kiinteistö Oy Vaalan Niskaan sekä Vaalan Vesi ja Lämpö Oy:n.

Konsernivalvonnassa ei ole havaittu suuria puutteita tai ongelmia. Aktiivista konsernin seuraamista ja ohjaamista vahvistettiin ja vastuunjako täsmennettiin vuoden 2017 puolella hyväksytyllä uudella konserniohjeella.

4.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

VAALAN KUNTAKONSERNI

	2017	2016
TULOSLASKELMA		
Toimintatuotot	27 127 241,24	26 872 009,18
Toimintakulut	-48 088 577,78	-48 591 844,37
Osuus osakkuusyht. voitosta (tappi- osta)	21 960,44	-3 346,38
Toimintakate	-20 939 376,10	-21 723 181,57
Verotulot	11 316 395,74	11 392 508,29
Valtionosuudet	13 211 949,00	13 175 591,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	19 750,31	10 053,42
Muut rahoitustuotot	33 984,76	79 944,37
Korkokulut	-188 301,99	-203 041,73
Muut rahoituskulut	-1 819,23	-2 736,11
Rahoitustuotot ja -kulut	-136 386,15	-115 780,05
Vuosikate	3 452 582,49	2 729 137,67
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 064 572,00	-2 388 896,43
Arvonalentumiset	-1 138 479,56	
Poistot ja arvonalentumiset	-3 203 051,56	-2 388 896,43
Satunnaiset erät		1 467,39
Tilikauden tulos	249 530,93	341 708,63
Tilinpäätössiirrot	52 342,53	52 684,10
Tilikauden verot	-9 322,02	-2 581,71
Laskennalliset verot	-9 520,51	-1 713,33
Vähemmistöosuudet	-1 429,63	-1 818,47
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	281 601,30	388 279,22

KONSERNIN TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2017	2016
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	56,41	55,3
Vuosikate poistoista %	107,79	114,24
Vuosikate, euroa/asukas	1173,95	896,86
Asukasmäärä	2941	3043

4.6 Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

VAALAN KUNTAKONSERNI

	2017	2016
RAHOITUSLASKELMA		
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
VUOSIKATE	3 452 582,49	2 278 773,73
SATUNNAISET ERÄT		1 467,39
Tilikauden verot	-9 322,02	-2 581,71
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	80 805,22	141 569,85
TOIMINNAN RAHAVIRTA	3 524 065,69	2 419 229,26
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-3 164 574,83	-2 339 666,85
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	16 000,00	9 055,48
PYS.VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULO	356 757,48	59 625,55
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2 791 817,35	-2 270 985,82
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	732 248,34	148 243,44
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET	-15 681,00	-53 864,01
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	1 345 037,67	6 064,02
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	1 329 356,67	-47 799,99
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	724 894,95	364 631,28
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-2 543 530,59	-2 090 160,82
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	1 146 344,78	776 858,53
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-672 290,86	-948 671,01
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	-16 748,47	-9 738,06
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOM. MUUTOS	2 839,94	-2 958,29
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	-2 529,52	-5 257,70
SAAMISTEN MUUTOS	792 492,84	1 474 771,49
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-712 885,61	-1 082 174,07
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	79 917,65	384 381,43
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	720 234,99	-621 827,63
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 452 483,33	-473 584,19
RAHAVARAT 31.12.	4 273 305,03	2 837 533,80
RAHAVARAT 1.1.	2 837 533,80	3 311 117,99
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 452 483,33	-473 584,19

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2017	2016
Toiminnan ja investointien rahavirta	732 248,34	148 243,44
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	5 965 024,73	1 587 928,45
Investointien tulorahoitus, %	109,10	97,78
Lainanhoitokate	1,33	1,08
Kassan riittävyys (pv)	28,88	19,48
Asukasmäärä	2941	3043

Lainasaamiset ovat lisääntyneet yhtiöittämisen ja fuusion myötä.

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2017	2016
Konsernin omavaraisuusaste %	41,62	40,31
Suhteellinen velkaantuneisuus %	38,68	42,11
Velat ja vastuut % käyttötuloista	40,62	UUSI
Kertynyt ylijäämä	3 099 212,62	2 817 611,34
Kertynyt ylijäämä €/asukas	1072,58	925,93
Konsernin lainakanta 31.12.	14 517 348,07	15 397 742,30
Konsernin lainat eur/asukas	4 936,19	5 060,05
Lainasaamiset 31.12.	856 192,87	98 501
Asukkaat	2941	3043

5 KUNNANHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ JA TALOUDEN TASA-PAINOTTAMISTA KOSKEVISTA TOIMENPITEISTÄ

5.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallituksen on kuntalain 115 §:n mukaan tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä ja jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä.

Peruskunta:

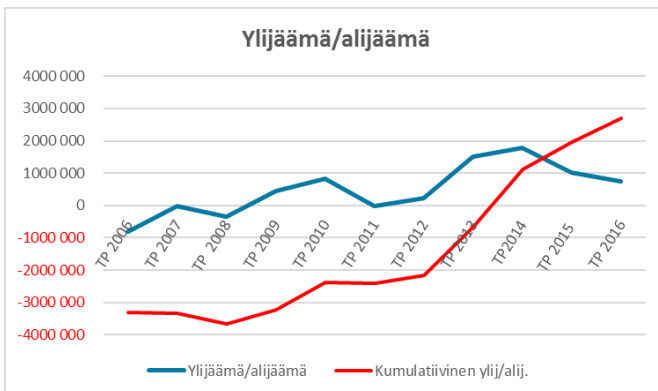
Tilikauden tulos tuloslaskelmassa ennen tuloksenkäsittelyeriä on 42 214,28 euroa. Poistoeron muutosta kirjataan 55 143 €, jonka jälkeen kunnan tilikauden ylijäämä 97 357,28 euroa.

Kunnanhallitus esittää tuloksen käsittelystä, että peruskunnan tilikauden ylijäämä 97 357,28 euroa kirjataan kunnan omaan pääomaan tilikauden yli-/alijäämä-tilille.

Ylijäämää on peruskunnan taseessa tämän jälkeen 2 790 031 euroa.

5.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä määrittuna ajanjaksona katetaan.

Vaalan kunnalla ei ole enää velvoitetta alijäämän kattamissuunnitelman laatimiseen. **Talouden tarkka seuranta on kuitenkin tarpeen.**

Talousarviossa 2018 arvioidaan, että kunnan verotulot ja valtionosuudet ovat yhteensä n. 399 000 euroa alhaisemmat kuin tilinpäätöksessä 2017. Peruskunnan vuosikatteen arvioidaan olevan n. 1 197 000 euroa, joka on 1 029 000 euroa vähemmän kuin tilinpäätöksessä 2017. Pitkäaikaisten lainojen lyhennys on n. 1,6 miljoonaa. Johtuen kunnan korkeasta lainamäärästä, kunnan vuosikatteen tulee säilyä hyvällä tasolla, jotta kunta selviää sen lainanhoitokustannuk-

sista.

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että vuoden 2018 budjetin seurannassa kiinnitetään erityistä huomiota toimintakulujen kehitykseen. Toukokuussa valtuustolle tuodaan väliarvio vuoden 2018 viimeisestä toteumasta valtuustolle sitovalla tasolla. Lisäksi arvioidaan sitä, miten vuoden 2018 tavoitteissa on onnistuttu. Lisäksi valtuusto arvio vuoden 2018 määrärahojen sitovuustasoja loppuvuodeksi.

	TP 2012	TP 2013	TP2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
	Kunta+ liikelaitokset	(kunta+liikel.)	Kunta+liikel.	Kunta+liikel.	Kunta+liikel.	Kunta	Kunta	Kunta	Kunta
Asukasluku	3 255	3 193	3 136	3 075	3 040	2 941	2 920	2888	2844
Veroprosentti	21,00	21,50	21,50	21,50	21,50	21,50	21,50	21,5	21,5
Toimintatuotot	4 182 904	4 096 207	4 100 122	3 748 548	3 809 559	3 881 368	2 709 015	3 718 027	3 718 027
Toimintatuottojen muutos, %		-2,1 %	0,1 %	-8,6 %	1,6 %	1,9 %	-30,2 %		0,0 %
Toimintakulut	-25 905 152	-25 139 295	-25 217 396	-25 858 955	-26 918 427	-26 132 206	-25 562 112	-26 571 124	-26 571 124
Toimintakulujen muutos %		-3,0 %	0,3 %	2,5 %	4,1 %	-2,9 %	-2,2 %		0,0 %
TOIMINTAKATE	-21 722 248	-21 043 088	-21 117 274	-22 064 709	-23 087 196	-22 244 337	-22 843 097	-22 843 097	-22 843 097
TOIMINTAKATE MUUTOS, %		-3,1	0,4	4,5	4,6	-3,7	2,7	0,0	0,0
Kunnallisverot	7 834 806	8 323 785	8 187 223	8 293 080					
Yhteisöverot	488 104	560 514	621 026	668 196					
Kiinteistöverot	2 294 043	2 343 393	2 532 542	2 547 824					
Verotulot yhteensä	10 616 952	11 227 692	11 340 791	11 509 101	11 407 842	11 331 540	10 987 000	11 299 000	11 569 000
Verotulojen muutos, %		5,8	1,0	1,5	-0,9	-0,7	-3,0	2,8	2,4
Valtionavut	12 710 816	12 893 752	13 144 123	13 085 145	13 175 591	13 211 949	13 157 637	12 969 000	12 878 000
(Harkinnanvarainen)		1,4	1,9	-0,4	0,7	0,3	-0,4	-0,7	-0,7
Korkotuotot	11 254	4 344	4 385	9 998	8 266	28 320	30 000	30 000	30 000
Muut rahoitustuotot	14 837	40 679	11 626	30 137	144 391	29 498	2 200	2 200	2 200
Korkokulut	-263 080	-259 003	-199 007	-161 209	-157 490	-128 669	-135 000	-170 000	-200 000
Muut rahoituskulut	-2 856	-2 695	-776	-499	-666	-1 119	-800	-800	-800
VUOSIKATE	1 365 675	2 876 292	3 183 868	2 407 964	1 490 738	2 227 182	1 197 940	1 286 303	1 435 303
Poistot	-1 197 962	-1 418 990	-1 467 099	-1 448 281	-1 416 079	-2 034 968	-993 760	-993 760	-993 760
Satunnaiset tuotot					610 769				
Satunnaiset kulut									
Poistoeron muutos	60 723	63 368	58 375	57 890	55 143	55 143	55 000	55 000	55 000
Rahastojen muutos									
Varausten muutos						-150 000			
	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Ylijäämä/alijäämä	228 436	1 520 670	1 775 144	1 017 573	740 571	97 357	259 180	207 096	496 543
Kumulatiivinen ylij/alij.			1 124 760	1 952 101	2 692 672	2 790 029	3 049 209	3 241 371	4 137 914
Kumulatiivinen ylij/alij./as	0	0	359	635	886	949	1 044	1 266	1 455
VUOSIKATE	1 365 675	2 876 292	3 183 868	2 407 964	1 490 738	2 227 182	1 197 940	1 286 303	1 435 303
Nettoinvestoinnit (kunta)	4 449 032	589 000	544 175	1 683 750	1 679 161	1 306 000	750 000	750 000	750 000
Vuosikate - poistot	167 713	1 457 302	1 716 769	959 683	74 659	192 214	204 180	292 543	441 543
Vuosikate - tod. lyhennys									
Vuosikate - nettoinv.	-3 083 357	2 287 292	2 639 694	724 214	-188 423	921 182	447 940	536 303	685 303
Taseesta									
Lainakanta 1000 euroa	17 478	16 530	13 463	13 609	10 873	10 610			
Lainakanta euroa/as	5 370	5 177	4 293	4 426	3 577	3 490		0	0
Kassavarat 1000 euroa						632			
Kassavarat euroa/as						215			
Saamiset 1000 euroa						3 148			
Saamiset euroa/as						1 070			
Erikoissairaanhoido	-4 759 000	-4 368 000	-4 615 000	-4 843 613	-5 346 000	-5 343 132			

Yleisesti:

- Tehdään väliarvio talousarvion 2017 toteutumisesta toukokuun valtuustossa.

Tulot:

- Tontti- ja yritysmarkkinointia tehostetaan mm rakentajamessut ja Muhoksen vapputapahtuma.
- Verojen nostopaine arvioidaan vuoden 2017 tilinpäätöksen valmistuttua ja talousarvion 2018 toteutuman perusteella. Tavoitteena saada vuoden 2019 talousarvio valmiiksi kokoukseen, jossa päätetään veroista.

- Reagoidaan nopeasti yritysten tarpeisiin ja tarjotaan apua rahoituksen ja kehittämispalveluiden hakeamiseen. Toteutetaan elinvoimaohjelmaa.

Menot:

- Palvelurakenteen ja kattavuuden tarkastelu.
- Henkilöstömenoja hillitään. Tavoitteena palvelurakenteen sopeutuksen mukana sopeutuva henkilöstörakenne.
- Henkilöstön jaksamiseen, alaistaitoihin ja esimiestyöhön sekä muutosjohtamiseen panostetaan mm. työnohjauksella ja tiedottamisella sekä yhteistyöllä työterveyshuollon kanssa. Henkilöstön osaaminen pidetään hyvällä tasolla koulutuksen avulla. Esimiehille tehdään johtajatestit.
- Pyritään edelleen eroon vajaan käyttöisistä kiinteistöistä kuitenkin minimoimalla myyntitappiot ja ylimääräiset poistot.
- Vähennetään vuokra-asuntokantaa.
- Toimintakulujen kasvua hillitään niiden ollessa koko kunnan (sis. Oulunkaari) osalta alle 1% aina vuoteen 2019.
- Lainojen osalta varaudutaan markkinakorkojen vaihteluun.

6 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

6.1 Käyttötaloulosan toteutumisvertailu

Tavoitteemme tarkentavat tulevaisuuden kuvaamme. Ne ovat yhteisesti valittuja ja niiden toteuttamiseen ollaan sitouduttu. Tavoitteisiin pyritään vuosittain budjetin yhteydessä tarkistettavilla vuositavoitteilla ja toimenpiteillä. Strategian toteutumista seurataan sekä budjetin että tilinpäätöksen yhteydessä. Lisäksi vuositason tarkastelu tehdään kesäkuun valtuuston kokouksessa.

Yhteiset tavoitteet	Missä on onnistuttava	Onnistumista mitataan seuraavilla mittareilla	Tavoitteiden toteutuminen vuonna 2017
Osaava ja motivoitunut henkilöstö	<ul style="list-style-type: none"> -Työhyvinvointi -Rekrytointi -Laadukas johtaminen ja esimiestyö -Työntekijöiden kuuleminen -Sisäinen viestintä -Henkilöstön osaamista tukeva kouluttautuminen 	<ul style="list-style-type: none"> -Työhyvinvointikyselyn tulokset -Pätevien hakijoiden määrä -Sairauspoissaolojen määrä -Henkilöstöpalaverien ja tiedotteiden määrä -Koulutuspäivien määrä suhteessa työntekijöiden määrään 	<ul style="list-style-type: none"> -Kyselyn tulosten mukaan hyvinvointi suhteellisen hyvällä tasolla. Arjen turvaa –hanke hyvinvoinnin edistäjänä -Sairauspoissaolot vähentyneet edell. vuodesta (-648 pv) -Henkilöstöpalaverit kerran kuukaudessa
Toimivat lähipalvelut	<ul style="list-style-type: none"> -Yhteistyö naapurikuntien kanssa -Kuntayhtymän ja kunnan yhteistyö -Yhteistyö yhdistysten kanssa -Palveluyritysten toimintaedellytykset -Valtionaluehallinnon palvelut 	<ul style="list-style-type: none"> -Naapurikuntien kanssa tehdyn yhteistyön määrä -Lähipalveluiden kattavuus ja laatu sosiaali- ja terveystalouksissa (Oulunkaari) -Yhdistysten ja kunnan välisen yhteistyön määrä -Valtionaluehallinnon toimijoille tehtyjen yhteistyöaloitteiden määrä 	<ul style="list-style-type: none"> -Ysitiimi, työllistäminen -Palvelut ovat pysyneet lähellä -Yhteistyö on säännöllistä
Työtä ja toimeentuloa	<ul style="list-style-type: none"> -Nykyisten yritysten ja maatilojen toimintaedellytykset -Edellytyksien luominen yritystoiminnalle -Yrittäjyyskasvatus -Matkailualan yritystoiminnan kasvu -Kunnan ja kuntayhtymän työpaikkojen säilyttämien väestömäärän suhteessa -Valtionhallinnon työpaikkojen turvaaminen 	<ul style="list-style-type: none"> -Yritysten lukumäärä -Työpaikkojen määrä -Keskimääräinen työttömyysaste -Matkailuyritysten lukumäärä -Matkailutulon määrä -Yrittäjyyskasvatustoimien määrä -Valtionaluehallinnon toimijoille tehtyjen yhteistyöaloitteiden määrä -Edunvalvontatoimenpiteiden määrä 	<ul style="list-style-type: none"> -Yritysten määrä kasvoi viidellä -Työttömyysaste on Pohjois-Pohjanmaan korkeimpia -Edunvalvontaa: Pelson vankila, voimalaitosverotus, valtatie 22, julkinen liikenne
Viihtyisä elinympäristö	<ul style="list-style-type: none"> -Laadukas kaavoitus -Siisti ympäristö kuntakeskuksessa ja kyläkeskuksissa -Maisemanhoito -Kunnan kiinteistöt kunnossa -Toimivat ulkoilureitit ja liikuntapaikat korkealla käyttöasteella -Turvallinen toimintaympäristö kaikille ikäluokille 	<ul style="list-style-type: none"> -Tonttien myyntitulo -Käyttäjien antama palaute -Tilojen käyttöaste 	<ul style="list-style-type: none"> -Tonttien kysyntä ollut heikkoa -Kuntakeskuksen tierelementti on aloitettu ja se jatkuu alkukesän aikana
Talous tasapainossa	<ul style="list-style-type: none"> -Oman toiminnan jatkuva kustannustehokkuus -Matala työttömyys 	<ul style="list-style-type: none"> -Tilinpäätös -Taloudenseurantataulukko 	<ul style="list-style-type: none"> -Taloutta seurataan säännöllisesti kuukausittain ja

Yhteiset tavoitteet	Missä on onnistuttava	Onnistumista mitataan seuraavilla mittareilla	Tavoitteiden toteutuminen vuonna 2017
	<ul style="list-style-type: none"> -Terveystiedon edistäminen -Yritysten toimintaedellytykset -Verotasot ja maksut oikealla tasolla -Tulomuuton aktivointi -Edunvalvonta valtiosuukissa 	<ul style="list-style-type: none"> -Erikoissairaanhoidon menot -Keskimääräinen työttömyysaste -Tulomuuttajien määrä ja palvelusta annettu palaute -Edunvalvontatoimenpiteiden määrä 	<ul style="list-style-type: none"> tehdään talousarvion yhteydessä taloussuunnitelma -Erikoissairaanhoidon kulut ovat ylittäneet talousarvion -Työttömyysaste on korkea -Harkinnanvarainen valtionosuudenoli yli 90 000 € lukion osalta
Hyvinvoivat ja osallistuvat asukkaat	<ul style="list-style-type: none"> -Hyvinvointia edistävä toiminta kaikille ikäryhmille -Yhteistyö kuntayhtymän ja sairaanhoitopiirin kanssa -Yhteistyö yhdistysten ja yritysten kanssa -Työllistämistoimet -Toimivat vaikuttamisen kanavat -Laadukas julkinen ruokahuolto 	<ul style="list-style-type: none"> -Erikoissairaanhoidon menot -Kouluterveyskyselyn tulokset -Hyvinvointi-indikaattorit -Tapahtumien lukumäärä ja kävijämäärät sekä annettu palaute -Pitkäaikaistyöttömien määrä -Nuorisotyöttömien määrä -Lähiruuan osuus julkisen ruokahuollon hankinnoista ja asiakkaiden antama palaute 	<ul style="list-style-type: none"> -Esh-menot korkeat -Tapahtumia on järjestetty jokaisena vuoden aikana. Palaute on ollut pääosin positiivista -työttömien määrä on korkea -kunnan ruokavalinnoissa suositaan lähiruokaa ja luomua. Tämä on saanut positiivista palautetta.
Myönteinen tunnettuus	<ul style="list-style-type: none"> -Kotiseudun arvostus nousee -Markkinointi ja myönteisen julkisuuden hakeminen tekemisen kautta -Oikea-aikainen ja laadukas viestintä 	<ul style="list-style-type: none"> -Kotiseutu sivistystoimessa -Ajantasainen viestintäsuunnitelma -Julkaistujen juttujen ja artikkelien määrä -Annettujen tiedotteiden määrä 	<ul style="list-style-type: none"> -Viestintätiimi on aloittanut vuoden lopussa ja viestintäsuunnitelma valmistuu viimeistään kesällä 2018 -tiedotteita on annettu mm. sisäilmasta ja kuntalaisia koskevista asioista nettisivuilla sosiaalisessa mediassa. Myös mediassa on ollut tasaisesti julkaistuja juttuja liittyen Vaalaan
Omistajapolitiikka on johdonmukaista ja tuloksekasta	<ul style="list-style-type: none"> -Johtamisjärjestelmä on läpinäkyvä ja sujuva -Konsernijohtaminen on tehokasta ja tuloksellista -Sisäinen valvonta toimii -Riskit pystytään minimoimaan 	<ul style="list-style-type: none"> -Tytäryhteisöjen tilinpäätöstiedot -Ajantasaiset konserniohjeet, riskikartoitukset sekä omistajapolitiikan linjaukset 	<ul style="list-style-type: none"> Tytäryhtiöiden taloutta seurataan säännöllisesti, konserniohjeet uudistettiin.

6.1.1 Hallintopalvelut

Hallinto-osaston tulosalueita ovat vaalit, tarkastustoimi sekä kunnanhallituksen alaiset hallinto- ja talouspalvelut, elinkeino- ja kulttuuritoimi, työllistäminen, Oulunkaaren kuntayhtymä sekä ostopalvelut muilta. Ulkopuolisilta ostettavia palveluja ovat velkaneuvonta- ja kuluttajaneuvontapalvelut sekä maaseutuhallinnon palvelut, palkanlaskenta, kirjanpito sekä tietohallinnon palvelut. Lisäksi toiminta sisältää kuntayhtymien maksusuudet.

Taloudellisesti hallintopalveluiden vuosi toteutui hyvin lukuun ottamatta sosiaali- ja terveyspalveluiden reilua budjetin ylitystä. Siitäkin huolimatta hallintopalvelut alitti budjetin vuosikatteen osalta 352 000€.

Sosiaali- ja terveystalouden erikoissairaanhoidon talousarvion ylitys vuonna 2018 oli n. 688 000 euroa. Oulunkaaren oma toiminta sen sijaan alitti talousarvion n. 419 000 eurolla. Kokonaisuutena sosiaali- ja terveystaloudet ylittivät talousarvion 269 000 eurolla.

Vapaa-aikapalvelut ovat siirtyneet kunnanvaltuuston päätöksellä 1.8.2016 lukien hallinto-osastolle sivistysosastolta. Vapaa-aikapalvelut sisältyvät kuitenkin vuoden 2016 tilinpäätöksessä sivistysosastoon ja ensimmäisen kerran vapaa-aikapalvelut on kirjattu hallinto-osastolle talousarvioon 2017.

	TP 2016	TP 2017	Muutos %	Euromääräinen muutos	TA 2017	Toteuma%
1000 HALLINTOPALVELUT						
sisäinen/ulkoinen						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	101 668,47	69 732,20	-31,4	-31 936,27	43 400,00	160,7
Maksutuotot	8 649,01	4 609,00	-46,7	-4 040,01	2 900,00	158,9
Tuet ja avustukset	128 751,74	324 354,98	151,9	195 603,24	198 955,00	163,0
Muut toimintatuotot	5 923,81	86 603,12	1361,9	80 679,31	10 700	809,4
Toimintatuotot yhteensä	244 993,03	485 299,30	98,1	240 306,27	255 955,00	189,6
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-1 097 809,16	-1 098 108,61	0,0	299,45	-1 151 461,00	95,4
Palvelujen ostot	-15 004 212,28	-14 885 597,95	-1,8	-268 614,33	-14 575 056,00	101,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-47 635,93	-97 837,68	105,4	50 201,75	-84 570,00	115,7
Avustukset	-148 150,37	-129 468,69	-12,6	-18 681,68	-150 400,00	86,1
Muut toimintakulut	-33 514,27	-35 363,32	5,5	1 849,05	-63 250,00	55,9
Toimintakulut yhteensä	-16 331 322,01	-16 246 376,25	-1,4	-234 945,76	-16 024 737,00	100,4
TOIMINTAKATE	-16 086 328,98	-15 761 076,95	-2,03	-475 252,03	-15 768 782,00	99,0
1100 VAALIT						
TOIMINTATUOTOT	0,00			0,00		
TOIMINTAKULUT	0,16	-11 525,90		11 526,06	13 099,00	-88,0
TOIMINTAKATE	0,16	-11 525,90		11 526,06	13 099,00	-88,0
1200 TARKASTUSTOIMI						
TOIMINTAKULUT	-13 696,49	-12 240,02	-10,6	-1 456,47	-16 938,00	72,3
TOIMINTAKATE	-13 696,49	-12 240,02	-10,6	-1 456,47	-16 938,00	72,3
1300 HALLINTO- JA TALOUSPALVELUT						
TOIMINTATUOTOT	81 778,88	139 118,92	70,1	-57 340,04	84 450,00	164,7
TOIMINTAKULUT	-863 290,73	-986 407,62	14,3	-26 883,11	-913 081,00	91,6
TOIMINTAKATE/	-781 511,85	-847 288,70	8,4	-84 223,15	-828 631,00	84,1
1400 ELINKEINOTOIMI						
TOIMINTATUOTOT	12 614,62	135 051,40	970,6	-122 436,78	6 300,00	2143,7
TOIMINTAKULUT	-386 603,24	-386 361,56	-0,1	-241,68	-314 628,00	122,8
TOIMINTAKATE	-373 988,62	-251 310,16	-32,8	-122 678,46	-308 328,00	81,5
1500 MAASEUTUTOIMI						
TOIMINTATUOTOT						
TOIMINTAKULUT	-59 976,01	-46 633,76	-22,2	-13 342,25	-63 762,00	73,1
TOIMINTAKATE	-59 976,01	-46 633,76	-22,2	-13 342,25	-63 762,00	73,1
1600 TYÖLLISTÄMINEN						
TOIMINTATUOTOT	111 028,79	95 174,80	-14,3	15 853,99	81 500,00	116,8
TOIMINTAKULUT	-371 984,60	-350 693,02	-5,7	-21 291,58	-349 259,00	100,4
TOIMINTAKATE	-260 955,81	-255 518,22	-2,1	-5 437,59	-267 759,00	95,4
1610 VAPAA-AIKAPALVELUT						
TOIMINTATUOTOT		81 491,74		81 491,74	83 705,00	97,4

TOIMINTAKULUT	-245,17	-271 857,25		271 612,08	-273 403,00	99,4
TOIMINTAKATE	-245,17	-190 365,51		-190 120,34	-189 698,00	100,40
1700 OULUNKAAREN KUN- TAYHTYMÄ						
TOIMINTATUOTOT	39 570,74	20 360,13	-48,5	19 210,61		
TOIMINTAKULUT	-14 536 333,88	-14 071 506,24	-3,2	-464 827,64	-13 972 439,00	100,7
TOIMINTAKATE	-14 496 763,14	-14 051 146,11	-3,1	-445 617,03	-13 972 439,00	100,6
1702 OSTOPALVELUT MUILTA						
TOIMINTAKULUT	-99 191,73	-107 468,24	8,3	8 276,51	-108 128,00	99,4
TOIMINTAKATE	-99 191,73	-107 468,24	8,3	8 276,51	-108 128,00	99,4

Vaalit (Keskusvaalilautakunta)

Kuntavaali 2017 (keskusvaalilautakunta 31.5.2017 saakka)

Puheenjohtaja	Reijo Rasinkangas
Varapuheenjohtaja	Eila Torvinen
Jäsen	Pekka Huovinen
Jäsen	Eija Hepo-oja
Jäsen	Paula Kymäläinen
Varajäsen	Terttu Kuusela
Varajäsen	Kaarina Malo
Varajäsen	Jorma Salomaa
Varajäsen	Pekka K. Lämsä
Varajäsen	Heikki Heikkinen
Varajäsenet esteellisten tilalle:	
Varajäsen	Jari Tuomisalo
Varajäsen	Arvi Moilanen
Varajäsen	Sinikka Kämäräinen
Varajäsen	Eija Mäyrä
Varajäsen	Pirjo Nousiainen
(Tummennettuna kokouksiin osallistuneet)	
Sihteerinä Arja Aaltonen.	
Kokouksia pidettiin yhteensä 7.	

Presidentinvaali 2018 (keskusvaalilautakunta 1.6.2017 alkaen)

Puheenjohtaja	Aune Kesälahti
Varapuheenjohtaja	Pertti Väyrynen
Jäsen	Ritva Galla
Jäsen	Janne Lampela
Jäsen	Pekka K. Lämsä
Sihteerinä Arja Aaltonen.	
Vuoden 2017 puolella 2 kokousta.	

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta 2013-31.5.2017. Kokouksia pidettiin kolme.

Puheenjohtaja	Lämsä Pekka K.
Varapuheenjohtaja	Välinen Nina
Jäsenet	Huotari Mauri
	Kalliokoski Ismo
	Salomaa Jorma
Sihteerit	Karppinen Lea

Tarkastuslautakunta 1.6.2017 alkaen. Kokouksia pidettiin yksi.

Puheenjohtaja	Kemppainen Pentti
Varapuheenjohtaja	Mustonen Osmo
Jäsenet	Härmä Toni

Sihtteeri
Kymäläinen Paula
Niemi Marja
Karpinen Lea

Tilintarkastusyhtiönä toimii KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy, jossa vastuullisena tilintarkastajana toimi JHTT, KHT Antti Kääriäinen. Tilintarkastajan palkkiot on esitetty liitetiedoissa.

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä kunnanvaltuuston asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta. Se johtaa myös kunnan strategisten päämäärien saavuttamiseen tähtäävää työskentelyä ja päätöksentekoa sekä vastaa sisäisestä valvonnasta.

Vaalan kunnan strategiset päämäärät ja kriittiset menestystekijät

Vaalan kunta uudisti strategiansa vuoden 2017 aikana ja valtuusto hyväksyi sen joulukuussa. Visio kuvaa sitä tulevaisuuden kuvaa, johon toiminnallamme pyrimme.

Kunnanhallitus huolehtii kehittämisstrategioiden valmistelusta, elinkeinopolitiikan suuntaviivoista ja tietojen tuottamisesta. Kuntasuunnittelussa avainasioita ovat lähipalveluiden turvaaminen, aktiivinen elinkeinopolitiikka, talouden tasapaino ja päätöksien pohjaksi tarvittavan tiedon riittävyys.

Hallinto- ja talouspalvelujen katsaus

Hallinto- ja talouspalveluita työllisti tavanomaisten tehtävien lisäksi mm. hallintosäännön uudistus. Vuoden 2017 lopussa aloitettiin toimistotiimin mallin kehittäminen, joka jatkuu edelleen. Henkilöstöresurssi oli edelleen tiukoilla hallinto-osastolla myös pitkistä poissaoloista johtuen, joka paikattiin osaston sisältä eikä sijaista palkattu. Poissaolot johtuivat henkilöstövaihdoksista.

Vuoden aikana kehitettiin kunnan asiakirjahallintaa. Asiakirjahallinta on tärkeä osa kunnan riskienhallintaa ja tätä työtä tulee jatkaa edelleen. Mm. kunnan sopimukset on aloitettu arkistoida myös sähköisesti. Uusien henkilöiden aloittaessa huomiota tulee kiinnittää asiakirjojen arkistoinnin perehdytykseen. Lisäksi arkistoinnin tiedonohjausjärjestelmä -projektia jatkettiin. Vuoden lopussa aloitettiin yhdessä Oulunkaaren kuntien kanssa tulevan tietosuoja-asetuksen mukaisen projekti, jolla saadaan kunnan tietosuoja-asiat uuden asetuksen mukaiselle tasolle.

Sisäilmajohtoryhmä jatkoi työskentelyään vuoden 2017 aikana. Sisäilmajohtoryhmä kokoontui vuoden aikana neljä kertaa. Sisäilmajohtoryhmän työ painottui koulukeskuksen, lukion, terveyskeskuksen, kirjaston ja Apajan tiloihin / asioihin. Sisäilmajohtoryhmän toiminnan seurauksena sisäilma-asiat menivät eteenpäin vuoden 2017 aikana, mutta edelleen työtä on tehtävänä. Mm. koulukeskuksella teetettiin 2017 tiivistyksiä. Syksyllä koulukeskuksen sisäilman laatu on selvästi kevättä paremmalla tasolla mutta syksyn kuluessa ilman laatu heikkeni. Vuoden lopussa Inpecta Oy:llä tilattiin sisäilmatutkimus, jolla oli tarkoitus selvittää mm, miten ilma kiertää sisätiloissa, onko ilmassa pölyä ja onko ilmanpaineistus kiinteistössä kunnossa. Maaliskuussa 2018 saimme tutkimustulokset, joista selvisi mm, että sisäilmassa on villapölyä. Lukiolla kunnostettiin kesällä mm apulaisrehtorin lattia. Sisäilmajohtoryhmän työskentelyä jatketaan ja henkilöstöasioissa sisäilma-asioihin kiinnitetään erityisesti huomiota myös vuoden 2018 aikana.

Koko henkilöstön osalta vuonna 2017 sairauspoissaoloja kertyi 1 858 kpl. Sairaspäivät ovat vähentyneet huomattavasti vuodesta 2016, jolloin sairauspoissaoloja on ollut 2 506 kpl. Sairauspoissaolojen seuranta ja kirjautamista on edelleen tarkennettu ja varhaisen tuen mallia käytetään tarpeettomien työstä johtuvien sairauspoissaolojen hillitsemiseksi.

Vuonna 2017 jatkettiin kuukausittaista henkilöstöpalaverikäytäntöä. Esimiespalaverit pidettiin neljä kertaa vuoden aikana. Henkilöstötiedotteet tehtiin kuukausittain ja ne julkaistiin myös sisäisessä verkossa. Yhteistyötä työterveyshuollon kanssa jatkettiin erityisesti sairauspoissaolojen hillitsemisen ja työhyvinvoinnin edistämisen tiimoilta. Työhön liittyvät ASLAK- ja TYK-kuntoutusjaksot (1.5.2016 lukien KIILA-kuntoutus) päätettiin toteuttaa palkallisina.

Taloudellisesti vuosi oli positiivinen lukuun, vaikkakin sote-menot ylittivät talousarvion 269 000 eurolla.

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	Luoda edellytykset luottamushenkilöille ja hallintokunnille tulokselliseen toimintaan tarjoamalla riittäviä hallinto-, toimisto- ja asiakaspalveluja sekä tuoda kuntakonserninäkökulmaa päätöksentekoon. Vahvistaa henkilöstön osaamista, huolehtia rekrytoinnin onnistumisesta ja henkilöstön hyvinvoinnista.
---	---

Visio 2018	Hallinto- ja talouspalvelut tuotetaan taloudellisesti ja tehokkaasti yhdessä Oulunkaaren kuntayhtymän kuntapalvelutoimiston kanssa sähköisiä mahdollisuuksia hyväksi käyttäen. Henkilöstön osaaminen vastaa nykypäivän vaatimuksia. Työntekijät viihtyvät työssään.			
Kriittiset menestystekijät (Missä on onnistuttava)	Tavoitteet 2017	Arviointikriteerit / mittarit	Toimenpiteet 2017	Tavoitteiden toteutuminen 2017
Laadukas johtaminen ja esimiestyö	<p>Johtoryhmä-työskentelyn kehittäminen</p> <p>Uuden organisaation mukaisen johtamisjärjestelmän toiminta</p> <p>Esimiesten yhteistyötä ja jaetun johtajuuden periaatetta kehitetään. Hallintorajojen alentaminen.</p> <p>Talouden seurannan tehostaminen</p>	<p>Strategisten linjausten määrä</p> <p>Henkilöstöltä saatu palaute</p> <p>Esimiesten yhteistyö</p>	<p>Johtoryhmä roolia vahvistetaan strategisten linjojen ja kunnan toiminnan kehittäjänä.</p> <p>Saatetaan organisaatiouudistus loppuun. Laaditaan tehtäväkuvaukset uuden organisaation mukaisille virkanimikkeille.</p> <p>Esimiesten yhteiset tilaisuudet, joissa keskustellaan asioista yli hallintorajojen.</p> <p>Johdon raportointijärjestelmän käyttöönotto</p>	<p>Johtoryhmä on koontunut säännöllisesti ja pitänyt myös kehittämissä päivän</p> <p>Organisaatiouudistus on tehty, samoin tehtävänkuvat, mutta niitä ei ole hyväksytty</p> <p>Säännölliset esimiespalaverit</p> <p>Johdon raportointi on otettu käyttöön, mutta perehdytys on siirtynyt vuodelle 2018</p>

<p>Työhyvinvointi- ja turvallisuus</p>	<p>Osallisuuden edistäminen</p> <p>Avoimuuden ja luottamuksen lisääminen</p> <p>Oman vastuunkantamisen seurauksena työn hallittavuuden tunne kasvaa.</p> <p>Positiivinen ja aikaansaava ja työskentelyilmapiiri sekä motivoituneet työntekijät.</p> <p>Turvallinen työympäristö.</p>	<p>Yhteiset tapahtumat ja tilaisuudet</p> <p>Vapaamuotoisten keskustelutilaisuudet</p> <p>Työn kehittämisen toimenpiteet</p> <p>Työhyvinvointikyselyjen tulokset</p> <p>Työturvallisuusilmoitusten määrä</p>	<p>Kannustetaan järjestämään yhteistä toimintaa. Yhteiset käytänteet ja työskentelytavat.</p> <p>Keskustellaan avoimesti henkilöstöä/kuntaa koskevista asioista.</p> <p>Kannustetaan oman työn kehittämiseen ja annetaan tähän valmiudet</p> <p>Huomioidaan työkalut ja hyvät käytöstavat joka päivässä työskentelyssä.</p> <p>Otetaan käyttöön sähköiset ilmoituskäytänteet työturvallisuusasioihin.</p> <p>Tehdään tarvittaessa koko kunnan riskien arviointi</p>	<p>Työpäivä, pikkujoulu, "kuukausipalaverit"</p> <p>Kehityskeskustelut</p> <p>Häirinnän ja epäasiallisen käytöksen hallinnan mallia tarkennettu ja käyty läpi työyhteisössä</p>
---	--	--	---	---

<p>Oman toiminnan jatkuva kustannustehokkuus</p>	<p>Kunnan hyvään talouden hoitoon sitoudutaan joka tasolla.</p> <p>Talouden tasapainoon pyritään työn kehittämisellä sekä kuluja karsiminen</p> <p>Riskien hallinta</p> <p>Hankintakäytäntöjen tehostaminen</p>	<p>Talousarvion ylitykset.</p> <p>Toimintasuunnitelmassa valittujen toimenpiteiden toteuttaminen.</p> <p>Dokumentoidut hankintojen määrät</p>	<p>Koko kunnan toimintaa seurataan systemaattisesti</p> <p>Kustannuksien toteutuksen vertaaminen talousarvioon tilikauden aikana</p> <p>Talousraportointi ja sen kehittäminen.</p> <p>Riskikartoitus osaksi toimintaa. Vakuutusturva käydään perusteellisesti läpi valittavan vakuutusyhtiön kanssa.</p> <p>Sähköisen hankintajärjestelmän tehokas käyttö. Yrittäjien mukaan saanti käytämään sähköistä hankintajärjestelmää.</p>	<p>Talousarvion toteuttamista seurataan säännöllisesti. Talousraportoinnissa on saatu johdon työpöytä käyttöön ja sitä tullaan hyödyntämään vuonna 2018</p> <p>Yrittäjille on järjestetty hankintailta, jossa on kerrottu kunnan uudesta hankintaohjeesta sekä kannustettu osallistumaan kilpailutuksiin</p>
<p>Oikea-aikainen ja laadukas viestintä</p>	<p>Ajantasainen ja oikea tietoa kunnan toiminnasta.</p>	<p>Palaute nettisivuista.</p> <p>Julkaistut tiedotteet. Henkilöstön palaute.</p> <p>.</p>	<p>Nettisivuja päivitetään säännöllisesti ja siellä on esillä kaikki olennainen tieto kuntaan ja sen toimintaan liittyen.</p> <p>Intran päivittäminen ja käytön lisääminen.</p> <p>Sähköisen kalenterin käytön lisääminen edelleen.</p> <p>Tiedotteiden systemaattinen lähettäminen</p>	<p>Nettisivuille päivitetty ajankohtaiset tiedot</p> <p>Intraan on lisätty päivitettyä tietoa</p> <p>Sähköisen kalenterin käyttöä voidaan parantaa</p> <p>Tiedotteita on lähetetty tärkeistä asioista sähköpostin, nettisivujen ja sosiaalisen median välityksellä</p>
<p>Yhteistyö naapurikuntien kanssa</p>	<p>Yhteistyötä lisätään erityisesti Oulujokilaakson kuntien (Utajärvi, Muhos) kanssa.</p>	<p>Yhteiset toimenpiteet</p>	<p>Selvitetään yhteistyön mahdollisuuksia ja valmistellaan asioita yhdessä esim. työllistämisen ja hyvinvointityön osalta sekä muussa hallinnollisessa työssä.</p>	<p>Yhteistyö on ollut säännöllistä mm ysi-tiimi, edunvalvonta sekä sote- ja maakuntaudistus</p>

Elinkeinot

Yksi kunnan keskeisistä tavoitteista on paikkakunnan elinvoimaisuuden lisääminen. Aktiivisella elinkeinon kehittämisellä ja auttamalla yrityksiä laajentamaan toimintaansa voidaan saada aikaan uusia työpaikkoja. Kehittyvä talouselämä luo voimavaroja myös kunnan tuottamien palvelujen kehittämiseen. Elinkeinojen kehittämisen tavoitteena on saada lisättyä tulomuuttoa ja kunnan elinvoima kasvamaan auttamalla nykyisiä yrityksiä ja maatiloja parantamaan tuottavuuttaan sekä edistämällä uusien yritysten ja työpaikkojen syntymistä.

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	Tehtävänä on perusedellytysten luominen eri elinkeinoille, yritysneuvonta ja aktiivinen elinkeinon kehittämis- ja tukityö mm. hankkeiden avulla. Tavoitteena on nykyisten yritysten ja työpaikkojen säilyminen, yritysten omistajavaihdosten tukeminen, laajentumishaluisten yritysten auttaminen sekä uusien yritysten saaminen kuntaan. Toimintaan liittyvät oleellisesti myös kunnan markkinointi uusille asukkaille ja yrittäjille sekä erilaisten tapahtumien järjestäminen ja tukeminen.
Visio 2017	Vaalassa on hyvät perusedellytykset yritystoiminnalle, riittävästi tonttimaata ja hyvät kunnallistekniset valmiudet. Yrittäjäksi aikova saa yrityksen perustamiseksi tarvitsemansa palvelut elinkeinopalveluiden avulla. Kunnassa on asiantuntemusta yhteistyöverkostojen kautta uusien ja olemassa olevien yritysten kehittämiseksi. Omistajavaihdosta suunnittelevat on tavoitettu ja vaihdoksia on toteutettu onnistuneesti. Rokua Geopark, Oulujärvi ja Tervantie -teemojen alle on syntynyt merkittävää uutta yritystoimintaa ja työpaikkoja. Myös nykyiset yritykset ovat kyenneet hyödyntämään nämä uudet teemat omassa liiketoiminnassaan. Eri järjestäjät toteuttavat kulttuuri- ym. tapahtumia, joilla on myös matkailullista merkitystä. Kunnan markkinointi on johdonmukaista ja innovatiivista. Internetin mahdollisuudet markkinoinnissa on hyödynnetty hyvin. Vaalan tunnettuus on kasvamaan luovien alojen toimijoiden keskuudessa ja etä- ja monimuototyötä tekevien määrä Vaalassa lisääntyy.

Elinkeinotoimen tehtäviä ovat:

- yrittäjien ja oman yritystoiminnan aloittamista suunnittelevien ohjaus neuvonnan piiriin
- yhteydenpito yrityksiin ja kehittämisorganisaatioihin
- maankäytön suunnittelu teknisen toimen kanssa
- elinkeinon kehittämissuunnitelmien ja toimenpiteiden suunnittelu, toteutus ja koordinaatio sekä kunnan markkinointi

Elinkeinotoimen talousarvioon sisältyvät myös:

- kulttuuritapahtumien sekä muiden matkailullista merkitystä omaavien tapahtumien kehittämisen, järjestämisen tai tukeminen
- Lamminahon talon museotoiminta sekä
- osallistuminen Kassu Halonen Taidetalon toiminnan kehittämiseen ja markkinointiin

Elinkeinojen kehittäminen tapahtuu kunnanhallituksen suorassa ohjauksessa. Asioiden valmistelussa kunnanhallituksen apuna toimii maankäyttö- ja elinkeinotoimikunta. Käytännön kehittämisestä ja asioiden valmistelusta toimikunnalle/ kunnanhallitukselle vastaavat kunnanjohtaja (50 % työajasta) ja vapaa-aikajohtaja matkailu- ja kulttuuripalvelujen sekä Lamminahon talon osalta (50 % työajasta).

Kriittiset menestyskijät	Tavoitteet 2017	Arviointikriteerit/ mittarit	Toimenpiteet 2017	Tavoitteiden toteutuminen 2017
---------------------------------	------------------------	-------------------------------------	--------------------------	---------------------------------------

<p>Nykyisten yritysten ja maatiloiden toiminta-edellytykset ja Yhteistyö naapurikuntien kanssa</p>	<p>Hyvä yritysilmasto Kunta järjestää neuvontapalvelut yrityksille yhteistyötahojen kanssa. Vastataan yrittäjien palvelutarpeisiin. Markkinoiden laajentaminen, tuotekehitys ja laadukas viestintä. Laadukas työvoima yrityksille. Tapahtumilla elinvoimaa kaupan alan yrityksille. Yritysten johtaminen vahvistuu. Omistajavaihdoksissa onnistuminen.</p>	<p>Yksityisen sektorin työpaikkojen lukumäärä vuoden alussa ja lopussa. Yritysilmastomittari</p>	<p>Yritysneuvonta ja yrityskohtaiset kehittämishankkeet, mm. Leader Toimitilojen laajennustarpeiden huomioon ottaminen Vaalalaisten yritysten huomioiminen kunnan hankinnoissa (tarjouspyynnöt). Hankintaosaamisen kasvattaminen niin yrityksissä kuin hankintayksiköissä. Cloudian tehokas käyttö. Rekrytointipilotista oppiminen, yhteistyötä jatketaan ELY:n rekrypalvelujen kanssa</p> <p>Aarre-tapahtumakonseptin kehittäminen Yritysten viestinnän kehittäminen (Leaderhanke koskien internetin ja sosiaalisen median hyödyntämistä)</p>	<p>Yritysneuvonta on toteutettu Oulunkaareen yritysasiamiehen kautta. Vaaan juustolan toiminta vaatii laajennuksen. Yrityksen ja kunnan kesken on kartoitettu yrityksen tarvetta lisätilalle. Laajennus toteutetaan vuonna 2018 ja se on huomioitu vuoden 2018 talousarviossa. Vaalalaisille yrittäjille järjestettiin hankintailta, jossa oli ulkopuolisena asiantuntijana Oulun yrittäjien edustaja. Tavoitteena oli saada paikallisille yrittäjille tietoa hankintalaista ja kunnan hankintaohjeesta. Aarre-tapahtumasta on saatu positiivista palautetta. Rakentavaa palautetta on tullut tapahtuman markkinoinnista.</p>
---	--	--	--	---

<p>Edellytysten luominen yritystoiminnalle</p>	<p>Uusien yritysten syntyminen, laajentaminen tai siirtyminen Vaalaan.</p> <p>Aktiiviset verkostot yrittäjän tukena (Kehittämisyhtiöt, Oulunkaari, Leader).</p> <p>Humanpolis Oy:n toiminnan kehittäminen ja tunnettuus</p> <p>Yrityskummitoiminta käynnistyy ja vakiintuu</p>	<p>Yritysten lukumäärä vuoden alussa ja lopussa.</p>	<p>Yritysalueiden maankäytönsuunnittelu ja rakentamisen valmiuden nostaminen.</p> <p>Vaalan markkinointi yrityksille sijaintipaikana.</p> <p>Pienyritystuen hakemisen avustaminen (Leader).</p> <p>Yrityksneuvonta ja asiantuntija-apu. Aloittavien yrittäjien koulutukset.</p> <p>Kasvualojen toimintamahdollisuuksien kartoittaminen</p> <p>Yritysten kansainvälistyminen</p> <p>Kehittämisyhtiöiden toiminnan aktiivinen ohjaaminen.</p> <p>Yrityskummitoiminnan aktivoiminen</p>	<p>Vaalaan on yritetty saada uusia yrittäjiä kunnan yrittäjäystävällisen imagon nostolla. Viestinnässä on käytetty pääosin sosiaalista mediaa. Kunnanjohtaja on tehnyt yritysvierailuja, joista on tehty ytimekäs kooste sosiaaliseen mediaan. Yrittäjien tapahtumista on myös tiedotettu kunnan nettisivuilla ja osittain paikallislehdissä.</p> <p>Yrittäjät saavat asiantuntija-apua Oulunkaaren yritysasiainmeheltä.</p> <p>Kunnanjohtaja on järjestänyt yrittäjille aamukahvit-nimistä tapahtumaa säännöllisesti.</p>
<p>Yrittäjyyskasvatus</p>	<p>Yrittäjyyskasvatus kaikille ikäluokille.</p> <p>Positiiviseen yritteliäisyyteen kannustaminen osana syrjäytymisen ehkäisyä ja osallisuuden lisääntymistä.</p> <p>Mökkiläiset ja senioriyrittäjät osallistuvat yrittäjyyskasvatukseen</p>	<p>Yrittäjyyskasvatustoitmenpiteiden määrä ja laatu.</p>	<p>Kehitetään edelleen kannustavaa kasvatusta ja yrityskasvatusta yhteistyössä yhdistysten (MTK, yrittäjäyhdistys, 4-H) ja yritysten kanssa.</p> <p>Kummiluokka -toiminnan vakiinnuttaminen</p> <p>Yritysten/yrittäjän/yrityskummin kummiluokka.</p> <p>Vetoa Vaalaan –hankkeen kyselyiden kautta kehittämispersoonien saaminen mukaan yrittäjyyskasvatukseen.</p>	<p>Peruskoulussa ja Luki-ossa on paneuduttu yrittäjyyskasvatukseen</p> <p>Veto Vaalaan –hanke on päättynyt. Hankkeen kehittämideoita työstetään vuonna 2018.</p>

<p>Matala työttömyys, työllistämistoimet</p>	<p>Työttömyyden pitkitymisen katkaiseminen.</p> <p>Syrjäytymiskiirteen katkaiseminen.</p> <p>Ylisukupolvisen työttömyyden periytyminen estäminen.</p> <p>Työllisyyden tukeminen.</p> <p>Osaavan työvoiman saaminen avoimille markkinoille.</p>	<p>Keskimääräinen työttömyysaste.</p> <p>Kelan sakkomaksut</p>	<p>Työnhakijoiden ammattitaitokartoitukset, ammattikurssit, oppisopimuskoulutus ja muu valmennus.</p> <p>Työpaja- ja työharjoittelutoiminnan kehittäminen, työllistämistoimet ja työllistämisen tukeminen. Uusi ESR-hanke ja Oulunkaareen työllisyysuhanke</p> <p>Syrjäytymisen ehkäisy eri toimijoiden yhteistyönä.</p> <p>Nuorten työpaja, Etsivä nuorisotyö</p>	<p>Kunnan johtavien virkojen hakijoista on osa testattu psykologisin testein. Loppuvuodesta on keskusteltu kaikkien esimiesten testauksesta ja valmennuksesta. Tästä päätös ja mahdollinen toteutus tehdään vuonna 2018.</p> <p>Työkykyä ja hyvinvointia luonnosta –hanke aloitti vuonna 2017.</p> <p>Kunnan eri hallintokunnat ovat tehneet yhteistyötä työllistämispalvelujen kanssa. Työllistetyt ovat työskennelleet eri osastoilla avustavissa ja ammattitehtävissä sekä vaativissa ammattitehtävissä. Etsivän nuorisotyöntekijän palkkaukseen on saatu avustusvuodeksi eteenpäin kestäen 09/2018 asti.</p>
---	--	--	--	--

<p>Matkailualan ja kaupan yritystoiminnan kasvu</p>	<p>Nykyiset yritykset toimivat hyvin ja kehittävät uusia tuotteita. Kehittämisyhtiö Humanpolis Oy toimii ja Geoparkin kautta osa yrityksistä pääsee kansainvälisille markkinoille. Ohjelmajärjestelyyritykset toimivat yhteistyössä nykyisten yritysten kanssa. Yritysten välinen yhteistyö lisääntyy. Ympärivuotisten matkailupalvelujen tarjontaa lisääntyy.</p> <p>Matkailua ja kauppaa tukevia tapahtumia on ympäri vuoden ja niiden markkinoinnissa tehdään yhteistyötä. Antiikista ja kulttuurista nousee vielä voimakkaammin yksi Vaalan vetovoimatekijä.</p>	<p>Matkailuyritysten määrä.</p> <p>Työpaikkojen määrä matkailuyrityksissä. Vuodepaikat/käyttöaste.</p>	<p>Yritykset ovat mukana Humanpolis Oy:n toimienpiteissä ja hyödynsivät Rokua Geopark, Oulujärvi ja Tervantie –statusta. Matkailupalveluiden tuotteistamista jatketaan osana AOR-hanketta.</p> <p>Kunta keskittää matkailupalvelujen ja alueen markkinointia Geopark statuksen statukseen. Nykyisten tapahtumien laadukkaampi markkinointi ja toimijoiden välisen yhteistyön lisääminen.</p> <p>Aarre tapahtumakonseptin kehittäminen antiikin ja kulttuurin ympärillä.</p> <p>Investoijien ja uusien yrittäjien saaminen alueelle.</p>	<p>Rokua Geoparkin imagoa on nostettu pääosin sosiaalisen median avustamana. Osa Vaalalaisista yrityksistä on lähtenyt käyttämään Geopark-tunnusta ja yhteiset yritykset ovat yhteistyössä Rokua Geoparkin kanssa. Myös kunta on tuonut Rokua Geoparkin statusta esille sosiaalisessa mediassa ja paikallislehdissä. Vuoden loppupuolella kuntaan on perustettu viestintätiimi, jota johtaa Humanpoliksen viestinnän asiantuntija.</p> <p>Aarretapahtuma on saanut hyvän vastaanoton ja palautteiden pohjalta tapahtumaa kehitetään edelleen. Tiedottamista tullaan parantamaan jatkossa.</p> <p>Syksyllä kunnassa pidettiin kekri-illallinen, johon oli kutsuttu entisiä vaalalaisia, vapaa-ajan asukkaita ja muita asiasta kiinnostuneita. Illan teema oli saada paikalla olevat ihmiset kiinnostumaan sijoittamaan rahaa Vaalan matkailun kehittämiseen.</p>
<p>Elintarviketuotannon kehittäminen</p>	<p>Maataloustuotannon työpaikkojen säilyminen ja tilojen elinvoimaisuus.</p> <p>Elintarvikeyritysten tuotekehitys.</p>	<p>Maatilojen ja muiden ruokaa tuottavien yritysten lukumäärä ja niissä olevien työpaikkojen määrä.</p> <p>Lähihuokateeman näkyvyys.</p>	<p>Lähihuokakonseptin kehittäminen ja juurruttaminen paikallisiin yrityksiin.</p> <p>Leader-hanke elintarvikeyritysten tuotekehitykseen.</p>	<p>Kunta näyttää omalla lähihuokaesimerkillään mallia paikallisille yrityksille.</p>

<p>Hyvinvointia edistävä toiminta kaikille ikäryhmille</p>	<p>Tapahtumia ja tekemistä kuntalaisille, vapaa-ajan asukkailla ja matkailijoille ympäri vuoden.</p> <p>Vapaa-ajan asukkaat mukaan toimintaan ja tapahtumiin.</p> <p>Tapahtumista tunnettuutta paikkakunnalle sekä työtä ja elinvoimaa</p>	<p>Tapahtumien lukumäärä ja kävijämäärät</p>	<p>Kunnan organisoimina Vaala-päivät, itsenäisyyspäiväjuhla, 1-2 teatteriesitystä ja -2 konserttia yhteistyössä koulun kanssa.</p> <p>Järjestöjen tai yritysten järjestämiä tapahtumia 5-8, joita tuetaan joko yhteistoimintaosueella tai avustuksella.</p> <p>Mökkiläistapahtuma kesäkuussa.</p> <p>Nykyisten tapahtumien laadukkaampi markkinointi ja yhteistyö. Aarre tapahtumakonseptin luominen kehittäminen antiikin ja kulttuurin ympärillä.</p>	<p>Yritysten viestinnän kehittäminen (Leaderhanke koskien internetin ja sosiaalisen median hyödyntämistä)</p> <p>Mm. Kyläooppera, Moottorikelkka enduron SM, beach volleyn SM, yrittäjien joulunavaus, yrittäjältä.</p> <p>Järjestetty</p> <p>Sosiaalisen median hyödyntäminen on onnistunut, mutta se ei ole tavoittanut kaikkia ikäryhmiä.</p>
---	--	--	---	--

<p>Viestintä ja positiivisen julkisuuden hakemisen tekemisen kautta</p>	<p>Viestinnän sisällöt ja todellisuus kohtaavat: laatu ja luotettava toiminta. Hyvät yhteyden maa-kunta- ja valtionhallintoon. Tulomuuton aktivoiminen. Vetovoimaiset tapahtumat. Ajantasainen tonttipörssi ja laadukas tonttitarjonta</p>	<p>Eri medioissa julkaisut jutut Esitteet Asiakaspalaute</p>	<p>Tehdään Humanpolikselle kolmen kunnan yhteinen viestintäsuunnitelma ja kootaan matkailun markkinointi Humanpolioksen alle.</p> <p>Jatketaan Vetoa Vaalaan –hanketta Ajantasainen viestintäsuunnitelma ja tapahtumakalenteri.</p> <p>Aktiivinen ja oikea-aikainen viestintä tiedotusvälineille, kuntalaisille ja matkailijoille.</p> <p>Hyvät markkinointimateriaalit sekä sähköisen median hyödyntäminen.</p> <p>Tulomuuttoesite Englannin kielinen info nettisivuille</p> <p>Suunnitellaan ja toteutetaan infotaulut</p>	<p>Viestintäsuunnitelman työstäminen on aloitettu ja siitä on vastannut Humanpolioksen Riikka Vitikka.</p> <p>Vetoa Vaalan hanke on toiminut koko vuoden. Hanke on järjestänyt erilaisia tilaisuuksia lähes kuukausittain, joista on tiedotettu sosiaalisessa mediassa ja / tai paikallislehdissä. Kunnan nettisivuilla on ajantasainen tapahtumakalenteri.</p> <p>Tärkeistä asioista on tiedotettu sosiaalisessa mediassa, paikallislehdissä ja kirjeen muodossa vapaa-ajan asukkaalle.</p> <p>Muuttotuloesitettä ja englannin kielistä infoa nettisivuille ei ole tehty.</p> <p>Infotaulujen suunnittelu aloitettiin vuonna 2017 ja toteutus siirtyy vuodelle 2018. Nämä on huomioitu vuoden 2018 talousarviossa.</p>
<p>Tulomuuton aktivoiminen</p>	<p>Uusien asukkaiden saaminen kuntaan</p> <p>Työelämän murros hyödynnetään Vaalan hyväksi. Vaala vetovoimainen etätyön ympäristö.</p> <p>Tutkimuslaitosten ja kunnan välinen yhteistyö on hedelmällistä.</p>	<p>Nettomuutto</p>	<p>Jatketaan Vetoa Vaalaan hanketta.</p>	<p>Vetoa Vaalaan –hankkeen osalta on käynnistetty Hoffice Vaala –ryhmä, jonka tarkoitus on jatkaa vapaa-ajan-asukkaan oloaikaa kunnassa. Lisäksi toiminnan tarkoitus on tuoda esille Vaalan etätyömahdollisuudet. Kuntaan on tehty etätyöpiste.</p>

Toiminnan kuvaus

Vaala tekee yhteistyötä elinkeinojen kehittämiseksi ja edunvalvontakysymyksissä sekä Kainuun että Oulun-kaaren ja Muhoksen kuntien kanssa. Suhtautuminen yhteistyöhön on positiivista. Alueellisen yhteistyön suunnittelu, seuraaminen ja ohjaaminen tehdään maakäyttö- ja elinkeinotoimikunnassa kunnanjohtajan esittelystä. Toimikunta tekee esitykset kunnanhallitukselle. Valtuusto linjaa strategiset yhteistyösuunnat ja tavat.

Kulttuuri- ja matkailupalvelut ja vapaa-aikapalvelut ovat kunnanhallituksen (elinkeinotoimi) ja sivistyslautakunnan alaisuudessa. Vastuualueen johdossa vapaa-aikajohtaja, jonka työpanos ja palkkaus on jaettu (50/50 %). Elinkeinotoimen vastuualueeseen sisältyivät kulttuuritapahtumien sekä matkailullista merkitystä omaavien tapahtumien kehittäminen, järjestäminen tai tukeminen, Lamminahon talon museotoiminta sekä osallistuminen

Kassu Halonen Taidetalon toiminnan kehittämiseen ja markkinointiin. Yritystilojen ja -tonttien rakennuttamisesta, vuokrauksesta ja myymisestä vastaa tekninen johtaja yhdessä kunnanjohtajan kanssa.

Kuntamarkkinointia (tontit ja tapahtumat) tehdään pääsääntöisesti yksin, mutta matkailun osalta myös yhteistyössä Geopark -kuntien ja Oulujärven Jättiläiset ry:n kanssa. Vaalan kunta on osakkaana kahdessa kehittämissyhtiössä: Kainuun Edussa ja Humanpolis Oy:ssä.

Elinkeinojen kehittämistä tehdään Vaalan kunnassa erityisesti hallinto-osastolla mutta myös teknisellä osastolla. Elinkeinojen kehittämisen kokonaisuuden johtamisesta vastaa kunnanjohtaja. Yritysneuvonnan järjestäminen, yritystilojen markkinointi ja kuntamarkkinointi sekä elinkeinohankkeiden ohjaus ovat kunnanjohtajan vastuulla. Tässä hänellä on apunaan vapaa-aikajohtaja ja tekninen johtaja sekä yhteistyökumppanit. Työllistämisen kokonaisuudesta vastaa hallintojohtaja.

Yritystilojen ja -tonttien rakennuttamisesta, vuokrauksesta ja myymisestä vastaa tekninen johtaja yhdessä kunnanjohtajan kanssa. Maankäytön suunnittelu ja kaavoitus ovat teknisen johtajan vastuulla.

Uusien yritysten neuvontapalvelut ostetaan tällä hetkellä Oulunkaaren kuntayhtymältä. Jo olemassa olevia yrityksiä auttaa ja neuvoo toiminnassa Kainuun Edun Kasvua Kainuuseen hanketoimijat sekä toimialan mukaan Humanpolis Oy. Lisäksi apuna on Oulujärvi Leaderin henkilökunta.

Vuonna 2017 yritysten määrä Vaalassa lisääntyi viidellä yrityksellä. Toiminnan aloittamisesta ilmoitti 18 yritystä ja vastaavasti lopettamisilmoituksen teki 13 yritystä. Vuonna 2017 vaalalaiset yritykset investoivat suuria summia liiketoiminnan kehittämiseen. Esimerkkeinä voidaan todeta Vaalan Betoni, Vaalan juustola ja yksittäiset osakeyhtiötetyt maatilat.

Yrittäjien ilta järjestettiin neljännen kerran ja palaute oli jälleen hyvää. Joulupassi muutettiin sosiaalisessa mediassa julkaistavaksi yritysten joulukalenteriksi ja se sai suuren suosion. Syksyllä 2015 laadittiin elinkeino-ohjelma 2015-2018, jonka toimenpiteitä ryhdyttiin toteuttamaan vuoden 2016 toimintasuunnitelmalla. Oulujärvi Leaderille valmistelimme oman kehittämishankkeen toteuttamaan elinkeino-ohjelman tavoitteita. Rahoitus saatiin ja projektipääällikkö palkattiin. Hanke on kaksivuotinen ja vuoden 2017 toiminta on ollut myönteistä. Hankkeessa toteutettiin mm. kyselyt entisille vaalalaisille ja mökkiläisille sekä Aarre-tapahtumaviikko. Hanke loppui vuoden 2017 lopussa.

Kainuun Etu Oy:n toteuttamien EU- osarahoitteisten hankkeiden rahoitukseen kunta osallistui 1 062 eurolla (Kasvua Kainuuseen). Kainuun Etu Oy:lle on maksettu toiminta-avustusta 15.681€. Oulujärvi Leader ry- toimintaryhmän myöntämien kehittämistukien rahoitukseen käytettiin 47.000 euroa.

Oulunkaaren elinkeinojen kehittämistoimintaa on toteutettu yhtymähallituksen hyväksymän seudullisen elinkeinostrategian mukaisesti yhteistyössä peruskuntien kanssa. Elinvoiman kehittämisessä huomioidaan sekä hyvinvoinnin että elinkeinojen kehittämisen näkökulmat. Työllisyyden edistämiseen tähtäävät toimet ovat oleellinen osa elinvoiman vahvistamista. Oulunkaaren kuntayhtymällä on jäsenyys Oulun Kauppakamarissa, Bothnia Arcis-sa ja EU:n Brysselin toimistossa.

Alla olevassa taulukossa on seudullisen yritysneuvojan yrityskontaktit 1.1.- 31.12.2017 seuraavasti:

- Yritysten perustamiseen liittyvät kontaktit (tapaamiset tai puhelinneuvonta)
- Perustetut yritykset, lakanneet yritykset ja yritysten nettolisäys sekä niiden perustettujen yritysten määrä, joissa yritysneuvoja on ollut mukana
- Olemassa olevien yritysten neuvontaan liittyvät kontaktit (mukana on osittain samoja yrityksiä), yritysneuvojan kontaktimäärät ja niistä syntyneiden rahoitus- ja tukihakemusten määrät
- Sidosryhmäkontaktit (tapaamisia tai puhelimitse hoidettuja)

Kunta	Yritysten perustaminen					Yritysneuvonta		Sidosryhmät kontaktit
	kontaktit	perustetut yrit. yht.	perustamisessa yritysn. mukana	lakanneet yritykset	yritysten nettolisäys	kontaktit	tulosteet	
li	40	46	10	37	9	29	6	
Pudasjärvi	21	34	8	40	- 6	58	8	
Utajärvi	26	18	12	9	9	46	6	
Vaala	7	18	2	13	5	6	4	
Kaikki yht.	94	106	32	99	7	139	24	44

Toiminnassa alkoi näkyä yleisen taloustilanteen parantuminen, kun yritysten nettolisäys kääntyi positiiviseksi. Uusia yrityksiä perustettiin n. 13 % enemmän kuin edellisellä vuonna ja yrityksiä lopetettiin n. 2 % enemmän kuin edellisellä vuonna. Samoin yritysten investointihalukkuus alkoi elpyä.

Elinkeinohankkeet**Hankkeen nimi: Tuottava hajautettu lähienergia - EnergiaPlus****Hankekoodi** A70211**Hankkeen kesto:** 1.1.2015–31.12.2017**Hankkeen kokonaisbudjetti ja budjetti vuonna 2016, hankkeen rahoittaja:**

Kokonaisbudjetti 465.400 euroa. Oulunkaaren osuus vuodelle 2016 oli 30.000 euroa, josta toteutui 30.000 euroa.

Hankkeen rahoittajat:

Pohjois-Pohjanmaan liitto EAKR 65 %

Kuntarahoitus

- Oulunkaaren kuntayhtymä
- BusinessOulu
- Iin kunta Micropoliksen kautta

Yritysrahoitus

- Stora Enso
- Vapo
- Oulun Energia

Hankkeen päätavoitteet:

EnergiaPlus-hankkeen tavoitteena on uuden energiayrittäjyyden ja työpaikkojen syntyminen koko bioenergian hankintaketjuun. Tavoite saavutetaan lisäämällä alueen energiaomavaraisuutta sekä selvittämällä mahdollisuudet energian tuottamiseen uusiutuvaan ja hajautettuun energiaan perustuvilla ratkaisuilla.

EnergiaPlus-hankkeessa kartoitetaan aiemmin tehtyjen selvitysten pohjalta Oulunkaaren kuntien ja Oulun alueen öljy- ja sähkölämmityskohteita. Kohteille laaditaan toimenpide-ehdotukset niiden muuttamisesta uusiutuvaan energiaan perustuviin lämmöntuotantoratkaisuihin. Ratkaisumahdollisuuksina huomioidaan hakelämmitys, pienCHP, maalämpö, aurinkoenergia ja hybridiratkaisut.

Hankkeessa edistetään jalostetun metsäenergian markkinoita ja vientipotentiaalia sekä arvioidaan biokaasun liiketoimintamahdollisuuksia liikennepolttoaineena Oulun seudulla.

Hankkeen toteuttaja:

Hankkeen hallinnoijana toimii Iin Micropolis Oy

Hankkeen toimenpiteet ja tulokset vuonna 2017:**Toimenpiteet:****Työpaketti 1. Uusiutuvaan energiaan perustuvat ratkaisut öljy- ja sähkölämmityskohteissa:**

Oulunkaaren kuntayhtymän kuntien ja Oulun alueen öljy- ja sähkölämmityskohteita on löydetty 50, tarkempi selvitys on tehty 47 kohteeseen ja toimenpide-ehdotus 43 kiinteistöön. Vuoden 2017 aikana pääpaino on ollut avustaa kohteiden omistajia vaihtamaan lämmitysmuotoa uusiutuvalla energialle.

Pienten kohteiden muuttamista uusiutuvalla energialle olisi järkevintä toteuttaa yhteishankinnasta yli kuntarajojen.

Hanke aikana Oulunkaaren alueella on toteutettu viiden öljylämmitteisen kiinteistön muuttaminen maalämmölle ja viiden kiinteistön osalta kilpailutus on kesken. Hanke on avustanut usean sekä alueella olevan yrityksen että kunnan kiinteistön energiatukihakemuksen työstämisessä.

Yrityksille tehdyistä selvityksistä yksi on johtanut toteutukseen, hanke sai TEKES:tä 40% energiatuen.

Hankkeen toimenpiteet tämän työpaketin osalta ovat päättyneet 31.12.2018.

Työpaketti 2. Lähienergian tuottamisen palvelukonseptit:

Hankkeen lähtökohtana on ollut energiaomavaraisuuden lisäksi selvittää mahdollisuudet energian tuottamiseen verkkoon uusiutuvalla ja hajautetulla energialla. Energian tuottaminen verkkoon ei hankeaikana ole kuitenkaan sähkön alhaisen hinnan vuoksi ollut kannattavaa. Uutta palvelukonseptia on sen sijaan hahmoteltu hybridijärjestelmien älykkääseen ohjaukseen, jossa sähkönmyynti on optiona.

Biokaasun tankkauspiste avattiin Ouluun 9/2017. Hanketta jatketaan kesäkuun 2018 loppuun Heidi Takalon osa-aikaisella panostuksella. Toimenpiteenä liikennöitsijöiden kontaktointi ja kannattavuuslaskelmien tuottaminen ajoneuvokaluston muuttamisesta kaasukäyttöiseksi

Biokaasuverkoston täydentämiseksi ja biometaanin käytön lisäämiseksi haetaan jatkotoimiin rahoitusta Itämeriohjelmasta. Yhteistyöverkostossa ovat mukana:

- Ruotsi: BioFuel Region, Stockholm Stad
- Suomi: Micropolis, Stormossen, Gasum, Jyväskylän kaupunki

Aurinkoenergian kannattavuuslaskelmia on Oulunkaaren alueella toteutettu useita. Parhaillaan on menossa Suomen ympäristökeskuksen yhteishankinnassa investoitujen paneelien asentaminen. Myös aurinkoenergian varastointiin liittyvää kannattavuuslaskentaa ja ehdotuksia on tehty sekä lämmön- että sähkönvarastoinnin osalta.

Työpaketti 3. Jalostetun bioenergian kehittäminen vientituotteeksi

Kuivatulle laatuhaikkeelle ei markkinatutkimuksen perusteella ole tällä hetkellä maksuvalmiutta. Tarvetta kuitenkin on etenkin pienen mittakaavan puunkaasutuslaitteistoissa. Hukkalämmön hyödyntäminen puunkuivaukseen ja siten hakkeen jalostusasteen nosto tulee todennäköisesti johtamaan markkinoiden kehittymiseen raaka-aineen ollessa saatavilla.

Tulokset:

Oulunkaaren kuntien alueella on toteutettu tai toteutukseen on menossa 10 öljy- tai sähkölämmitteistä kiinteistöä. Pelkästään näiden kohteiden öljynkulutus on noin 150.000 litraa. Litrahinnalla 0,80€ öljyn korvaaminen vapauttaa aluetalouteen 120.000 €. Hankkeen lopullinen vaikutus aluetalouteen tulee olemaan moninkertainen. Ouluun toteutettava biokaasun tankkauspiste antaa yrittäjille, kunnille ja kuluttajille mahdollisuuden biokaasuajoneuvon investointiin. Biokaasu on fossiilisia polttoaineita puhtaampi ja edullisempi polttoaine. Biokaasupolttoaineen käyttöönotto avaa alueelle samalla uutta liiketoimintakenttää. Aurinkoenergiահankintoja on hankkeikana tehty Oulunkaaren alueella yli kymmeneen kohteeseen ja kannattavuuslaskelmia on toteutettu useita.

Hankkeen nimi: Rakennuskivituotannon resurssitehokkuuden kehittäminen - uudet esiintymät, kiveä säästävä louhinta ja kilpailukykyinen jalostus, RARE

Hankekoodi A70804

Hankkeen kesto: 1.6.2015–31.5.2018

Hankkeen kokonaisbudjetti ja budjetti vuonna 2017

Kokonaisbudjetti 990.000 euroa, Pohjois-Savon liitto (EAKR), josta Oulunkaaren kuntayhtymän kokonaisosuus 17.000 euroa. Vuonna 2017 osuus oli 5.300 euroa.

Hankkeen päätavoitteet:

Rakennuskivituotannon resurssitehokkuuden kehittäminen - uudet esiintymät, kiveä säästävä louhinta ja kilpailukykyinen jalostus, RARE-hankkeen tavoitteena ovat yritysten investoinnit uuteen rakennuskivituotantoon ja jalostukseen hankkeen tutkimilla esiintymillä ja samalla laajemman myyntikanavan, uusien tuotemikkejien ja tuotteiden avulla vahventaa liiketoimintaansa sekä kotimaan kaupassa että vientimarkkinoilla.

Yritykset parantavat tuotannon kannattavuutta ja kilpailukykyä myös käyttöönottamalla hankkeessa kehitettyjä kiveä ja energiaa säästäviä louhintamenetelmiä, muun muassa timanttivaijerisahausta ja sen talviaikaisen käytön ratkaisut, sekä hyödyntämällä hankkeessa testattuja jalostustekniikoita myös sivukiven tuotevalmistuksessa. Hankkeen tavoitteena on lisätä Itä- ja Pohjois-Suomen kiinnostavuutta kivialan kasvun alueena, saada käynnistymään uutta ympäristön huomioivaa tuotantoa, lisätä työpaikkoja, kehittää aluetaloutta - hyvinvointia. Teollinen tuotanto tuo välillisiä työpaikkoja: pienet, kiveä louhivat ja jalostavat yritykset hyötyvät alueen "veturi"-yritysten raaka-ainevirroista ja myyntikanavista.

Hankkeen toteuttajat:

Päätoteuttaja: Geologian tutkimuskeskus

Osatoteuttajat:

- Pielisen Karjalan Kehittämiskeskus Oy PIKES
- Kainuun Etu Oy
- Joensuun Seudun Kehittämisyhtiö, JOSEK Oy
- Oulunkaaren kuntayhtymä

Hankkeen toimenpiteet vuonna 2017 Oulunkaaren alueella:

Pudasjärven Pitkäselässä tehdyn koelouhinnan analysointi, jonka tulokset näyttävät lupaavilta.

Hankkeen nimi: Pk-yritysten omistajanvaihdosten muutostilanteiden hallinta

Hankekoodi S20063

Hankkeen kesto: 5.6.2014- 31.5.2017

Hankkeen toteuttaja:

Päätoteuttaja Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Hankkeen kokonaisbudjetti 547.860 euroa

Oulunkaaren rahoitusosuus n. 400 euroa vuonna 2017

Hankkeen päätavoitteet:

- Kolmivuotiskauden aikana kontaktoidaan vähintään 120 yritystä, joiden tavoitteena on myydä yrityksenä/liiketoimintansa ulkopuoliselle tai tehdä sukupolvenvaihdos.
- Toimiva alueellinen Yrityspörssi hankkeen lopussa, jossa jatkuvasti vähintään 40 myytävää yritystä Pohjois-Pohjanmaalla. Yhteistyö SY:n kanssa.
- Tavoitteena saada hankkeen aikana jollain toimenpiteillä vähintään 40 toteutunutta/suunniteltua yritys-kauppaa/sukupolvenvaihdosta, joista 10 olisi uusia naisyrittäjiä. Toimenpiteet voivat olla välitystoimintaa esim. Yrityspörssin kautta, ostajien/myyjien hakemista esim. yritysvälittäjien avulla, asiantuntijan avulla loppuun tehty omistajanvaihdos tai -suunnitelma.

Hankkeen toimenpiteet:

Toimeksiannot kunnittain (toimeksianto/onnistunut omistajanvaihdos):

- li: 11 toimeksiantoa / 2 onnistunutta omistajanvaihdosta
- Pudasjärvi: 18 toimeksiantoa / 3 onnistunutta omistajanvaihdosta
- Vaala: 2 toimeksiantoa / 0 onnistunutta omistajanvaihdosta
- Utajärvi: 3 toimeksiantoa / 1 onnistunutta omistajanvaihdosta
- Kempele: 17 toimeksiantoa / 8 onnistunutta omistajanvaihdosta
- Muhos: 12 toimeksiantoa / 4 onnistunutta omistajanvaihdosta
- Tyrnävä: 4 toimeksiantoa / 0 onnistunutta omistajanvaihdosta
- Liminka: 6 toimeksiantoa / 0 onnistunutta omistajanvaihdosta
- Hailuoto: 2 toimeksiantoa / 1 onnistunutta omistajanvaihdosta
- Lumijoki: 2 toimeksiantoa / 0 onnistunutta omistajanvaihdosta
- Koko maakunta: 306 toimeksiantoa / 101 onnistunutta omistajanvaihdosta

Hankkeen nimi: Hankinta-asiamiespalvelu Pohjois-Pohjanmaalle

Hankekoodi A70183

Hankkeen kesto: 1.1.2015 - 30.9.2018

Hankkeen toteuttaja:

Päätoteuttaja Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Hankkeen kokonaisbudjetti 369 500 euroa

Oulunkaaren rahoitusosuus 3333 euroa vuosina 2015, 2016, 2017

Hankkeen päätavoitteet:

Hankinta-asiamiespalvelu tukee hankintayksiköitä ja yrityksiä julkisissa hankinnoissa tuomalla käyttöön testattuja työkaluja ja hyväksi todettuja käytäntöjä.

Tavoite kehittää yhteistyön ja valmennuksen keinoin toimintatavat, joiden tuloksena:

- hankintayksiköt tuottavat yksiselitteiset ja tarkoituksenmukaisesti rajatut tarjouspyynnöt, syntyy aitoa, myönteistä kehitystä aikaan saavaa kilpailua
- palvelujen tuottajat löydetään ja niitä kehittyä lähelle kysyntää, alueellinen palvelumarkkina kehittyä
- yritykset ja muodostuvat yritysten yhteenliittymät pystyvät kilpailemaan sekä seutukunnan että laajempien kokonaisuuksien hankinnoista

Koko maakunnan kattava hankinta-asiamiespalvelu on edullinen tapa kehittää kunnan hankintoja ja seutukunnan elinvoimaa. Jo muutaman prosentin hankintojen suuntautumisen muutoksella takaisinmaksuaika sijoitetulle panokselle on lyhyt. Tavoite on, että palvelu koetaan tarpeelliseksi ja hankevaiheen jälkeen kattaa kulunsa palvelumaksuin.

Hankkeen nimi: KANTAMA –hanke

Hankkeen kesto: 1.5.2016–28.02.2018

Hankennumero: 16100

Ohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Hankkeen kokonaisbudjetti:

Hankkeen alkuperäinen kokonaisbudjetti oli 158.401 €, josta tuen osuus 120.385 € eli 76 %. Kuntarahoituksen osuus on 76 % ja yksityisrahoituksen 20 %. Hankkeen toteutunut budjetti tulee olemaan jonkin verran pienempi eli noin 124 000 €, josta kerätyn yksityisrahoituksen osuus on 24 650 €.

Hankkeen tavoitteena on tarjota maaseudulla toimiville pienyrityksille tietoa siitä, miten pienet yritykset voivat jatkossa yhdessä harjoittaa tapahtumamyymintä koti- ja ulkomailla. Hanke tukee yritysten kansainvälistymistä ja kasvua tarjoamalla

- tietoa tapahtumamarkkinoista ja niihin osallistumisesta
- mahdollisuuden osallistua opintomatkoille
- alueellisen esittelymateriaalin tuottamista ja
- kontakteja kohdemarkkinoilla toimiviin tahoihin kuten esimerkiksi paikallisiin yritysorganisaatioihin.

Hankkeen aikana seurataan tapahtumiin osallistuvien ja yhteistyötoimien määrää. Hankkeen toimenpiteet toteutetaan vuorovaikutuksessa maaseudun yrittäjien kanssa, jolloin hankkeen aikana saatava palaute ohjaa hankkeen toteutusta. KANTAMA-hankkeen lopussa tehdään osallistuvien yritysten ja muiden toimijoiden kanssa suunnitelma siitä, miten toimintaa jatketaan.

Tavoitteena on, että yritykset voisivat myöhemmin testata ja kehittää toimintamallia esimerkiksi yritysryhmähankkeessa.

Hankkeen toimenpiteet ja tulokset vuonna 2017:

Toimenpiteet:

Työpaketti 1 Tiedon hankinta ja kohdemarkkinoiden valinta

Vuonna 2017 solmittiin kontakteja Sveitsiin, mitä kautta maa valikoitu opintomatkan kohdemarkkinaksi.

Vuonna 2016 tehdyn kyselyn lisäksi tapahtumissa, joihin hanke osallistui, kerättiin palautetta kysely- ja arvontalomakkeen avulla kiinnostuksen kohteista. Saadun palautteen perusteella hankkeen tiedonvälitys painottui sosiaalisen median käyttöön markkinoinnissa.

Työpaketti 2 Opintomatkat

Vuonna 2017 tehtiin kaksi ulkomaan ja kaksi kotimaan opintomatkaa:

Opintomatka Jokkmokkin talvimarkkinoille Pohjois-Ruotsiin tehtiin 3-5.2.2017. Matkalle osallistui 18 henkilöä. Matka Tanskaan Pohjois-Jyllantiin toteutettiin 1-4.9.2017. Mukana matkalla oli 15 henkilöä. Opintomatalla tutustuttiin Århusin ruokafestivaaleille, lähiruoka- ja tilamyymälään sekä matkailua ja jäätelön valmistusta harjoittavan maitotilaan. Lisäksi suunnitelmassa oli tehdä vielä opintomatka Sveitsiin Zurichin alueelle, mutta matka siirtyi tammikuulle 2018. Tälle matkalle osallistui kaikkiaan 13 henkilöä.

Kotimaan opintomatkoja tehtiin Helsinkiin ja Leville. Helsingin matkalla 22-24.4. tutustuttiin messukeskuksen messutapahtumiin mm. kädentaitotapahtumaan sekä vierailtiin Aarikka Oy:ssä, Kaapelitehtaalla ja Helsky Taito Shopissa. Matkalle osallistui kaikkiaan kahdeksan henkilöä. Levin opintomatka toteutettiin 10-11.11 ja osallistujia matkalle on 12. Matkan tarkoituksena oli tutustua Levin joulutoriin, lahjavaramyymälöihin sekä matkailutoimintaan. Lisäksi matkan aikana vierailtiin seuraavissa kohteissa: Joulupukin pakylä, Rovaniemellä, Kittilän elinkeino-yhtiö Kideve, Hullu Poro Oy:n Taivaanvalkeat –kokonaisuus sekä Mummola Travels –matkailuyritys.

Työpaketti 3 Tiedonvälittäminen ja esittelytoiminta

Vuoden 2017 aikana hanke järjesti kansainvälistymiseen ja sosiaalisen mediaan liittyviä tilaisuuksia.

Kansainvälistymiseen liittyen Viennin Kauppahuone FESH piti esityksen vientimarkkinoinnista Simossa, Vaalassa ja lissä kevättalvella 2017. Lisäksi järjestettiin infotilaisuus liittyen Saksan joulumarkkinoihin toukokuussa. Kevättalvella 2017 Kantama-hanke keräsi tietoja Sveitsin markkinoista kiinnostuneista elintarvikealan yrityksistä, joiden tiedot välitettiin sveitsiläiselle yritykselle. Suomi Natura-yrityksen edustaja vieraili Suomessa vuoden 2017 aikana kaksi kertaa tutustuen usein yritysten toimintaan, ja esimerkiksi Perämeren lohta toimitettiin Sveitsiin.

Sosiaalisen median käyttöön markkinoinnissa liittyviä valmennuskokonaisuuksia järjestettiin sekä talvella että syksyllä 2017. Sosiaalisen median perusteet –valmennukset pidettiin Vaalassa ja lissä helmi- ja maaliskuussa. Maksullinen markkinointi somessa –valmennus järjestettiin toukokuussa lissä, tilaisuuteen oli mahdollista osallistua myös nettiyhteydellä. Syksyllä 2017 some-valmennuksia jatkettiin tilaisuuksilla Utajärvellä, lissä ja Pudasjärvellä. Loka-marraskuussa järjestettyjen tilaisuuksien teemana oli kuvien käsittely sekä maksullinen markkinointi ja kampanjat. Sosiaalisen median valmennukset olivat varsin suosittuja, ja tilaisuuksissa oli yli 70 osallistujaa.

Kantama-hanke oli vuoden 2017 aikana esillä Utajärven työn ja yrittäjyyden päivillä toukokuussa, lin kala- ja maalaismarkkinoilla kesäkuussa ja lokakuussa Vaalan yrittäjien illassa. Lisäksi Kantama-hanke järjesti 22.9.2017 yhdessä OK Kasvuverkosto-hankkeen kanssa yritysten Matchmaking –tilaisuuden, jossa osallistujia oli 76. Hankkeesta kerrottiin tilaisuuden aluksi.

Hankkeen toiminnasta on välitetty tietoa ensisijaisesti facebook-sivun kautta, joita on päivitty viikoittain. Tapahtumista on tiedotettu laajalti sähköpostin välityksellä yrittäjille ja muille sidosryhmille.

Hankkeen nimi: Oulunkaaren ja Koillismaan kasvu- ja vientikokeiluverkosto – OK#Kasvuverkosto

Hankekoodi A72115

Hankeaika 1.8.2016 - 30.6.2019

Kokonaisbudjetti ja budjetti vuonna 2017, hankkeen rahoittajat:

Hankkeen kokonaisbudjetti on 494 970 euroa, josta EAKR- ja valtion rahoitus 346 480 euroa (70%). Kuntien rahoitus on 116 490 euroa, sisältäen Oulunkaaren ja Kuusamon ja Taivalkosken sekä Muhoksen kunnan osuudet (23,5 %). Oulunkaaren kuntayhtymän kokonaisrahoitusosuus on 86 980 euroa, josta vuoden 2017 osuus 31 478 euroa. Muu julkinen rahoitus: Oulun yliopisto 10 000 euroa (2 %) sekä yksityinen rahoitus 22 000 euroa (4,4%), joka kerätään hankkeeseen sitoutuneilta mikroyrityksiltä.

Vuoden 2017 kokonaisbudjetti oli 176 228 euroa josta Oulunkaaren kuntayhtymän osuus 52 274 euroa. Kustannusten toteuma oli 40 812 euroa, josta EAKR-rahoituksen osuus on 28 569 euroa.

Hankkeen toteuttajat: Hankkeen hallinnoijana toimii Oulunkaaren kuntayhtymä, Oulun yliopisto ja Naturpolis Oy ovat hankkeen osatoteuttajia.

Hankkeen tavoitteena on rakentaa Oulunkaaren ja Koillismaan alueelle mikroyritysten ja yritysrajoituksen tutkimus-, kehitys- ja koulutustoimijoiden (TKK-toimijat) kokeiluperusteinen kasvu- ja vientikokeiluverkosto.

Hankkeen yleiset tavoitteet, toimenpiteet ja tulokset vuonna 2017:

Tavoite 1: Yritysohjautuvan kasvu- ja vientikokeiluverkoston rakentaminen. Tavoitteen saavuttamiseksi Oulunkaaren ja Koillismaan alueelle kootaan mikroyrityksistä koostuvat kasvu- ja vientikokeiluryhmät (20+20+10) ohjaamaan alueiden TKK-toimintaa. Ryhmät kokoontuvat mikroyrityksissä kuukausittain kiertävällä periaatteella.

Tulokset 2017: Yritysverkostossa toimi vuonna 2017 yhteensä 55 yritystä alueilla li- Simo-Pudasjärvi (22), Muhos-Utajärvi-Vaala (22) ja Kuusamo-Taivalkoski (10) yritystä. Yritysten ydinryhmätapaamisia järjestettiin yhteensä 20 kpl. Lisäksi toteutettiin yhteistyössä Kantama-hankeen kanssa yritysten Matchmaking- tapahtuma Oulussa, johon osallistui lähes 80 yritystä koko Pohjois-Pohjamaan alueelta.

Tavoite 2: Mikroyritysten kaupallistamisen ja kasvun edistämisen nopeat kokeilut. Tavoitteen saavuttamiseksi keveitä ja kustannustehokkaita sekä digitaalisuutta hyödyntäviä kaupallistamisen ja kasvun menetelmiä tunnistetaan ja otetaan käyttöön. Kaupallistamisen ja kasvun uusia menetelmiä kokeillaan mikroyritysten ja TKK-toimijoiden yhteistyönä verkoston kasvu- ja vientikokeiluryhmissä. Lisäksi kokeilujen vaikutuksia seurataan ja arvioidaan mikroyritysten ja TKK-toimijoiden yhteistyönä.

Tulokset 2017: Hankkeeseen osallistuvilla yrityksillä on esitelty asiantuntijapalveluita em. aiheisiin liittyen ja yritykset ovat ottaneet käyttöönsä digitaalisia menetelmiä. Hanke on edistänyt yritysryhmähankkeen syntymistä, jonka tavoitteena on yritysten digitaalisen markkinoinnin kehittäminen.

Tavoite 3: Toteuttaa kustannustehokkaita vientikokeiluja. Tavoitteen saavuttamiseksi Mikroyrityksille soveltuvia vientikäytäntöjä ja toimintamalleja tunnistetaan. Mikroyrityksille soveltuvia menetelmiä kokeillaan verkoston kasvu- ja vientikokeiluryhmissä yritysten ja TKK-toimijoiden yhteistyönä.

Tulokset 2017: Hankkeen vientiä harjoittavat yritykset ovat jakaneet kokemuksiaan muille yrityksille ja yritykset ovat tunnistaneet omia kehittämistarpeitaan. Muutama yritys on käynnistänyt vientikokeiluja.

Tavoite 4: Kaupallistamis-, kasvu- ja vientiavaukset sekä kokemusten ja onnistumisten levittäminen.

Tulokset 2017: Tavoitteen saavuttamiseksi tieto mikroyrityksille soveltuvista kaupallistamisesta, kasvua ja vientiä arkipäiväistävästä kustannustehokkaista menetelmistä levitetään toiminta-alueella. Lisäksi tieto onnistumisista ja parhaista käytännöistä levitetään Pohjois-Pohjanmaan mikroyritysverkostoissa sekä pohjoisilla harvaan asutuilla alueilla. Mikroyritykset ohjaavat hankkeen kautta toteutettavaa tutkimus-, kehitys- ja koulutustoimintaa Oulunkaaren ja Koillismaan alueella, mikä varmistaa konkreettiset yritysvaikutukset.

Hanke on osa MicroENTRE- verkostoa, jossa on mukana jo lähes 260 yritystä Pohjois-Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla, Pohjois-Savossa ja Lapin alueella. Hankkeessa on edistetty yritysten verkostoitumista mm. syyskuussa 2017 toteutetulla Mikroyritysten matchmaking –tapahtumalla.

Hankkeen nimi: TyöTakomo

Hankekoodi S20763

Hankkeen kesto: 1.10.2016 - 30.9.2019

Hankkeen toteuttaja: Oulunkaaren kuntayhtymä

Hankkeen kokonaisbudjetti 498.843 euroa

Oulunkaaren kuntayhtymän kuntien omarahoitusosuudet yhteensä 99.769 euroa

Hankkeen päätavoitteet:

- Työttömien työllistyminen yksityiselle sektorille joko suoraan henkilökohtaisen ohjauksen tukemana tai hankkeessa kehitettävän VuokraWerstas-mallin välityksellä

- Hankkeessa luodaan ohjaava linkki elinkeinoelämän ja työnhakijan välille

Hankkeen tulokset vuoden 2017 osalta:

- kumulatiivinen asiakasmäärä 31.12.2017 yhteensä 123 asiakasta, joista poistuneita 47 poistuneista n. 60 % työllistyi vakituiseen tai määräaikaiseen työsuhteeseen ja n. 15 % aloitti opiskelut
- palkkatuella kuntaan palkatuille solmittiin yhteensä 27 edelleensuhteensopimusta alueen yrityksiin
- 24 korttikoulutusta
- 15 koulutustapahtumaa
- kolme 8 viikon kuntovalmennusta
- yksi verkostoitumisretki
- hankkeen yksilö- ja ryhmäohjauksiin sekä muihin tapahtumiin osallistuttiin hankkeen asiakkaiden taholta yhteensä yli 600 kertaa

Matkailu ja kulttuuri

Matkailun kehittäminen on Vaalan kunnan tärkeimpiä painopistealueita. Matkailun viestintä- ja kehittämis- sekä yhteistyötehtävistä vastaa vapaa-aikajohtaja yhteistyössä kunnanjohtajan kanssa. Kehittämissyhtiö Humanpolis on tärkein yhteistyökumppani matkailun kehittämisessä. Kunta on kehittänyt matkailuelinkeinoa tiiviissä yhteistyössä Humanpoliksen kanssa, mutta omia tapahtumia ja käyntikohteita markkinoidaan myös itse. Yhteistyötä tehdään myös Oulujärven Jättiläiset ry:n kanssa. Kunta ylläpitää tai tukee matkailun käyntikohteita. Matkailun yritystoiminnan kehittämisessä hyödynnetään Rokua Geoparkin tarjoamat liiketoimintamahdollisuudet.

Manamansalon musiikki- ja taideyhdistyksen/Kassu Halonen Taidetalon toimintaan on tuettu yhteistoimintasopimukseen perustuen 8.000 eurolla. Museoviraston kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti Vaalan kunta vastaa Lamminahon talon käyttökustannuksista ja kesäaikaisesta toiminnasta. Lamminahon kesätoiminnan nettokustannukset elinkeinotoimen budjetissa ovat noin 13.000 euroa, mutta vuonna 2017 nettomenot ovat olleet alle 8.000 euroa. Kiinteistökulut ovat teknisen osaston budjetissa. Peruskorjauskuluista vastaa Senaattikiinteistöt. Lamminaho on ainoa Museoviraston strategisesti merkittävä museokohde Pohjois-Suomessa. Yhteistyö Museoviraston, Senaatti-kiinteistöjen, Pohjois-Pohjanmaan museon ja Oulun yliopiston kanssa on Lamminahon osalta erittäin tiivistä ja antoisaa.

Vaalassa kunnan kulttuuripalvelujen tärkeimpänä tehtävänä on tarjota kuntalaisille ja vapaa-ajan asukkaille monipuolisia kulttuuritapahtumia ja taidenäyttelyitä sekä edistää matkailullisesti merkittävien tapahtumien kehittämistä ja toteuttamista yhteistyössä järjestöjen ja elinkeinoelämän kanssa. Tavoitteena on lisätä kulttuuripalvelujen saavutettavuutta ja edistää kuntalaisten kulttuurin tuottamista ja käyttöä. Kulttuuripalvelut pitävät sisällään kunnan itse tuottamia tai tilaamia kulttuuritapahtumia sekä kulttuuriretkiä. Suomi 100 tapahtumia järjestettiin myös Vaalassa. Niistä voisi mainita koulun järjestämä ilmailutapahtuma sekä iltamaperinnettä tukevat tanssitapahtumat, joihin saatiin Pohjois-Pohjanmaan liitolta 3000 euron avustus. Kohdeavustuksilla tuettiin yhteensä 15 tapahtumaa eri puolilla kuntaa. Matkailullisesti merkittävien tapahtumien järjestäjien kanssa on tehty yhteistoiminta-/markkinointisopimuksia tai ostettu tapahtuman lippuja. Yhteistoimintaosuuksiin on käytetty vaajat 3000 euroa. Yksittäiset avustukset ovat 100–1.000 € riippuen tapahtuman laadusta ja laajuudesta.

<p>Matkailualan ja kaupan yritystoiminnan kasvu</p>	<p>Nykyiset yritykset toimivat hyvin ja kehittävät uusia tuotteita. Kehittämisyhtiö Humanpolis Oy toimii ja Geoparkin kautta osa yrityksistä pääsee kansainvälisille markkinoille.</p> <p>Ohjelmapalveluyritykset toimivat yhteistyössä nykyisten yritysten kanssa. Yritysten välinen yhteistyö lisääntyy. Ympärivuotisten matkailupalvelujen tarjonta lisääntyy.</p> <p>Matkailua ja kauppaa tukevia tapahtumia on ympäri vuoden ja niiden markkinoinnissa tehdään yhteistyötä. Antiikista ja kulttuurista nousee vielä voimakkaammin yksi Vaalan vetovoimatekijä.</p>	<p>Matkailuyritysten määrä.</p> <p>Työpaikkojen määrä matkailuyrityksissä.</p> <p>Vuodepaikat/käyttöaste.</p>	<p>Osa Vaalalaisista yrityksistä on ottanut käyttöön Geopark-statusen.</p> <p>Kunta keskitti matkailupalvelujen ja alueen markkinointia Geopark statusen alle.</p> <p>Aarre-tapahtuma toteutettiin ja siitä saatiin positiivista palautetta</p> <p>Lokakuussa järjestettiin kekri-ilta henkilöille, jotka ovat kiinnostuneita sijoittamaan Vaalan matkailuun ja kehittämiseen</p>
<p>Elintarviketuotannon kehittäminen</p>	<p>Maataloustuotannon työpaikkojen säilyminen ja tilojen elinvoimaisuus.</p> <p>Elintarvikeyritysten tuotekehitys.</p>	<p>Maatilojen ja muiden ruokatuottavien yritysten lukumäärä ja niissä olevien työpaikkojen määrä.</p> <p>Lähiruokateeman näkyvyys.</p>	<p>Leader-hanke elintarvikeyritysten tuotekehitykseen.</p>
<p>Hyvinvointia edistävä toiminta kaikille ikäryhmille</p>	<p>Tapahtumia ja tekemistä kuntalaisille, vapaa-ajan asukkaille ja matkailijoille ympäri vuoden.</p> <p>Vapaa-ajan asukkaat mukaan toimintaan ja tapahtumiin.</p> <p>Tapahtumista tunnettuutta paikkakunnalle sekä työtä ja elinvoimaa</p>	<p>Tapahtumien lukumäärä ja kävijämäärät</p>	<p>Kunnan organisoimina Vaala-päivät, itsenäisyyspäiväjuhla, 2 teatteriesitystä. Suomi 100-tapahtumia toteutettiin teeman mukaan yhdessä.</p> <p>Järjestöjen tai yritysten järjestämiä tapahtumia avustettiin yhteensä 6000 eurolla. Lisäksi saatiin 3000 euron avustus PPL:ta Suomi100-iltamien järjestämiseen, joka jaettiin edelleen järjestäjille</p>

			<p>Mökkikauden avajaiset pidettiin Manamansalossa.</p> <p>Nykyisten tapahtumien markkinointia tehtiin yhteistyössä Geoparkin kanssa</p> <p>Aarre tapahtumakonseptia kehitettiin</p> <p>Lamminahon kävijämäärä noin 1000</p>
Viestintä ja positii- visen julkisuuden hakeminen teke- misen kautta	<p>Viestinnän sisällöt ja todellisuus kohtaavat: laatu ja luotettava toiminta.</p> <p>Hyvät yhteyden maa- kunta- ja valtionhallin- toon.</p> <p>Tulomuuton aktivoimi- nen.</p> <p>Vetovoimaiset tapahtu- mat.</p> <p>Ajantasainen tontti- pörssi ja laadukas tontti- tarjonta</p>	<p>Eri medioissa julkaistut jutut</p> <p>Esitteet</p> <p>Asiakaspalaute</p>	<p>Humanpolikselle on palkattu viestinnän asiantuntija ja kolmen kunnan yhteinen viestintäsuunnitelma on työn alla</p> <p>Aktiivista ja oikea- aikaista viestintää tiedotusvälineille, kuntalaisille ja matkailijoille on toteutettu hyödyntäen sosiaalista mediaa</p> <p>Tehtiin uusi Vaala-esite sekä uusintapainos matkailukartasta. Humanpolis on tehnyt alueelta teemakarttoja (Manamansalo, Oulujoki, Rokua)</p> <p>Kieliversiot nettisivulta puuttuvat edelleen</p> <p>Infotaulujen toteutus vuonna 2018</p>
Tulomuuton akti- voiminen	<p>Uusien asukkaiden saaminen kuntaan</p> <p>Työelämän murros hyödynnetään Vaalan hyväksi. Vaala vetovoimainen etätyön ympäristö.</p> <p>Tutkimuslaitosten ja kunnan välinen yhteistyö on hedelmällistä.</p>	Nettomuutto	<p>Vetoa Vaalaan hankkeessa toteutettiin etätyön markkinointia eli Hub-toimintaa sekä Hof-fice-tapahtumia.</p>

Kuntamarkkinointi

Humanpolis on palkannut viestinnän asiantuntijan, joka tekee kolmen kunnan yhteisen viestintäsuunnitelman. Perustettiin kunnan viestintätiimi eri hallinnon aloilta ja on tehostettu kunnan omaa viestintää ja hyödyntäen ilmaisia tiedottamisen ja sosiaalisen median kanavia. Vaalaan on rakennettu tietoisesti positiivista ja viihtyisää imagoa. Olemme osallistuneet Matkamessuille ja Oulun erämessuille Rokua Geoparkin osastolla toteutimme

markkinointitempauksen Oulun Valkeassa. Kunnan matkailukartasta on tehty uusintapainos ja lisäksi on tehty kunnan yleisesite, joka on suunnattu lähinnä paluumuuttajille. Tonttien ja yritystilojen osalta hyödynnetään lisäksi edelleen perinteisiä markkinointivälineitä.

Vuoden 2016 alussa käynnistyi kaksivuotinen Vetoa Vaalaan –kehittämishanke, jonka tavoitteena on tuoda Vaalaan uutta vetovoimaa. Ensimmäisen vuoden aikana hankkeessa muun muassa kartoitettiin kyselyillä sekä entisten vaalalaisten että kunnan vapaa-ajanasukkaiden halukkuutta muuttaa asumaan, tulla yrittämään tai töihin Vaalaan tai muuten edistää alueen elinvoimaisuutta. Kyselyihin vastasi lähes 600 henkilöä. joista yhteensä 250 oli jossain määrin kiinnostunut olemaan mukana.

Hyvinvoinnin edistäminen

Vapaa-aikajohtaja toimii myös kunnan hyvinvointivastaavana. Hyvinvointi- ja turvallisuustyön johtoryhmä ja virkamiehistä koostuva työryhmä kokoontuivat kaksi kertaa. Lasten ja nuorten moniammatillinen työryhmä on ei ole kokoontunut. Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti 2017 ja suunnitelma 2018 tehty. Kuntalaisten hyvinvointia on edistetty mm. työllistämistoiminnan avulla, hankkeilla sekä toteuttamalla erilaisia tapahtumia yhteistyössä vapaa-aikapalvelujen kanssa.

Maaseututoimi

Maaseutuhallinnon vastuualue sisältää maaseutuhallinnon kaikki toiminnot. Palvelut ostetaan Siikalatvan kunnalta. Vaalan tilamäärä ja viljellyn pellon ala on säilynyt olennaisilta osin ennallaan. Maaseutuhallinnon mukaan kokonaisviljelty ala ei tule kasvamaan tulevina vuosina ainakaan merkittävästi, sillä tehokkaasti viljeltävät alueet ovat pitkälti jo viljelykäytössä. Lisäksi Vaalassa keskimääräisen viljellyn pellon määrä per tila on suuri verrattuna muihin yhteistoiminta-alueen kuntiin.

Mittarit	TP 2017	TP 2016	TP 2015	TP 2014	TP 2013	TP 2012	TP 2011
Toimivia tiloja kpl	100	100	98	109	112	115	120
Viljeltyä peltoa ha	6700	6770	6701	6537	6270	6232	6392

Vapaa-aikapalvelut

Vastuualueeseen kuuluvat nuorisopalvelut, liikuntapalvelut ja muut vapaa-aikapalvelut sekä matkailu- ja kulttuuripalvelut. Vastuualueen johtajana on vapaa-aikajohtaja ja muuta henkilökuntaa ovat vapaa-aikajohtaja ja etsivä nuorisotyöntekijä (projektirahoituksella) sekä nuorten työpajan yksilövalmentaja 70 % (projektirahoituksella). Vapaa-aikapalvelut vastaa kerho- ja liikuntatilojen varauksista sekä vuokrien laskutuksesta.

Nuorisopalvelut

vastaa nuorisolain mukaisista kunnan nuorisotyöhön ja -politiikkaan kuuluvista tehtävistä, joihin kuuluvat mm. nuorisotilojen hoito, kesäkerhotoiminta ja vapaa-ajan toiminnan organisointi yhteistyössä järjestöjen kanssa sekä sosiaalinen nuorisotyö, johon kuuluu myös etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajatoiminta. Nuorisolain mukaisena moniammatillisena yhteistyöelimenä on nuorten ohjaus- ja palveluverkosto. Nuorisopalvelujen kustannuspaikalta myönnetään vuosi- ja kohdeavustuksia nuorisjärjestöille toimintaan, joka on kohdistettu nuorten ja erityisryhmien hyvinvointia edistäviin tapahtumiin.

Liikuntapalvelut

vastaa kunnan liikuntatilojen varauksista ja tuottaa erilaisia liikunnallisia hyvinvointipalveluja kaiken ikäisille kuntalaisille sekä erityisryhmille sekä myöntää avustuksia, jotka kohdennetaan ensisijaisesti kuntalaisten hyvinvointia edistävien liikuntatapahtumien järjestämiseen sekä lasten ja nuorten liikuntaan. Viikoittaisia Rokuan uintiretkiä ja allasjumppaa on jatkettu saatujen hyvien kokemusten perusteella ja järjestetty useita liikuntatapahtumia yhdessä järjestöjen kanssa.

Muita vapaa-ajan palveluja

ovat mm. nuorisoneuvoston ja vanhus- ja vammaisneuvoston toiminta sekä hankerahoituksen avulla toteutettava nuorten työpajatoiminta ja mahdollisia muita hankerahoituksella toteutettavia nuorisojäsenliikuntaprojekteja. Molempien neuvostojen määräraha on 2 500 euroa, joka käytetään neuvostojen itsensä päättämään, kohderyhmän hyväksi järjestettävään toimintaan ja koulutukseen. Vuonna 2017 järjestettiin jälleen Lamminahossa nuorten kansainvälinen työleiri, jonka kustannukset laskutettiin Senaatti-kiinteistöiltä.

Etsivä nuorisotyö

Vuoden alusta voimaan tulevan nuorisolain 10 §:n mukaan etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämännhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivän nuorisotyöntekijän palkkakustannuksiin on saatu valtionavustusta 27.000 €. Nykyinen päätös on voimassa 13.9.2018 saakka.

Nuorten työpaja

Työpajan pääasiallisena tehtävänä on parantaa nuoren valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun tai päästä avoimille työmarkkinoille sekä tukea nuorten elämännhallintaa. Nuorten työpajatoimintaan on saatu valtionavustusta noin 23 000 euroa, mikä on noin 70 % nuorten työpajatoiminnan kuluista.

Lähiliikuntahanke

Vuonna 2015 alkaneelle Lähiliikuntaa perheille, lapsille ja nuorille –hankkeelle saatiin rahoitusta 15.000 €. Hankkeen toteutuksen tuotti ostopalveluna Motio HAKA.

VAPAA-AIKAPALVELUT**Toiminnan kuvaus**

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	Vapaa-aikapalvelut tuottaa hyvinvointia parantavia palveluita tehokkaasti ja tasapuolisesti kaikille kuntalaisille.
---------------------------------------	---

VUOSISUUNNITELMA 2017**Hallinto / vapaa-aikapalvelut / nuoriso, liikunta, nuorten työpaja, vanhusneuvosto**

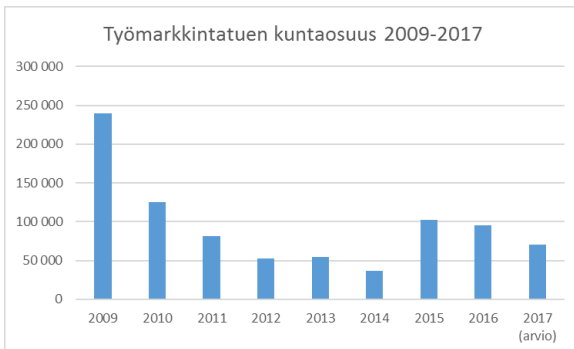
Kriittiset menestystekijät (strategiasta)	Tavoitteet 2017	Arviointikriteerit/ mittarit	Toimenpiteet 2017
Laadukas johtaminen ja esimiestyö	Esimies vastaa kokonaisuudesta ja kukin omasta toimialastaan itsenäisesti, kuitenkin siten, että tiedetään, mitä itse kukin tekee Työpaikalla on hyvä yhteishenki ja innovatiivinen ote Vapaa-aikapalvelujen henkilöstö voi hyvin sekä fyysisesti että henkisesti ja jakaa tuottaa sovitut tehtävät	Henkilöstön hyvinvointi Sairauspoissaolot Koulutuspäivät Nykyisen henkilöstön pysyvyys Uudet käytännöt	Tehtävät on suunniteltu yhdessä ja hoidettu tiiminä toinen toistaan tukien ja kannustaen Kehityskeskustelut käyty Yhteisiä ideointipalavereita pidetty tarpeen mukaan
Yhteistyö naapurikuntien kanssa	Nuorisotyö: Vaalan ja Utajärven etsivien parityöskentely ja yhteiset asiakastilaisuudet Liikunta: koulutusyhteistyö Vanhus- ja vammaisneuvosto: yksi yhteinen tilaisuus Utajärven ja/tai Paltamon VVN:n kanssa	Asiakaskontaktien määrä Tapahtumien ja osallistujien määrä	Vaalan ja Utajärven etsivät tekivät aktiivista yhteistyötä Järjestysmieskurssi ei toteutunut osanottajien vähyyden vuoksi Yhteinen tilaisuus Utajärven kanssa ei toteutunut
Markkinointi ja myönteisen julkisuuden hakeminen tekemisen kautta	Tieto toiminnasta ja tapahtumista menee perille o-	Tapahtumakalenterit Julkaistujen juttujen ja artikkeleiden määrä Annettujen tiedotteiden määrä ja laatu	Tiedotettu aktiivisesti kotisivulla, Facebookissa sekä

	<p>keille kohderyhmille oikeaan aikaan ja tuottaa tuloksia.</p> <p>Oman kunnan palvelut ja käyntikohteet ovat kaikkien tiedossa</p>		<p>suoralla viestinnällä kohderyhmille</p> <p>Annettu positiivinen kuva hyvällä ja visuaalisesti näyttävällä viestinnällä.</p> <p>Oma esimerkki nuorille</p>
<p>Hyvinvointia edistävä toiminta kaikille ikäryhmille</p>	<p>Lapset ja nuoret</p> <p>Nuorisotilat aktiivikäytössä. Lapset ja nuoret osallistuvat järjestettyihin tapahtumiin ja retkiin.</p> <p>Nuorisoneuvosto on aktiivinen toimija.</p> <p>Lasten kesäkerho antaa uusia virikkeitä ja aktivoi lapsia toimimaan</p> <p>Liikkuva perhe -hanke kehittää erityisesti perheliikuntaan aktivoivia uusia tapahtumia, kerhoja ja kursseja</p>	<p>Liikuntapalvelut</p> <p>Kouluterveyskyselyn tulokset</p> <p>Hyvinvointi-indikaattorit</p> <p>Tapahtumien lukumäärä ja kävijämäärät sekä annettu palaute</p> <p>Kesäkerhon osallistujamäärä ja saatu palaute</p> <p>Liikuntahankkeen tavoitteiden toteutuminen</p>	<p>Nuorisoneuvosto kokoontuu harvaksen.</p> <p>Amppari on ollut auki syys-toukokuussa vähintään kerran viikossa, perjantaisin myös Juniorifobia ja nuorten Fobia-ilta. Valvonta yhteistyössä seurakunnan, 4H:h ja muiden järjestöjen kanssa.</p> <p>Nuorisofoorumi</p> <p>Järjestetty koko perheen las-ketteluretki, retki Supertubeen ja useita tapahtumia ympäri vuoden. Lasten kesäkerhot (3vko)</p>
	<p>Etsivä nuorisotyöntekijä tavoittaa kaikki alle 29-vuotiaat ilman koulutusta tai työtä olevat nuoret</p> <p>Nuorten työpaja auttaa nuoria sijoittumaan koulutukseen ja työelämään sekä parantaa elämänhallintaa</p>	<p>Kontaktien määrä</p> <p>Jatkotoimenpiteiden määrä ja laatu</p> <p>Koulukäynnit</p> <p>Pajalla olevat nuoret</p>	<p>16-29-vuotiaiden nuorten lisäksi etsivä pyrkii tavoittamaan myös niitä nuoria, joilla suurentunut riski jäädä koulutuksen ja /tai työelämän ulkopuolelle</p> <p>Yhteistyö etsivän ja nuorten työpajan välillä saumantonta.</p>
	<p>Työpaja aktivoi työttömiä terveyttä ja hyvinvointia edistäviin aktiviteetteihin</p>	<p>Liikuntaryhmiin osallistuvien määrä</p> <p>Ohjaajakoulutuksiin osallistuneet</p> <p>Vapaaehtoiset vetäjät</p>	<p>Matalan kynnyksen liikuntaryhmä</p> <p>Kannustetaan käyttämään liikuntapalveluja</p> <p>Koulutusta ohjaajille</p> <p>Omien liikuntajärjestöjen ja Kainuun Liikunnan palvelut</p>
	<p>Seniorityö</p> <p>Vanhus- ja vammaisneuvosto toimii aktiivisesti</p> <p>Yli 60-vuotiaiden liikuntapalvelut toimivat</p> <p>Senioriväestölle sopivat toimintatilat</p>	<p>Kokousten ja tehtyjen aloitteiden määrä</p> <p>Liikuntaryhmien määrä ja käyttöaste</p> <p>Kerhotilojen käyttöaste</p> <p>Senioreille suunnatut tapahtumat</p>	<p>Rokuan uintiretket ja allasjumppa kerran viikossa</p> <p>Jumpparyhmät senioreille ja erityisryhmille</p> <p>Uintiretkillä viikoittain noin 30 osallistujaa.</p> <p>Erlaisiin senioriliikuntaryhmiin osallistuu noin 50 senioria viikoittain uintiretkien lisäksi.</p> <p>Vanhusten viikon ohjelmat yhteistyössä Oulunkaaren ja koulun kanssa, kaksi Kajaanin teatterin teatteriesitystä</p>

			Sirkka ja Sylvi sekä Omanlaesie, joissa ennätysyleisö 70 ja 100 henkeä Veteraanipäivä, Ikäihmisten puurojuhla
--	--	--	--

Työllistäminen

Työllistämismäärärahat on jaettu osastoittain taloudellisen vastuun korostamiseksi. Hallinnon työllistäminen koostuu nuorten kesätyöllistämisestä, Valmennuspaja Lokin työllistämistoiminnasta, kuntouttavasta työtoiminnasta ja yhdistysten työllistämistäavustuksista (25 000€). Nämä työllistämisen kustannukset olivat yhteensä nettona n. 255 000 euroa. Tähän summaan sisältyy kunnan työmarkkinatuen kuntaosuus 62 000 euroa. Sivistys käytti työllistettyjen palkkaamiseen nettona noin 32 000 euroa, tekniikka n. 94 000 euroa. Työllistämisen kokonaisuuteen kuuluu myös vapaa-aikapalveluiden alla olevat nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö, joiden kustannukset katetaan lähes kokonaan ELY:n ja OKM:n avustuksella.

Työmarkkinatuen kuntaosuutta Vaala maksoi 62 113 euroa eli 33 492 vähemmän kuin vuonna 2016 (95 605 euroa). Työmarkkinatuen kuntaosuutta oli budjetoitu 70 000 euroa vuodelle 2017, joten työmarkkinatuen kuntaosuutta maksettiin n. 7 880 euroa alle arvioidun. Työttömien määrä väheni keskimäärin laskettuna kuukautta kohden vuoden takaisesta 17,3 %:sta 16,1 %. Keskimäärin kuukautta kohden työttömiä työnhakijoita oli 2016 207 työtöntä ja 2017 190 työtöntä. Nuorissa alle 25 – vuotiaissa vastaavasti 2016 oli 20 nuorta kuukaudessa ja 2017 18 nuorta työttömänä.

Kolmivuotinen ESR -rahoitteinen. Työkykyä ja hyvinvointia luonnosta –hanke käynnistyi 1.4.2017. Hankkeessa hyödynnetään luontoa, paikalliskulttuuria ja kuntaorganisaatiota kokonaisuudessaan. Tavoitteena on hankkeeseen osallistuvien henkilöiden kokonaisvaltainen hyvinvoinnin lisääminen moniammatillisen tuen avulla. Hankkeeseen liittyvän rinnakkaishankkeen palkkatuen turvin on v. 2017 aikana työllistetty 3 henkilöä.

Kesän 2017 aikana palkattiin kunnan, Oulunkaaren ja 4H:n työtehtäviin 55 nuorta (vuosina 1999-2001 syntyneet) kahden viikon työjaksoissa. Kaikille kesätöitä hakeneille tarjottiin työpaikka. Palkkaa maksettiin työmarkkinajärjestöjen sopiman ”Tutustu työelämään ja tienaa” – suosituksen mukaisesti 335 euroa kahden viikon jaksolta/nuori. Lisäksi jaettiin kesätyöseteleitä yhteensä arvoltaan 270 euroa, joilla nuoret voivat työllistyä yrityksissä tai kotitalouksissa. Näistä yritykset tai kotitaloudet ovat laskuttaneet 12 kpl. Vaalan 4H-yhdistys hoiti palkan maksun ja työsopimusten teon, mistä sille maksettiin yhteensä 2 260 euroa. Nuorten kesätyöllistämisen nettomenot olivat 25 410,48 euroa.

6.1.2 Oulunkaaren katsaus vuoteen 2016

Kuntayhtymän johtajan katsaus

Oulunkaaren kuntayhtymä on vastannut kahdeksan vuotta jäsenkuntiansa lin, Pudasjärven, Utajärven ja Vaalan sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta. Simon kunta liittyi kuntayhtymän jäseneksi vuoden 2011 alusta. Kuntayhtymä on tuottanut myös seudullisen kuntapalvelutoimiston palvelut vuodesta 2009 lähtien sekä elinkeinojen kehittämistoimintaa alueen yrityksille. Lisäksi Oulunkaaren kuntayhtymällä on aluekehittämiseen liittyviä tehtäviä.

Kuntayhtymän strategia päivitettiin vuonna 2016 ja se on voimassa vuoteen 2020 saakka. Visiomme on mielekäs elämä kotona. Strategisiksi tavoitteiksi on määritelty laaja-alainen hyvinvointi, alueellinen vaikuttavuus ja osallisuus. Keinoina strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi on hyvinvointityön yhdyspinnat ja yhdessä

tekeminen, omasta ja lähipiirin hyvinvoinnista ja turvallisesta arjesta huolehtiminen sekä lähipalvelut. Palvelutyypinä tärkeällä sijalla ovat digitaaliset palvelut. Digipalvelujen tutuksi tekemistä vauhdittaa kuntayhtymässä digikummi. Arvojamme ovat yhdessä tekeminen, vastuullinen omatoimijuus sekä rohkea kehittäminen. Kuntayhtymän strategiassa on huomioitu kansalliset linjaukset sekä sote- ja maakuntauudistuksen alueellisen valmistelun muutosvisiosta johdetut linjaukset.

Kuntayhtymän kehittämistyö jatkui tuloksekkaana. Laaja-alainen kehittämistoiminta on vakiintunut luontevaksi osaksi kuntayhtymän toimintaa ja erilaisia kokeiluja otetaan käyttöön ketterästi. Vuonna 2017 käynnistyi taiteen keinoin syrjäytymistä ehkäisevä LÄHDE-hanke. Hanke toteutetaan yhteistyössä lin KulttuuriKauppilan sekä lin kunnan li-Instituutti –liikelaitoksen kanssa. Kuntayhtymän kehittämistyössä on hyödynnetty yhteiskehittämisen menetelmiä monipuolisesti. Kuntayhtymän toiminnan arvioinnin yksi tärkeä tulos olikin, että kunta-laisten osallistamisessa palvelujen kehittämistyössä on edistytty.

Vuoden 2017 tilinpäätös on koko kuntayhtymän tasolla ylijäämäinen 133.894 euroa. Sosiaali- ja terveystalouden nettokulut laskivat vuoden 2016 tilinpäätökseen verrattuna 2,6 %, erikoissairaanhoidon menot laskivat 3,3 % ja oman toiminnan nettokulut laskivat 2,2 %. Oman toiminnan nettokustannukset laskivat kaikissa Oulunkaaren jäsenkunnissa (vaihteluväli -3,2 % - -0,5 %) vuoteen 2016 verrattuna. Erikoissairaanhoidon kustannusten osalta kunnittainen vaihteluväli oli -7,0 % - +1,3 % edelliseen vuoteen verrattuna. Kuntayhtymän myönteinen kustannuskehitys on jatkunut. Samalla toiminnan arvoinnit ovat hyvällä tasolla. Palvelu- ja hoitotakuissa on pysytty ja toiminnalle asetetut tavoitteet on saavutettu. Sosiaali- ja terveystalouden oman toiminnan menot laskivat n. 2,1 miljoonaa euroa, ja erikoissairaanhoidon kustannukset n. 1,3 miljoonaa euroa. Koko sosiaali- ja terveystalouden tuotannon kustannukset laskivat 3,6 miljoonaa euroa.

Julkisen talouden tilanne on osoittanut piristymisen merkkejä sopeutustoimien ja talouskasvun käynnistymisen seurauksena. Pienentyneet toimintakulut ja kasvaneet toimintatuotot ovat vahvistaneet kuntien ja kuntayhtymien vuosikatetta. Suotuisa suhdannetilanne ei kuitenkaan yksistään poista julkisen talouden rakenteellisia ongelmia. Väestön ikärakenteen muutos ja suurten ikäluokkien eläköityminen on 2010-luvulla lisännyt eläkemenoja. Ensi vuosikymmenellä suurin menojen kasvupaine kohdistuu hoito- ja hoivamenoihin. Myös Oulunkaaren alueella ikääntyvä väestö lisää palvelujen tarvetta.

Henkilöstökyselyn perusteella työhyvinvointi on kuntayhtymässä pysynyt hyvällä tasolla edellisvuosien tapaan. Kyselyn perusteella organisaation muutoskyky on hyvällä tasolla, työyksiköissä on yhteisöllisyyttä ja kehittäminen kuuluu kaikille. Kyselyn perusteella esimiehistä 95 % ja työntekijöistä 81 % suosittelisivat Oulunkaarta työnantajana. Sote-uudistuksen myötä laajentuva valinnanvapaus ja käynnissä olevat erilaiset rakenneselvitykset kuitenkin heijastuvat tietyntyyppisellä epävarmuutena. Myös omistajaohjauksen arvioinnissa tulokset heijastavat epävarmuutta tuleviin maakunta- ja sote-uudistuksiin liittyen. Yleisen arvioinnin osalta luottamushenkilöt ovat tyytyväisimpiä talouden suunnitteluun ja ohjaukseen sekä vaikuttavaan kehittämistoimintaan. Myönteisimmät arviot ovat Oulunkaaren toimielimissä mukana olevilla luottamushenkilöillä. Myös kuntapalvelutoimiston toimintaan oltiin tyytyväisiä.

Sote- ja maakuntauudistukset etenevät. Vuonna 2017 olemme edelleen olleet tiiviisti mukana edistämässä alueellista valmistelua Pohjois-Pohjanmaan sote-valmistelun ydinryhmässä sekä muissa maakunta- ja sote-valmistelun työryhmissä. Myös Lapin sote-savotan ja Meri-Lapin sote-valmistelussa on työskennelty aktiivisesti. Uudistus etenee niin, että maakuntien väliaikaishallinnot aloittaisivat aikataulun mukaisesti kesällä 2018. Kuntien kanssa yhteistyössä pohditaan tärkeitä kuntien ja maakunnan tulevia yhdyspintoja ihmisten hyvinvoinnin ja palvelujen parhaaksi. Samalla pohditaan kuntapalvelutoimiston uudistamista ja jatkoa maakuntauudistukseen valmistautumisessa. Uudistuksen keskeisenä tavoitteena on kansalaisten yhdenvertainen palvelujen saatavuus ja peruspalvelujen vahvistuminen. Kuntayhtymässä suhtaudumme luottavaisesti tuleviin uudistuksiin. Kiitos kaikille vuodesta 2017.

Leena Pimper-Koivisto
kuntayhtymän johtaja

Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Tilikauden tulos on ylijäämäinen 133.893,90 euroa. Tilikauden ylijäämä jätetään yli-/alijäämättilille ja esitetään hallituksen päätöksellä käytettäväksi työn vaativuuden arvioinnin perusteella määriteltyä palkkojen harmonisointia varten. Ylijäämä jaetaan kunnittain asukasluvun suhteessa. Kun tarkka kustannuspaikka-tasoinen kustannusjako palkkojen harmonisoinnista on määritelty, vuoden 2018 talousarvioon ja käyttösuunnitelmaan tehdään tarvittavat muutokset.

Kuntaosuuslaskelma

Kunta	Asukkaat		Vuoden 2017 lopulliset osuudet	Ennakot	Ylijäämä
	1.1.2017	%			
Ii	9 628	35,86	274 250,93	323 906,00	49 655,07
Pudasjärvi	8 187	30,49	233 204,44	276 777,00	43 572,56
Simo	3 170	11,81	81 397,24	93 556,00	12 158,76
Utajärvi	2 824	10,52	80 440,86	95 901,00	15 460,14
Vaala	3 040	11,32	78 347,63	91 395,00	13 047,37
Yhteensä	26 849	100,00	747 641,10	881 535,00	133 893,90

Kuntien osuudet yli- ja alijäämistä

Kunta	2012	2016	2017	Yhteensä
	Lomapalkkavelan lisäys	Ylijäämä	Ylijäämä	
Ii	-473 002,56	41 953,37	49 655,07	-381 394,12
Pudasjärvi	-485 431,99	40 572,94	43 572,56	-401 286,49
Simo	-187 150,90	8 944,17	12 158,76	-166 047,97
Utajärvi	-194 181,28	10 671,76	15 460,14	-168 049,38
Vaala	-190 233,27	15 167,39	13 047,37	-162 018,51
Yhteensä	-1 530 000,00	117 309,63	133 893,90	-1 278 796,47

Vuoden 2012 lomapalkkavelan lisäyksen käsittelystä on Yhtymävaltuustossa päätetty seuraavaa:
YhtValt§ 16 29.5.2013

Lomapalkkajaksotukseen liittyvä edellisten tilikausien alijäämä 1.530.000 euroa jaetaan laskennallisesti kuntien vastuiksi oman pääoman suhteessa. Alijäämä laskutetaan jäsenkunnilta, mikäli kuntayhtymän omistuksessa tapahtuu muutoksia.

Kuntapalvelutoimiston tuotanto

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalvelut tuotettiin Iille, Pudasjärvelle, Simolle, Utajärvelle, Vaalalle ja Oulunkaaren kuntayhtymälle. Simon kunta on ollut mukana kuntapalvelutoimistossa vuoden 2011 alusta lähtien. Lisäksi kunnille myytiin erillisten sopimusten mukaisesti palkka- ja eläkeasiamiespalveluja. Henkilöstöpalveluissa laskutusperusteena oli toimintolaskenta.

KÄYTTÖTALOUS ULKOISET JA SISÄISET	TP 2016	ALKUPERÄINEN TA 2017	TA- MUUTOKSET	LOPULLINEN TA 2017	TP 2017	ERO TA-TP 2017	KÄYTTÖ- %
003201 Henkilöstöpalvelut							
TOIMINTATUOTOT	671 820,16	702 876,00		702 876,00	625 625,59	-77 250,41	89,0
TOIMINTAKULUT	-663 416,76	-694 473,00		-694 473,00	-617 222,19	-77 250,81	88,9
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	8 403,40	8 403,00		8 403,00	8 403,40	0,40	100,0
Poistot ja arvonalentumiset	-8 403,40	-8 403,00		-8 403,00	-8 403,40	0,40	100,0
TILIKAUDEN YLI/JÄÄMÄ	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	

Talousspalvelut

Talousspalvelut tuotettiin vuonna 2017 lin, Simon, Utajärven ja Vaalan kunnille, Pudasjärven kaupungille sekä Oulunkaaren omalle toiminnalle. Laskutusperusteena oli vuonna 2017 toimintolaskenta. Talousarvioon myynti arvioitiin 65 % kunnille ja 35 % omalle tuotannolle, ja laskutuksen toteuma oli tilinpäätöksessä 67 % kunnille ja 33 % omalle tuotannolle. Kuntien laskutusennakot olivat 579.881,89 euroa ja lopullinen osuus 588.691,23 euroa, eli lisälaskutusta kunnille syntyi 8.809,34 euroa.

KÄYTTÖTALOUS ULKOISET JA SISÄISET	TP 2016	ALKUPERÄINEN TA 2017	TA- MUUTOKSET	LOPULLINEN TA 2017	TP 2017	ERO TA-TP 2017	KÄYTTÖ- %
003202 Talousspalvelut							
TOIMINTATUOTOT	895 521,10	899 714,00		899 714,00	884 555,17	-15 158,83	98,3
TOIMINTAKULUT	-890 432,10	-894 625,00		-894 625,00	-879 466,17	-15 158,83	98,3
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	5 089,00	5 089,00		5 089,00	5 089,00	0,00	100,0
Poistot ja arvonalentumiset	-5 089,00	-5 089,00		-5 089,00	-5 089,00	0,00	100,0
TILIKAUDEN YLI/JÄÄMÄ	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	

Tietopalvelut

Kuntapalvelutoimiston Tietopalvelut-yksikön perustehtävä on turvata Oulunkaaren kuntayhtymän ja sen jäsenkuntien tietoteknisen toimintaympäristön tarkoituksenmukainen toiminta. Palvelutuotanto käsittää loppukäyttäjien tuen lisäksi n. 7.000 käyttäjän, 4.200 tietokoneen ja 50 palvelinkoneen sekä alueverkon muodostaman kokonaisuuden ylläpidon. Ylläpidettävien päätelaitteiden määrä kasvoi edelliseen vuoteen nähden noin 16 %. Tietopalveluita tuotettiin vuonna 2017 Oulunkaaren kuntayhtymän, lin, Simon, Utajärven ja Vaalan kuntien sekä Pudasjärven kaupungin organisaatioille.

Vuoden 2017 merkittävimmät tietopalveluiden toteuttamia kehittämistoimenpiteitä ovat olleet tablet -päätelaitteiden keskitetty hallinta sekä O365-tuoteperheen osioiden käyttöönotto, jolla on jatkettu oman palvelinkapasiteetin laajennustarvetta eteenpäin.

KÄYTTÖTALOUS ULKOISET JA SISÄISET	TP 2016	ALKUPERÄINEN TA 2017	TA- MUUTOKSET	LOPULLINEN TA 2017	TP 2017	ERO TA-TP 2017	KÄYTTÖ- %
003203 Tietopalvelut							
TOIMINTATUOTOT	1 613 696,23	1 696 784,00		1 696 784,00	1 623 624,23	-73 159,77	95,7
TOIMINTAKULUT	-1 613 696,23	-1 696 784,00		-1 696 784,00	-1 623 624,23	-73 159,77	95,7
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	
Poistot ja arvonalentumiset							
TILIKAUDEN YLI/JÄÄMÄ	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	

Kuntapalvelutoimiston hankkeet

Kuntapalvelutoimistossa käynnistettiin vuoden 2016 lopussa johdon raportointiratkaisun hankintaprojekti. Tavoitteena oli saada sekä jäsenkuntien että Oulunkaaren käyttöön helppokäyttöinen, palveluna tuotettu johdon raportointiratkaisu, jonka käyttöönotto tapahtuu kahdessa eri vaiheessa. Raportointiratkaisu kilpailutettiin vuoden 2016 aikana ja toimittajaksi valittiin Softwave Ohjelmistot Oy. Toimittajan kanssa on toteutettu ensimmäisen vaiheen käyttöönotto taloustiedon raportointia varten ja henkilöstötiedon raportointi valmistuu vuoden 2018 alussa.

KÄYTTÖTALOUS ULKOISET JA SISÄISET	TP 2016	ALKUPERÄINEN TA 2017	TA- MUUTOKSET	LOPULLINEN TA 2017	TP 2017	ERO TA-TP 2017	KÄYTTÖ- %
003803 Johdon raportointi							
TOIMINTATUOTOT	51 413,00	50 000,00		50 000,00	100 031,64	50 031,64	200,1
TOIMINTAKULUT	-51 413,00	-50 000,00		-50 000,00	-100 031,64	50 031,64	200,1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	
Poistot ja arvonalentumiset							
TILIKAUDEN YLI/JÄÄMÄ	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	
00003000 Seudullinen kuntapalvelutoimisto							
TOIMINTATUOTOT	3 232 450,49	3 349 374,00		3 349 374,00	3 233 836,63	-115 537,37	96,6
TOIMINTAKULUT	-3 218 958,09	-3 335 882,00		-3 335 882,00	-3 220 344,23	-115 537,77	96,5
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	13 492,40	13 492,00		13 492,00	13 492,40	0,40	100,0
Poistot ja arvonalentumiset	-13 492,40	-13 492,00		-13 492,00	-13 492,40	0,40	100,0
TILIKAUDEN YLI/JÄÄMÄ	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	

Vaalan palvelutuotanto

KÄYTTÖTALOUS ULKOISET JA SISÄISET	TP 2016	ALKUPERÄINEN TA 2017	TA- MUUTOKSET	LOPULLINEN TA 2017	TP 2017	ERO TA - TP 2017	KÄYTTÖ- %
Vaalan perhepalvelut							
TOIMINTATUOTOT	273 780,67	143 433,00		143 433,00	153 027,98	9 594,98	106,7
TOIMINTAKULUT	-3 126 651,37	-3 190 718,00		-3 190 718,00	-2 837 499,11	-353 218,89	88,9
<i>Henkilöstökulut</i>	<i>-888 668,80</i>	<i>-902 232,00</i>		<i>-902 232,00</i>	<i>-871 644,60</i>	<i>-30 587,40</i>	96,6
<i>Palvelujen ostot</i>	<i>-1 510 560,93</i>	<i>-1 866 683,00</i>		<i>-1 866 683,00</i>	<i>-1 557 008,40</i>	<i>-309 674,60</i>	83,4
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2 852 870,70	-3 047 285,00		-3 047 285,00	-2 684 471,13	-362 813,87	88,1
Vaalan terveystalvet							
TOIMINTATUOTOT	942 082,25	836 766,00		836 766,00	980 261,11	143 495,11	117,1
TOIMINTAKULUT	-3 718 658,63	-3 726 954,00		-3 726 954,00	-3 580 416,30	-146 537,70	96,1
<i>Henkilöstökulut</i>	<i>-2 071 349,75</i>	<i>-2 144 457,00</i>		<i>-2 144 457,00</i>	<i>-1 947 345,93</i>	<i>-197 111,07</i>	90,8
<i>Palvelujen ostot</i>	<i>-1 152 885,41</i>	<i>-1 073 907,00</i>		<i>-1 073 907,00</i>	<i>-1 114 122,65</i>	<i>40 215,65</i>	103,7
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2 776 576,38	-2 890 188,00		-2 890 188,00	-2 600 155,19	-290 032,81	90,0
Poistot ja arvonalentumiset	-3 509,28	-3 485,00		-3 485,00	-3 484,53	-0,47	100,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 780 085,66	-2 893 673,00		-2 893 673,00	-2 603 639,72	-290 033,28	90,0
Vaalan vanhuspalvelut							
TOIMINTATUOTOT	1 006 443,21	1 181 316,00		1 181 316,00	955 438,91	-225 877,09	80,9
TOIMINTAKULUT	-3 882 888,32	-3 906 674,00		-3 906 674,00	-3 905 559,06	-1 114,94	100,0
<i>Henkilöstökulut</i>	<i>-2 311 584,01</i>	<i>-2 248 794,00</i>		<i>-2 248 794,00</i>	<i>-2 264 338,92</i>	<i>15 544,92</i>	100,7
<i>Palvelujen ostot</i>	<i>-1 035 238,99</i>	<i>-1 168 790,00</i>		<i>-1 168 790,00</i>	<i>-1 089 278,08</i>	<i>-79 511,92</i>	93,2
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2 876 445,11	-2 725 358,00		-2 725 358,00	-2 950 120,15	224 762,15	108,2
Vaalan oma toiminta yhteensä							
TOIMINTATUOTOT	2 222 306,13	2 161 515,00		2 161 515,00	2 088 728,00	-72 787,00	96,6
TOIMINTAKULUT	-10 728 198,32	-10 824 346,00		-10 824 346,00	-10 323 474,47	-500 871,53	95,4
<i>Henkilöstökulut</i>	<i>-5 271 602,56</i>	<i>-5 295 483,00</i>		<i>-5 295 483,00</i>	<i>-5 083 329,45</i>	<i>-212 153,55</i>	<i>96,0</i>
<i>Palvelujen ostot</i>	<i>-3 698 685,33</i>	<i>-4 109 380,00</i>		<i>-4 109 380,00</i>	<i>-3 760 409,13</i>	<i>-348 970,87</i>	<i>91,5</i>
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-8 505 892,19	-8 662 831,00		-8 662 831,00	-8 234 746,47	-428 084,53	95,1
Poistot ja arvonalentumiset	-3 509,28	-3 485,00		-3 485,00	-3 484,53	-0,47	100,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-8 509 401,47	-8 666 316,00		-8 666 316,00	-8 238 231,00	-428 085,00	95,1
Vaalan esh ja muut ulkopuol. palv.ostot							
TOIMINTAKULUT	-5 345 698,05	-4 655 090,00		-4 655 090,00	-5 343 131,61	688 041,61	114,8
<i>Palvelujen ostot</i>	<i>-5 309 377,30</i>	<i>-4 635 090,00</i>		<i>-4 635 090,00</i>	<i>-5 305 840,91</i>	<i>670 750,91</i>	114,5
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-5 345 698,05	-4 655 090,00		-4 655 090,00	-5 343 131,61	688 041,61	114,8
VAALA YHTEENSÄ							
TOIMINTATUOTOT	2 222 306,13	2 161 515,00		2 161 515,00	2 088 728,00	-72 787,00	96,6
TOIMINTAKULUT	-16 073 896,37	-15 479 436,00		-15 479 436,00	-15 666 606,08	187 170,08	101,2
<i>Henkilöstökulut</i>	<i>-5 271 602,56</i>	<i>-5 295 483,00</i>		<i>-5 295 483,00</i>	<i>-5 083 329,45</i>	<i>-212 153,55</i>	<i>96,0</i>
<i>Palvelujen ostot</i>	<i>-9 008 062,63</i>	<i>-8 744 470,00</i>		<i>-8 744 470,00</i>	<i>-9 066 250,04</i>	<i>321 780,04</i>	<i>103,7</i>
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-13 851 590,24	-13 317 921,00		-13 317 921,00	-13 577 878,08	259 957,08	102,0
Poistot ja arvonalentumiset	-3 509,28	-3 485,00		-3 485,00	-3 484,53	-0,47	100,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-13 855 099,52	-13 321 406,00		-13 321 406,00	-13 581 362,61	259 956,61	102,0

6.1.3 Sivistyspalvelut

Toimialue sisältää seuraavat palvelut: sivistyspalvelujen hallinnon, perusopetuksen (Vaalan yhtenäiskoulu ja Veneheiton koulu), Vaalan lukion, Oulujärven kansalaisopiston, kirjaston, vapaa-aikapalvelut, työllistämisen ja varhaiskasvatuksen. Musiikinopetusta tarjotaan kansalaisopistossa taiteen perusopetuksena ja Kainuun musiikkiopistossa.

Sivistyslautakunta 2017 31.5.2017 saakka		Kokouksia 10	Asioita 63
Pj	Roivainen Jouko		
Varapuheenjohtaja	Moilanen Helmi		
Jäsen	Keränen Meeri		
	Lämsä Pekka J.		
	Riekki Sari		
	Salonen Jukka		
	Tuomisalo Tiina		
Henkilökohtainen varajäsen	Järvitalo Jarno		
	Huovinen Pekka		
	Kuusela Terttu		
	Kuha Sauli		
	Virkkunen Eeva		
	Vanninen-Vaattovaara Janne		
	Väyrynen Pertti		
Esittelijä	Niiranen Jarkko		
Sihteeri	Takkula Sari		

Hyvinvointilautakunta 2017 1.6.2017 alkaen		Kokouksia 7	Asioita 56
Pj	Kylmänen Tiina		
Varapuheenjohtaja	Roivainen Jouko		
Jäsen	Riekki Sari		
	Sumiloff Seija		
	Salonen Jukka		
	Väyrynen Pertti		
	Juka-Lämsä Marika		
Henkilökohtainen varajäsen	Ahokas Marja		
	Vanninen-Vaattovaara Janne		
	Keränen Meeri		
	Galla Ritva		
	Kivirinta Arto		
	Salomaa Kai		
	Tiikkaja Mira		
Esittelijät	Niiranen Jarkko Niskanen Ari		
Sihteeri	Takkula Sari		

Sivistysjohtajan katsaus

Vuosi 2017 toteutui varsin myönteisissä merkeissä. Vaikka sivistyspalveluissa jatkettiin yhä laskevan oppilasmäärän myötä varautumista tulevaisuuteen tarkalla henkilöstösuunnitelmalla, oli vuoden 2017 tulos varsin hyvä. Tavoitteena jatkossakin on, että henkilöstön määrä pyritään mitoittamaan mahdollisimman tarkoin vastaamaan todellista tarvetta.

Laskeva lapsi- ja oppilasmäärä johtaa palvelutarpeen alenemiseen, jonka vuoksi tulevaisuudessa on varauduttava myös sivistyspalveluiden rakenteellisiin ratkaisuihin. Kun lapsi- / oppilasmäärä laskee, niin selvitettyäksi tulee esim. ryhmäperhepäivähoidon ja Veneheiton koulun tilojen käyttö vs. toimintojen keskittäminen

koulukeskukseen. Toimiminen yhden katon alla samassa koulukeskuksessa antaa kuitenkin synergiaetua tulevaisuuteen. Varhaiskasvatuksen, yhtenäiskoulun, lukion ja Oulujärven kansalaisopiston yhteistyötä lisätään entisestään ja koko sivistyspalveluiden henkilöstön yhteiskäytön mahdollisuuksia tehostetaan.

Vaalan lukion oppilasmäärä laski hieman vuonna 2017, mutta pysyi kohtuullisena. Vaalan Lukion houkuttelevuuteen jatko-opiskelupaikkana, on myös jatkossa kiinnitettävä erityistä huomiota sekä markkinointiin panostusta on jatkettava.

Kansalaisopisto jatkoi tarjoamalla kuntalaisille runsaasti erilaisia kursseja ja sitä kautta tärkeitä hyvinvointipalveluita.

Sivistyspalveluissa on vuonna 2017 ollut käynnissä runsaasti erilaisia kansallisia ja kansainvälisiä hankkeita, joiden avulla on pystytty toteuttamaan yhteistyötä ja kehittämistoimintaa. Koulukeskuksen yläkoulun puoleista välituntipihaa saatiin parannettua osin hankeavustuksen turvin ja myös liikuntasalin äänentoistolaitteisto saatiin uusittua.

Varhaiskasvatuksessa huomattavaa oli päivähoitoa tarvitsevan lapsimäärän kasvu ja vaihtuvuus. Vuonna 2017 otettiin käyttöön myös uusi varhaiskasvatussuunnitelma.

Kirjaston puolella on erilaisten tapahtumien kävijämäärissä tapahtunut merkittävää kasvua, tämä osaltaan kertoo kirjaston muuttuvasta palvelutarjonnasta. Myös verkkokäyntien määrä on kasvanut huomattavasti.

Eräänä tavoitteena vuodelle 2017 oli vähentää sairauspoissaoloja sivistyspalveluissa. Sairauspoissaolojen määrä on merkittävästi vähentynyt, noin 20 % edellisvuodesta.

Sivistyspalvelujen vuoden 2017 talousarvion toimintakate ennen poistoja, alittui tilinpäätöksessä noin 282 000 eurolla, josta henkilöstökulujen osuus oli n. 225 000 euroa. Keskeisin alitus syntyi päivähoidon henkilöstökuluista, joissa hoitopaikkatarve toteutui suunniteltua pienempänä. Tuloja saatiin myös noin 47 000 euroa arviotua enemmän.

Tulevaisuudessa huomiota tulee kiinnittää talousarvion laatimiseen, jotta mm. sivistyspalveluiden henkilöstökulut saadaan paremmin ennakoitua ja vastaamaan talousarviota.

Koulukeskuksen rehtori, sivistysjohtaja Jarkko Niiranen

Seuraavassa taulukossa on oppilaiden määrään liittyvää tilastotietoa vuosilta 2013 – 2017

Oppilasmäärät 20.9.	v. 2013	v. 2014	v. 2015	v. 2016	v. 2017
Veneheitto	31	31	30	27	21
Yhtenäiskoulu	286	259	252	247	243
Päivälukio	43	40	48	42	45
Etälukio (tutkintotav.)	0	0	0	0	2
Yhteensä (perusk. + lukio)	360	330	330	316	311
Yhteensä peruskoululaiset	317	290	282	274	264
Kuljetusoppilaat 20.9.	v. 2013	v. 2014	v. 2015	v. 2016	v. 2017
Veneheitto	25	26	23	19	16
Yhtenäiskoulu	151	164	123	131	134
Esiopetus (päiväkoti)	15	12	10	13	15
Lukio	21	19	29	26	21
Yhteensä	212	221	185	189	186
Esioppilaiden määrä 20.9.	v. 2013	v. 2014	v. 2015	v. 2016	v. 2017
Päiväkoti	28	24	21	20	27
Kuljetuksessa oppilaista (%)	55 %	62 %	53 %	56 %	55 %

3000 SIVISTYSPALVELUT	TP 2016	TP 2017	Muutos%	Euromääräinen muutos	TA 2017	Toteuma % 2017
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	61364	57451	-6 %	-3913	52400	110 %
Maksutuotot	119897	124720	4 %	4823	118800	105 %
Tuet ja avustukset	246686	121139	-51 %	-125547	84184	144 %
Muut toimintatuotot	27046	12556	-54 %	-14490	12950	97 %
Toimintatuotot yhteensä	454993	315866	-31 %	-139127	268334	118 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-3968486	-3638310	-8 %	330176	-3863201	94 %
Palvelujen ostot	-1416336	-1295860	-9 %	120476	-1313518	99 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-432445	-414839	-4 %	17606	-384150	108 %
Avustukset	-124164	-111983	-10 %	12181	-134500	83 %
Muut toimintakulut	-25857	-32646	26 %	-6789	-32800	100 %
Toimintakulut yhteensä	-5967288	-5493638	-8 %	519608	-5728169	96 %
TOIMINTAKATE	-5512295	-5177772	-6 %	334523	-5459835	95 %
3100 SIVISTYSTOIMEN HALLINTO						
TOIMINTATUOTOT	108116	19623	-82 %	-88493	30140	65 %
TOIMINTAKULUT	-243718	-119647	-51 %	124070	-140759	85 %
TOIMINTAKATE	-135602	-100024	-26 %	35577	-110619	90 %
3200 PERUSOPETUS						
TOIMINTATUOTOT	86617	110316	27 %	23698	83912	132 %
TOIMINTAKULUT	-3170034	-3162643	0 %	7390	-3168237	100 %
TOIMINTAKATE	-3083416	-3052327	-1 %	31088	-3084325	99 %
3300 LUKIO JA KANSALAI SOPISTO						
TOIMINTATUOTOT	85530	56525	-34 %	-29005	56782	100 %
TOIMINTAKULUT	-922103	-872852	-5 %	49251	-947475	92 %
TOIMINTAKATE	-836573	-816327	-2 %	20246	-890693	92 %
3500 KIRJASTO						
TOIMINTATUOTOT	5245	8212	57 %	2967	7500	110 %
TOIMINTAKULUT	-236033	-242280	3 %	-6246	-257971	94 %
TOIMINTAKATE	-230788	-234068	1 %	-3280	-250471	94 %
3700 TYÖLLISTÄMINEN						
TOIMINTATUOTOT	3215	25635	697 %	22420	10000	256 %
TOIMINTAKULUT	-41584	-56188	35 %	-14605	-46441	121 %
TOIMINTAKATE	-38369	-30554	-20 %	7815	-36441	84 %
3800 VARHAISKASVATUS						
TOIMINTATUOTOT	82849	95556	15 %	12707	80000	119 %
TOIMINTAKULUT	-1084605	-1040028	-4 %	44577	-1167286	89 %
TOIMINTAKATE	-1001756	-944473	-6 %	57284	-1087286	87 %

Perusopetus**Toiminnan kuvaus**

Kunnassa toimii Vaalan yhtenäiskoulu (luokat 1 - 9 sekä aamu- ja iltapäivätoiminta) ja Veneheiton koulu (luokat 1 - 5). Aamupäivätoiminnan järjestämisessä tehdään yhteistyötä uuden päiväkodin kanssa.

Vaalan yhtenäiskoulu

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	<p>Perusopetus jatkaa esiopetuksessa alkanutta opetus- ja kasvatustehtävää. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden laajaan yleissivistyksen perustaan ja oppivelvollisuuden suorittamiseen.</p> <p>Perusopetus antaa valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Se ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin.</p> <p>Jokaisella perusopetusta antavalla koululla on opetus- ja kasvatustehtävä. Tämä tarkoittaa oppilaiden oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin tukemista yhteistyössä kotien kanssa.</p> <p>Perusopetuksen yhteiskunnallisena tehtävänä on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta.</p> <p>Perusopetuksen kulttuuritehtävänä on edistää monipuolista kulttuurista osaamista ja kulttuuriperinnön arvostamista sekä tukea oppilaita oman kulttuuri-identiteetin ja kulttuurisen pääoman rakentamisessa.</p> <p>Koulun toiminta-ajatus: Oulujärven rantamilta juuret ja siivet elämään.</p> <p>Lukuvuoden 2016–2017 teemana on: Toimitaan ystävyuden, yhteistyön ja avunannon hengessä (YYA)</p>
Visio 2018	<p>Vaalan yhtenäiskoulu tarjoaa ajanmukaista ja laadukasta perusopetusta Vaalan kunnassa. OPS:n mukaisesti yhtenäiskoulu ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin.</p> <p>Moniammatillinen oppilashuollon yhteistyö toimii hyvin.</p>

Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet 2017	Arviointikriteerit / mittarit	Toimenpiteet 2017	Tavoitteiden toteutuminen 2017
Osaava ja motivoitunut henkilöstö	<p>Kiinnitetään huomiota</p> <ul style="list-style-type: none"> - työhyvinvointiin - johtamiseen, esimiestyöhön ja alaitaitoihin - rekrytointiin. <p>Sovitaan toimivat palaverikäytännöt ja kokoukset. (Huomioidaan eri opettajaryhmät ja yhteiset opettajat.)</p>	<p>Sairauspoissaolojen määrä.</p> <p>Työhyvinvointikyselyn tulokset</p> <p>Koulutuspäivien määrä</p>	<p>Järjestetään henkilöstön virkistyspäivä</p> <p>Osallistutaan ajankohdaisiin ja eri opettajaryhmille tarkoitettuihin täydennyskoulutuksiin</p> <p>Järjestetään yhteistyöpalavereja työterveyshuollon, kouluterveydenhuollon ja Oulun kaaren perhepalveluiden kanssa tiivistetään koko koulukeskuksen väen yhteistyötä (lukio, yhtenäiskoulu, päiväkot)</p> <p>Kiinnitetään huomiota myös muuhun yhteistyöhön, mm. kirjasto, siivous- ja ruokahuolto, kiinteistöhuolto, vapaa-aikapalvelut ja seurakunta</p>	<p>Sairauspoissaolot ovat huomattavasti vähentyneet aiempaan verrattuna.</p> <p>Henkilöstön virkistyspäivä järjestettiin Rokulla alkusyksystä, lisäksi järjestettiin vapaaehtoinen virkistysilta.</p> <p>Työhyvinvointikysely siirrettiin vuodelle 2018, koska sitä ei ennätetty toteuttamaan suunnitellusti.</p> <p>Koulutuspäivien määrä on lisääntynyt aiempaan verrattuna.</p> <p>Koko koulukeskuksen henkilöstön yhteistyötä on tiivistetty ja yhteisöllisyyttä on pyritty lisäämään pikkuhiljaa.</p>
Toimivat lähipalvelut ja yhteistyö	Vaalan yhtenäiskoulu toimii Vaalan koulukeskuksessa ja yhteistyö toimii Veneheiton koulun, lukion ja	Toteutunut yhteistyö: yhteisten kokousten, tapahtumien ja koulutuksien määrät.	Osallistutaan säännöllisesti yhteistyön suunnitteluun ja kokouksiin eri yhteistyötoimijoiden kanssa.	-Säännöllistä yhteistyötä on tehty eri sidosryhmien kanssa. suunnitelman mukaisesti

	<p>päiväkodin kanssa.</p> <p>Tehdään yhteistyötä vapaa-aikapalvelujen, kirjaston ja seurakunnan kanssa sekä myös Lions Club Vaalan kanssa.</p> <p>Kainuun kuntien kanssa tehdään edelleen yhteistyötä täydennyskoulutuksen toteuttamisessa.</p> <p>Oulunkaari tuottaa riittävät kouluterveys-, kuraattori- ja psykologipalvelut.</p> <p>Oulunkaaren kanssa tehtävä monialainen yhteistyö toimii.</p> <p>Liikkuva koulu toimii suunnitelmien mukaan. Välituntien liikunnallistaminen onnistuu. Lisäksi mm. yläkoulun pihan rakentaminen osana toimivaa lähiliikunta- paikkaa. (Haetaan edelleen hankerahotusta.)</p> <p>Yhteistyö Rokua Geoparkin kanssa: tavoitteena Rokua Geopark -school -statuksen saaminen. Yhteistyössä mukana myös Oulun yliopisto (ilmiöpohjainen oppiminen).</p> <p>Tehdään yhteistyötä koulupoliisin kanssa.</p>	<p>Opiskeluhooltoon liit- tyvä monialainen yhteistyö ja palvelut: * yhteistyöryhmien kokoontumisten määrät * opiskeluhoillon palvelujen saatavuus (aikarajat): psykologi-, kuraattori- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut.</p> <p>Paikallisten yritysten kanssa tehdyn yhteistyön määrä</p> <p>Kerhojen ja osallistujien määrät</p> <p>Liikkuva koulu –tapahtumien, koulutusten ja osallistujien määrät</p> <p>Rokua Geopark: tapaamisten ja koulutusten määrät, osallistujien määrät.</p> <p>Koulupoliisitoiminta: käyntien lukumäärä</p> <p>Laillisuuskasvatusopetustunnit 8.-luokkalaisille</p> <p>Oppilaiden tapaaminen ja mahdollisesti myös vanhempien tapaaminen koulukäyntien yhteydessä.</p>	<p>Otetaan oppilaat mukaan suunnitteluun. Tiedotetaan vanhempia ja otetaan vanhemmat myös toiminnan suunnitteluun mukaan.</p> <p>Oulunkaaren ja kunnan tuottamien palvelujen toimivuuteen kiinnitetään huomiota ja opiskelijoita ohjataan palveluihin riittävän ajoissa.</p> <p>Haetaan hankkeille rahoitusta.</p> <p>Haetaan Rokua Geopark -school -statusta.</p>	<p>-Oppilaat on osallistettu koulun toimintaan ja sen kehittämiseen.</p> <p>Vanhempia on pyritty myös osallistamaan, mutta oikea yhteistyökanava tai verkosto ei ehkä ole vielä löytynyt. Toimintaa on syytä kehittää jatkossa.</p> <p>Rokua Geopark -koulu statuksen haku ei ole toteutunut aikaresurssista johtuen suunnitellusti.</p>
--	---	---	--	--

<p>Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö</p>	<p>Koulukeskuksen sisätilat ja muutkin opetustilat ovat turvalliset ja terveelliset.</p> <p>Koulujen pihat ja lähiliikuntapaikka aktivoivat oppilaita liikkumaan ja menemään välitunnilla ulos.</p>	<p>Käyttäjien antama palaute.</p> <p>Koulukeskuksen tilojen käyttöaste.</p>	<p>Hyvät, ajanmukaiset ja terveelliset opetustilat, välituntipaikat ja -pihat auttavat viihtymään ja jaksamaan koulussa.</p> <p>Liikkuva koulu auttaa lisäämään oppilaiden liikkumista. Aloitetaan aktiivinen välituntiliikuntatoiminta.</p>	<p>Erilaisia selvitys- ja korjaustoimenpiteitä on koulukeskuksessa tehty kunnan teknisten palveluiden johdolla. Osa toimenpiteistä on aikataulusyistä siirtynyt vuoden 2018 puolelle.</p> <p>Käyttäjien palaute on ollut samanlainen kuin aikaisemmin.</p> <p>Tilojen käyttöaste on ollut kohtalaisen hyvä.</p>
<p>Talous tasapainossa</p> <p>Oman toiminnan kustannustehokkuus.</p>	<p>Toiminta ja talous tasapainossa.</p> <p>Ennaltaehkäisevät toimenpiteet käytössä.</p> <p>Moniammatillinen yhteistyö toimii Oulunkaaren kanssa.</p> <p>Oppilashuolto toimii hyvin ja samoin 3-portainen tuki.</p> <p>Kiva-koulu -toiminta jatkuu.</p>	<p>Talousarvio, tilinpäätös ja tasapainotamissuunnitelma.</p>	<p>Talous tasapainossa ja sitä seurataan säännöllisesti.</p>	<p>Toteutunut suunnitelusti, talous tasapainossa ja oma toiminta ollut kustannustehokasta.</p>
<p>Hyvinvoivat ja osallistuvat asukkaat</p>	<p>Oppilaita kannustetaan aktiivisuuteen yhteisten asioiden hoitamisessa.</p> <p>Oppilaskuntatoiminnassa mukana kaikki yhtenäiskoulun oppilaat.</p>	<p>Tapahtumien lukumäärät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koulun omat tapahtumat - yhteistyössä esim. kirjaston ja vapaa-aikapalvelujen kanssa toteutetut tapahtumat. - kouluterveyskyselytulokset 	<p>Koko kouluväki yhteistyössä mukana.</p>	<p>Yhteistyö ja tapahtumat toteutuneet suunnitelusti, tapahtumia on määrällisesti ollut aiempaa enemmän.</p>
<p>Myönteinen tunnetuus</p>	<p>Kiinnitetään huomiota myönteiseen julkisuuteen.</p> <p>Hyvä opetus sekä toimiva yhteistyö vanhempien ja yhteistyökumppaneiden kanssa ovat myönteistä toimintaa, joka auttaa myös myönteisen julkisuuskuvan syntymisessä.</p>	<p>Paikallislehdessä olevien juttujen määrä.</p> <p>Tiedotteiden määrä.</p>	<p>Yhtenäiskoulun toiminnasta tiedotetaan mm. info-TV:ssä ja tehdään juttuja paikallislehteen.</p> <p>Rokua Geopark - School -teemat huomioidaan toiminnassa. Paikalliseen kulttuuriin, ympäristöön ja historiaan tutustutaan oppitunneilla ja retkillä. Haetaan Rokua Geopark -School -statusta.</p>	<p>Toteutunut suunnitelusti. Myönteinen tunnetuus vaatii kuitenkin jatkuvia yhteisiä tekoja, jotta se juurtuu vallitsevaksi toimintakulttuuriksi</p>

	Luodaan myönteinen kuva kotiseudusta. Tilojen yhteiskäyttö.		Jatketaan yhteistyötä Lions Club Vaalan ja paikallisten yrittäjien kanssa.	
Työtä ja toimeentuloa	Edistetään oppilaiden kiinnostusta jatko-opintoihin ja työelämään. Yrittäjyyskasvatuksen huomiointi opetuksessa. Kiinnitetään huomiota myös sisäiseen yrittäjyyteen. Kesätöihin kannustaminen.	Pääsy jatko-opintoihin, opon tekemä tilasto kesäkuussa. 6.-luokkalaiset osallistuvat Yrityskylä-toimintaan Oulussa keväällä 2017. Osallistujamäärä. Yhteistyö 4 H:n kanssa (kummiyritysten lkm ja työelämään koulutusten lkm).	Yrityskylä -toiminta. Yläluokkalaisten TET-jaksot. 4H-yhteistyö. Kansainvälisyshankkeissa yhteistyö yritysten kanssa. Kansainvälinen TET-viikko.	Tet -jaksot, 4H yhteistyö, kansainvälinen TET viikko sekä yrityskylä –toiminta on toteutunut suunnitellusti.

Veneheiton koulu

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	<p>Veneheiton koulu kunnan ainoana kyläkouluna vaalii yhteisöllisyyttä ja tukee lasten kasvua sekä oppimista. Veneheitosta vahvistuen ja viisastuen eteenpäin!</p> <p>Kiireettömässä, rauhallisessa ja luontoa arvostavassa ilmapiirissä oppilas omaksuu jatkuvan oppimisen periaatteen ja kasvaa vastuuntuntoiseksi yhteisön jäseneksi.</p> <p>Kasvatuksen ja opetuksen tavoitteena on omatoiminen, luova, vahvan itsetunnon omaava, tiedonhankintakykyinen, rehellinen, oikeudenmukainen, toiset huomioonottava, luontoa arvostava ihminen.</p> <p>Yleisenä periaatteena on tukea ja ohjata lapsen omien edellytysten mukaista oppimista, ottaen huomioon ryhmän, jossa lapsi toimii.</p> <p>Opetuksen tavoitteita ohjaa tarkemmin kunnan opetussuunnitelma, jossa määritellään opetuksen arvopohja ja opetuksen toteuttaminen.</p>
Visio 2018	Veneheiton koulu toimii vireänä 2-opettajaisena kyläkouluna.

Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet 2017	Arviointikriteerit / mittarit	Toimenpiteet 2017	Tavoitteiden toteuttaminen 2017
Hyvinvointi	Oppimaan motivoituneet oppilaat, myönteinen asennoituminen koulutyöhön.	Kouluviihtyvyys, huoltajien arviointikysely. Poissaolojen määrä.	Monipuolinen, oppilaiden erilaiset oppimistyyliä huomioiva opetus. Pätevä opetushenkilöstö.	Tavoite on toteutunut. Huoltajille suunnattu kirjallinen arviointikysely on tehty.
Kodin ja koulun välinen monipuolinen yhteistyö	Hyvän ja luottamuksellisen yhteistyösuhteen säilyttäminen kodin ja koulun välille lapsen koulukäynnin tukemiseksi.	Vanhempien osallistumisaktiivisuus järjestettyihin tilaisuuksiin ja niistä saatu palaute.	Järjestetään erilaisia tilaisuuksia, kuten vanhempainiltoja.	Vanhempainillat on järjestetty syksyllä ja keväällä. Kaikkien perheiden edustaja on osallistunut arviointikeskusteluun. Lisäksi on pidetty kodin ja koulun päivä.

Myönteinen tunnettuus.	Hyvä käyttäytymisen koulua edustettaessa koulun oppilaana esim. tutustumiskäynneillä.	Saatu palaute.	Oppilaita ohjataan hyvään käytökseen ja vuorovaikutukseen toisten ihmisten kanssa.	Tavoite on toteutunut.
Toimivat lähipalvelut	Tehdään yhteistyötä tarpeen mukaan Veneheiton koulun vanhempainyhdistyksen, kyläyhdistyksen ja metsästysseurojen kanssa.	Yhteistyön määrä, järjestetyt tapahtumat ja yhteiset hankkeet.	Esimerkiksi vanhempainyhdistys osallistuu omalla panoksellaan ja rahoitusosuuksellaan koulun ulkopuolisten opetuksellisten tapahtumien järjestelyihin. Järjestetään tapahtumia.	Tavoite on toteutunut, yhteistyötä on tehty onnistuneesti. Vanhempainyhdistys on osallistunut panoksellaan tapahtumiin.
Viihtyisä elinympäristö	Koulurakennus on hyvässä ja terveellisessä kunnossa. Liikuntatilat ja –alueet ovat ahkerassa käytössä.	Käyttäjien antama palaute esim. sisäilman osalta. Salin käyttöaste, luistelualueen ja hiihtoladun käyttö.	Huolehditaan ilmanvaihdon toimivuudesta ja tehdään tarvittavat toimenpiteet viemärinhajun poistamiseksi. Liikuntatilat ja -alueet ovat hyvässä käyttökunnossa.	Ilmanvaihto on toiminut ja viemärinhajuhaitat vähentyneet. Liikuntatilat ja –alueet ovat hyvässä kunnossa.

Lukiokoulutus ja vapaa sivistystyö

Vaalan lukio

Toiminnan kuvaus

Kunnassa toimii yksisarjainen Vaalan lukio

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	Lukio jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutus antaa laaja-alaisen yleissivistyksen sekä valmiudet lukion oppimäärään ja ylioppilastutkintoon perustuviin jatko-opintoihin. Lukiokoulutus tukee hyvän itsetunnon kehitystä, arvostaa työntekoa ja tavoitteellista oppimista turvallisessa oppimisympäristössä panostaen opetuksen laatuun. Opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoito sekä opiskeluhoillon palvelut toimivat monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa.
Visio 2018	Lukio mahdollista suorittaa omassa kunnassa kotoa käsin. Viihtyisä, ihmissläheinen Vaalan lukio tarjoaa ammattitaitoista ja ajanmukaista opetusta.

Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet 2017	Arviointikriteerit / mittarit	Toimenpiteet 2017	Tavoitteiden toteutuminen 2017
Osaava ja motivoitunut henkilöstö	<p>Kiinnitetään huomiota</p> <ul style="list-style-type: none"> - Työhyvinvointiin - johtamiseen, esimiestyöhön ja alaistaitoihin <p>Sovitaan palaverikäytännöistä.</p>	<p>Työhyvinvointikyselytulokset</p> <p>Sairaspoissaolojen määrä/ vertailu edellisiin kalenterivuosiin</p> <p>Henkilöstöpalaverien ja tiedotteiden määrä</p> <p>Koulutuspäivien määrä suhteessa työntekijöiden määrään</p> <p>Pätevien hakijoiden määrä</p> <p>Henkilöstöpalaverien ja tiedotteiden määrä.</p>	<p>Järjestetään henkilöstön virkistyspäivä</p> <p>Osallistutaan ajan-kohtaisiin, LOPS2016 ja sähköisiin kokeisiin liittyviin koulutuksiin</p> <p>Huomioidaan oman oppiaineen täydennuskoulutukset</p> <p>Järjestetään yhteistyöpalavereja työterveyshuollon, kouluterveydenhuollon ja Oulunkaaren perhepalvelujen kanssa</p> <p>Tiivistetään koko koulukeskuksen väen yhteistyötä (lukio, yhteinäiskoulu, päiväkot)</p> <p>Kiinnitetään huomiota myös muuhun yhteistyöhön, mm. kirjasto, vapaa-aikapalvelut, siivous- ja ruokahuolto, kiinteistönhuolto ja seurakunta.</p>	<p>Sairaspoissaolot lukion puolella ovat olleet varsin vähäiset, kuten aikaisempinakin vuosina.</p> <p>Henkilöstön virkistyspäivä Rokualla järjestettiin alkusyksystä, lisäksi vapaaehtoinen virkistysilta.</p> <p>Työhyvinvointikysely siirrettiin vuodelle 2018, koska sitä ei ennätetty toteuttamaan suunnitellusti.</p> <p>Koulutuspäivien määrä on lisääntynyt selkeästi aiempaan verrattuna.</p> <p>Koko koulukeskuksen henkilöstön yhteistyötä on tiivistetty ja yhteisöllisyyttä on pyritty lisäämään.</p>
<p>Toimivat lähipalvelut ja yhteistyö</p> <p>Yhteistyö naapurikuntien kanssa</p> <p>Kuntayhtymän ja lukion yhteistyö</p>	<p>Vaalan lukio on tärkeä osa Vaalan koulutointia ja koulukeskusta.</p> <p>Yhteistyö toimii Oulujokivarren lukioiden, Rokua Geoparkin ja eLukion. Lisäksi yhteistyötä tehdään Kainuun kuntien kanssa, mm. täydennyskoulutuksessa.</p> <p>Oulunkaari tuottaa riittävät kouluterveys-, kuraattori- ja psykologipalvelut.</p> <p>Oulunkaaren kanssa tehtävä monialainen yhteistyö toimii.</p>	<p>Naapurikuntien kanssa tehdyn yhteistyön määrä: yhteiset kokoukset, tapahtumat ja koulutukset.</p> <p>Opiskeluhooltoon liittyvä monialainen yhteistyö ja palvelut: * yhteistyöryhmien kokoontumisten määrät * opiskeluhoollon palvelujen saatavuus (ai- karajat): psykologi-, kuraattori- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut.</p> <p>Paikallisten yritysten kanssa tehdyn yhteistyön määrä</p>	<p>Osallistutaan säännöllisesti yhteistyön suunnitteluun ja kokouksiin eri yhteistyötoimijoiden kanssa.</p> <p>Yhteistyössä mukana koko lukion henkilöstö ja opiskelijat.</p> <p>Oulunkaaren ja kunnan tuottamien palvelujen toimivuuteen kiinnitetään huomiota ja opiskelijoita ohjataan palveluihin riittävän ajoissa.</p> <p>Rokua Geopark on yksi partneri ja tärkeä toimija lukion Erasmus+ -hankkeessa: yhteistyökousten ja tapahtumien määrä.</p>	<p>Yhteistyötä jokivarren naapurikuntien kanssa on lisätty, mm. Rokua Geopark teemalla, mutta se on vielä toistaiseksi ollut varsin vähäistä ja suhteellisen epäsäännöllistä</p> <p>Oulunkaaren tuottamien palveluiden osalta yhteistyö on toiminut suunnitellusti.</p>

<p>Toimivat lähipalvelut: lukiokoulutus omassa kunnassa.</p> <p>Myönteinen tunnetavuus.</p> <p>Hyvinvoivat ja osallistuvat asukkaat</p>	<p>Lukion aloittavien määrä noin puolet perusopetuksen päättöluokan oppilaista</p> <p>Vahva nykyaikainen yleissivistävä lukio, tutkinto kolmessa vuodessa.</p> <p>Lukiokoulutus omassa kunnassa ennaltaehkäisee nuorten syrjäytymistä ja takaa yhteisten opettajien riittävät opetustunnit.</p> <p>Kansainvälisyshanke monipuolistaa opetusta ja oppimista sekä lisää kotiseudun tunteutumista ja arvostusta.</p> <p>Opiskelijat mukana kaikessa toiminnassa.</p> <p>Opiskelijat mukana myös kunnan juhlien toteuttamisessa.</p>	<p>Lukion aloittavien opiskelijoiden määrä ja koko lukion opiskelijamäärä</p> <p>Lukion keskeyttäneiden määrä.</p> <p>Lukiossa tarjottavien kurssien määrä (pakolliset, syventävät, soveltavat).</p> <p>Lukion päättötodistusten, ylioppilastutkintotodistusten ja ylioppilaiden määrä.</p> <p>Lukion ja peruskoulun yhteisten opettajien määrä.</p> <p>Kotiseutu lukiokoulutuksessa ja opetus-suunnitelmissa.</p> <p>Vanhempainilojen lukumäärä.</p> <p>Tiedotteiden määrä.</p> <p>Kansainvälisyshankkeisiin liittyvien tapahtumien ja matkojen määrät.</p> <p>Kouluterveyskyselyn tulokset</p>	<p>Opiskelijoiden rekrytointiin kiinnitetään edelleen huomiota.</p> <p>Lukiolaisten ja yhteinäiskoulun oppilaiden yhteiset tapahtumat.</p> <p>Pidetään 9.-luokkalaisille lukion infotilaisuuksia.</p> <p>Pidetään lukiokoulutuksesta vanhempainilta peruskoulun 9.-luokkalaisten huoltajille.</p> <p>Järjestetään lukion vanhempainiltoja lukio-opintoihin ja kansainvälisyyteen liittyen.</p> <p>Taataan riittävä kursien ja opetuksen määrä, jotta saadaan lukiossa hyvät tulokset.</p> <p>Lukiostamme tiedotetaan mm. info-TV:ssä, kotisivuilla, facebookissa ja paikallislehdissä.</p> <p>Rokua Geopark - School -teemat huomioidaan toiminnassa. Paikalliseen kulttuuriin, ympäristöön ja historiaan tutustutaan oppitunneilla ja retkillä. (Kansainvälisyshankkeet, lähilukiot ja Rokua Geopark.)</p>	<p>Lukion opiskelijamäärä laski kokonaisuutena hieman, mutta aloittaneiden ja kesken lukuvuoden lukioon tulleiden määrä on pitänyt kokonaisuutena oppilasmäärän kohtuullisena.</p> <p>Rekrytointitilaisuuksiin ja mahdollisuuksiin on panostettu ja lukioinfoja järjestetty. Kaiken kaikkiaan erilaisia rekrytointitapahtumia on ollut aikaisempaa enemmän.</p> <p>Kurssien ja opetuksen määrä sekä tulokset ovat olleet suunnitellulla tasolla.</p> <p>Lukion tiedotusta erityisesti SOMEssa on lisätty suunnitellusti. Samoin näkyvyys paikallislehdissä on lisääntynyt.</p> <p>Kansainvälisyshankkeet ja paikallisretket ovat toteutuneet suunnitellusti.</p>
<p>Yrittäjyyskasvatus (Työtä ja toimeentuloa: edellytyksien luominen yritystoiminnalle)</p>	<p>Vaalan yrittäjien ja Lions Club Vaalan kanssa yhteistyö toimii ja jatkuu edelleen.</p> <p>Yrittäjyyskasvatus huomioidaan mahdollisuuksien kaikessa koulun toiminnassa ja opetuksessa.</p> <p>Opiskelijakunnan hallituksella on vastuuta koulun</p>	<p>Yrittäjyyskasvatustoitien määrä: tapahtumat ja opiskelijoiden tekemän yhteistyön määrä (esim. tuntia/opiskelija).</p> <p>Tapahtumista saatu palaute.</p> <p>2. vuosikurssin TET-päivä.</p>	<p>Vaalan yrittäjien ja Lions Club Vaalan kanssa aloitettua yhteistyötä jatketaan edelleen.</p> <p>Lukiolaiset osallistuvat aktiivisesti yhteistyön toteuttamiseen.</p> <p>Lukiossa kiinnitetään huomiota myös sisäiseen yrittäjyyteen lukio-opinnoissa.</p>	<p>Aikaresursseista johtuen yrittäjyyskasvatuksen konkreettiset tavoitteet ovat jääneet suunnitteluasteelle. Tavoitteeseen pyritään vuonna 2018.</p> <p>2. vuosikurssin TET -päivä on toteutunut suunnitellusti.</p>

	tapahtumien järjestämisessä.		Kansainvälisyyshankkeita rahoitetaan yritysyhteistyön avulla saaduilla tuotoilla. Osallistutaan kunnan yrittäjäpäivän yhteydessä kouluille suunniteltuihin tapahtumiin.	
Turvallinen toimintaympäristö kaikille ikäluokille Kunnan kiinteistöt kunnossa	Lukion tilat ja muutkin opetustilat ovat terveelliset.	Käyttäjien antama palaute. Tilojen käyttöaste.	Hyvät, ajanmukaiset ja terveelliset opetustilat auttavat viihtymään ja jaksamaan koulussa. Toteutetaan lukion opiskeluhuollon tavoitteita.	Lukion tiloihin on tehty selvitys ja korjaustöitä, lisäksi tilojen viihtyvyyttä ja yleisilmettä on parannettu.
Talous tasapainossa Oman toiminnan jatkuva kustannustehokkuus	Lukion toiminta ja talous ovat kunnossa. Kiinnitetään huomioita oppilaiden rekrytointiin ja lukiokoulutuksen imagoon Vaalassa.	Talousarvio, tilinpäätös ja tasapainotamissuunnitelma. Lukiokoulutuksen tukemistoimenpiteiden toteuttaminen (mm. ilmaiset kannettavat tietokoneet, digimateriaalit, koulumatkat). Varautuminen talousarviossa.	Talous tasapainossa ja sitä seurataan säännöllisesti.	Talous on suunnitellusti tasapainossa. Lukion tukemistoimenpiteisiin on varauduttu ja niitä on toteutettu suunnitellusti.

Oulujärven kansalaisopisto

Toiminnan kuvaus

Kunnassa toimii Oulujärven kansalaisopisto. (OKM:n ylläpitolupa uusittu 1.1.2013 alkaen.)

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	Kunnassa toimii kansalaisopisto, joka on paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuva oppilaitos ja joka tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi. Koulutustehtävä: Oulujärven kansalaisopisto järjestää koulutusta, joka painottuu musiikkiin, kuvataiteisiin ja muotoiluun sekä kädentaitoihin.
Visio 2018	Kansalaisopistotoiminta tukee elinikäistä oppimista ja tarjoaa monipuolista harrastustoimintaa ja koulutusta omassa kunnassa.

Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet 2017	Arviointikriteerit/ mittarit	Toimenpiteet 2017	Tavoitteiden toteutuminen 2017
Toimivat lähipalvelut Kansalaisopistotoiminta omassa kunnassa.	Pätevä ja osaava henkilökunta. Hyvät opetustilat. Keskitetään opetusta Vaalan taajamassa Vaalan koulukeskukseen ja Alataloon. Kansalaisopistotoiminnassa tavoitteena on toimivat lähipalvelut.	Opettajien, kurssien, opetustuntien ja opiskelijoiden määrät. Kurssien määrä eri kyllä. Kurssien määrä eri kyllä.	Tiedotetaan kursseista mahdollisimman hyvin kunnankotisivuilla, Hellewissä ja paikallislehdissä. Järjestetään kursseja myös sivukyllällä. Yhteistyötä jatketaan Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun kansalaisopistojen kanssa.	Kurssit ovat toteutuneet suunnitellusti. Kurssitarjontaa on järjestetty koko kunnan alueella. Kursseista ja opiston toiminnasta on tiedotettu paikallislehdissä, mutta tulevaisuudessa esim. SOME –markkinointiin tulee kansalaisopistonkin osalta panostaa.

	Opetuksen järjestämisessä huomioidaan kunnan asukkaiden toiveet, eri ikäryhmät ja erityisryhmät.		Kansalaisopisto on mukana kunnan tapahtumien ja juhlien järjestämisessä.	
Työhyvinvointi Osaava ja motivoitunut henkilöstö.	Kansalaisopistolla on pelkkiä tuntiopettajia, jotka palkataan lukukaudeksi kerrallaan Pyritään saamaan mahdollisimmat hyvät, pätevät ja motivoituneet opettajat. Yhteistyö toimii hyvin opettajien sekä opiskelijoiden kanssa ja opettaja on valmis jatkamaan työskentelyä myös seuraavan lukuvuonna.	Sairauspoissaolojen määrä Henkilöstötiedotteiden määrä Koulutuspäivien määrä suhteessa työntekijöiden määrään	Kansalaisopiston henkilöstö tekee aktiivista työtä osaavien ja motivoituneiden opettajien saamiseksi. Kiinnitetään huomiota kansalaisopiston henkilökunnan työhyvinvointiin niin hyvin kuin se on mahdollista tuntiopettajien kohdalla.	Sairauspoissaolojen määrää ei voida todeta, koska järjestelmästä ei saada luotettavaa tietoa niiden määristä. Työhyvinvoinnin tukeminen ei ole toteutunut suunnitellusti, se on selkeä kehittämiskohta tulevaisuuteen, kun aikaresursseja voidaan siihen kohdentaa.
Yrittäjyyskasvatus Työtä ja toimeentuloa: Edellytyksien luominen yritystoiminnalle	Kansalaisopisto huomioi kuntalaisten kurssitoiveet. Mm. ensiapukursseja järjestetään joka lukuvuosi. Kansalaisopistotoiminta tukee omaehtoista oppimista, harastamista ja yrittäjyyttä.	Järjestettyjen kurssien määrä	Kansalaisopisto järjestää kursseja, jotka tukevat yrittäjyyttä. Kurssitoiveet otetaan huomioon.	Hygieniapassikurssi on toteutunut ja anniskelupassikurssia tarjottiin, mutta se ei toteutunut
Turvallinen toimintaympäristö kaikille ikäluokille Viihtyisä elinympäristö	Opetustilat ja -välineet ovat kurssille sopivat ja terveelliset.	Käyttäjien antama palaute. Tilojen käyttöaste.	Hyvät, ajanmukaiset ja terveelliset opetustilat sekä -välineet ovat ensiarvoisen tärkeitä kurssien toteutumiseksi.	Toteutunut suunnitellusti
Talous tasapainossa Oman toiminnan jatkuva kustannustehokkuus	Kansalaisopiston toiminta ja talous ovat kunnossa. Kursseja toteutetaan toiveiden mukaisesti talous huomioiden.	Tilinpäätös ja talouden tasapainottamissuunnitelma.	Talous on tasapainossa. Talousarvion toteutumista seurataan säännöllisesti. Kurssimaksut oikealla tasolla. Kurssien pituutta ja opetustuntien määrää voidaan pienentää tarvittaessa. Haetaan opintototeutusta.	Talous on tasapainossa ja toteutunut suunnitellusti. Aikaresurssit eivät ole antaneet myöten, opintototeutusta ei ole haettu.

Hyvinvoivat ja osallistuvat asukkaat Hyvinvointia edistävä toiminta kaikille ikäryhmille	Opetustarjonnassa huomioidaan eri ikäryhmät ja erityisryhmät. Esitetyt kurssitoiveet huomioidaan toimintasuunnitelmassa. Kansalaisopiston kurssit antavat tietoa ja myös mahdollisuuden sosiaaliseen kanssakäymiseen. Toiminnalla ehkäistään mm. syrjäytymistä, lisätään kunta-laisten aktiivisuutta ja tuetaan liikunnan harrastamista.	Toimintasuunnitelman toteutuminen. Opiskelijamäärät.	Kurssitarjonnassa huomioidaan erityisryhmät (mm. vammainen, maahanmuuttajat ja ikäihmiset). Toimintasuunnitelman toteutumista seurataan sivistyslautakunnan kokouksissa. Kursseja järjestetään kaikenikäisille ja myös mahdollisuuksien mukaan sivukylillä.	Kurssitarjonnassa on pystytty huomioimaan hyvin toiveet ja kysynnän mukaan myös erityisryhmät.
Oikea-aikainen ja laadukas viestintä Myönteinen tunnetuus Kotiseudun arvostus	Kansalaisopisto tekee yhteistyötä Rokua Geoparkin ja GTK:n kanssa. Toimitaan Geoparkkoulu -statuksen periaatteiden mukaisesti.	Kotiseutu sivistystoimessa Ajantasainen toimintasuunnitelma netissä. Julkaistujen lehtijuttujen ja ilmoitusten määrä Annettujen tiedotteiden määrä	Tiedotetaan säännöllisesti lukukauden aikana kurseista Teräväreitissä ja kunnan kotisivuilla. Järjestetään mm. geologian, paikallishistorian kurseja. Myönteiseen tunnetavuuteen kiinnitetään huomiota.	Tiedottaminen on toteutunut suunnitellusti, mutta tulevaisuudessa on huomiota keskitettävä enemmän SOME-viestintään.

Kirjasto

Toiminnan kuvaus

Kunnassa toimii Vaalan kirjasto. Kirjastossa työskentelee kirjastonjohtaja ja kaksi kirjastovirkailijaa.

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	Vaalan kirjasto on aikaansa seuraava ja asiakkaidensa kanssa vuorovaikutuksessa toimiva kulttuuri- ja tietokeskus, joka tarjoaa tien kulttuuriperinnön ja tieteen tulosten tutkimiseen.
---------------------------------------	---

Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet 2017	Arviointikriteerit / mittarit	Toimenpiteet 2017	Tavoitteiden toteutuminen 2017
Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Laadukas johtaminen ja esimiestyö.	Työhyvinvointikoulutus, sairauspoissaolujen määrä.	Koulutusta lisää, myös etäkoulutusta. Vaala liittyi kuluvana vuonna Pohjois-Pohjanmaahan. Kirjasto valmistautuu ottamaan käyttöön Oulun alueen KOHALainausjärjestelmän.	Koulutuspäiviä kertyi 10 päivää. Kirjasto valmistautui liittymään Outi-kirjastoihin tekeillä poistoja kirjastoaineistosta.

Talous tasapainossa	Oman toiminnan jatkuva kustannustehokkuus.	Budjettiraamissa pysyminen kuten edellisinäkin vuosina.	Tiukkaa säästölinjaa jatketaan edelleen. V. 2017 voimaan astuvan kirjastolain myötä poistuvat ns. aineiston varausmaksut. Siitä seuraa, että tulot mahdollisesti pienenevät.	Budjettiraamissa pysyttiin. Käyttöaste oli 93,2 %.
Hyvinvoivat ja osallistuvat asukkaat	Hyvinvointia edistävää toimintaa kaikille ikäryhmille. Koulun, kirjaston, päiväkodin ja vanhustalvelujen yhteistyö.	Asiakaspalaute. Tapahtumien määrät lisääntyneet huomattavasti.	Tasapuolisuus kirjastopalvelujen järjestämisessä.	Asiakkaiden odotuksista kirjastopalveluista tehtiin asiakaskysely. Tapahtumiin osallistui kaikkiaan 1159 henkilöä (edellisvuonna n. 300).
Myönteinen tunnettuus	Markkinointi ja myönteisen julkisuuden hakeminen tekemisen kautta.	Asiakkaiden palautteet. Kävijä- ja lainausmäärät.	Kotisivujen ylläpito. Esillä sosiaalisessa mediassa. Perinteinen lehti-ilmoittelu, julisteet.	Kirjasto oli mukana viestintätiimissä. Myönteinen julkisuus markkinoinnin ja tekemisen kautta (mm. sosiaalinen media).

TILASTOTIETOJA VAALAN KIRJASTOSTA 2013 - 2017

VUOSI	2013	2014	2015	2016	2017
LAINAUS	63420	58062	51946	51250	48766
LAINOJA/AS	19,5	18,2	16,9	16,9	16,0
LAINAN HINTA	3,6	3,9	4,3	4,5	4,6
LAINAT VAKINAISTA HENKILÖÄ KOHTI	19513	19354	17315	17083	16255
KIRJOJEN HANKINTA KPL	2341	1671	2030	2069	1941
AINEISTON HANKINTA KPL	2702	2019	2437	2409	2210
KÄYNNIT/AS	19,1	19,0	18,0	16,0	11,3
TAPAHTUMIEN OSALLISTUJAMÄÄRÄ	343	475	550	325	1159
VERKKOKÄYNNIT	4630	6848	7841	6691	7081

Varhaiskasvatus

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuksen alueelle kuuluvat lainsäädännön edellyttämät päivähoiton palvelut, lasten kotihoidontuki ja esiopetus. Päivähoitoa järjestetään päiväkodissa, ryhmäperhepäiväkodissa tai perhepäivähoitona yksityiskodissa joko hoitajan tai lasten kotona. Esiopetus järjestetään Vaalan päiväkodissa.

Perustehtävänä on lapsen hyvinvoinnin, kasvun ja oppimisen tukeminen ja edistäminen kasvatuskumppaneina yhdessä huoltajien ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Visio 2018	Laadukkaat, monimuotoiset varhaiskasvatuspalvelut. Toimivat yhteistyöverkostot.
-------------------	---

Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet 2017	Arviointikriteerit / mittarit	Toimenpiteet 2017	Tavoitteiden toteutuminen 2017
Lain mukaiset varhaiskasvatuspalvelut.	Toimivat lähialueet	Asiakaspalaute Toiminnan laajuus: läsnäolopäivät	Päivähoitopaikka järjestetään lain säättämässä ajassa: 2 viikkoa / 4 kuukautta tarvetta vastaavasti. Lain mukainen esiopetuspaikka järjestetään.	Esiopetus- ja päivähoitopalvelut pystyttiin tarjoamaan tarvetta vastaavasti. Vuorohoidon, erityisesti iltahoidon kysyntä kasvoi, mikä osaltaan vaikutti päiväkotihoidon lisääntymiseen. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuperusteet muuttuivat hoitoaikaperusteiseksi 1.3.2017 alkaen. Taulukko: lasten määrä ja läsnäolopäivät.
Hyvinvointia edistävä toiminta. Lapsen / perheen varhainen tukeminen Yhteistyö Oulunkaaren perhepalveluiden kanssa. Lasta innostava ja aktivoiva varhaiskasvatuksen toiminta- ja oppimisympäristö.	Hyvinvoivat ja osallistuvat asukkaat.	Lapsen kasvun tukiryhmän kokoon-tumiskerrat. Työntekijöiden ja asiakkaiden kokemukset ”Huolipolku-mallinuksien” toimituksesta. Vanhempainkouluun osallistuneiden huoltajien määrä ja palaute. ”Lapset puheeksi” –keskustelujen määrä. Henkilöstön sitoutuminen toiminnan kehittämiseen.	Lapsen kasvun tukiryhmä kokoontuu säännöllisesti. Varhaiskasvatuksen resursseja annetaan vanhempainkoulun järjestämiseen. Monialainen yhteistyö toimii joustavasti osana varhaiskasvatustyötä. ”Huolipolku -mallinnus” käytössä. ”Lapset puheeksi” -koulutuksia henkilökunnalle jatketaan. ”Ilo kasvaa liikkuen – varhaiskasvatuksen liikkumis- ja hyvinvointiohjelman toteuttaminen.	Toimivaa yhteistyötä Oulunkaaren perhepalveluiden kanssa tehtiin säännöllisesti. Palveluohjaajan rooli koettiin erityisen hyväksi ”matalan kynnyksen” toimintatavassa. Psykologi- ja varhaiserityisopetuksen palveluita kaivattiin ajoitain enemmän kuin niitä oli tarjolla. Vanhempainkoulun toisena vetäjänä toimi päiväkodin lähihoitaja. Vanhempainkouluun osallistui Vaalasta kolme perhettä. Tietoa ”Lapset puheeksi” –keskustelusta ja mahdollisuutta käydä ko. –keskustelu tarjottiin kaikille esiopetusikäisten lasten huoltajille. ”Lapset puheeksi” –toimintamalli vaatii vielä toimenpiteitä vakiintuakseen arjen toimintatavaksi. ”Tuutikki 3” – yhteistyöhanketta kirjaston kanssa jatkettiin.
Yrittäjyyskasvatus / yritteliäisyyden kannustavan varhaiskasvatuksen	Työtä ja toimeentuloa	Vaalan kunnan varhais-	Kannustava kasvatus ja lapsen osallisuus yhdeksi painopistealueeksi	Alkuvuosi työstettiin uutta varhaiskasvatussuunnitelmaa muun toiminnan ohessa. Va-

kotihoidontuki									
lasten kotihoidontu- kea saavien lasten määrä keskimäärin /kk	55	51	45	40	42	42	42	32	39

6.1.4 Tekniset palvelut

Ympäristölautakunta 31.5.2017 saakka		Kokouksia	Asioita
		5 kpl	1-63 §
Pj	Mustonen Osmo	5	
Varapuheenjohtaja	Seppänen Tero	1	
	Heikkinen Marita	-	
	Heikkinen Laura	4	
	Huovinen Juhani	5	
	Leinonen Aino	5	
	Tervonen Timo	5	
Varajäsenet	Kuha Sauli	3	
	Kurvinen Petri	1	
Esittelijät	Airaksinen Juha	4	
	Ahola Juho	1	
Sihteeri	Kolehmainen Maija	5	

Elinvoimalautakunta 1.6.2017 alkaen		Kokouksia	Asioita
		5 kpl	64-120 §
Pj	Virkkunen Reijo	5	
Varapuheenjohtaja	Rovio Markus	5	
	Hiltunen Marko	3	
	Kivirinta Arto	5	
	Koski-Tulppo Tiina	5	
	Malo Kaarina	5	
	Paakkari Miia	4	
Varajäsen	Leinonen Aino	1	
Esittelijät	Ahola Juho	5	
	Määttä Tytti	4	
	Niskanen Ari	1	
Sihteeri	Kolehmainen Maija	5	

Perustehtävä/ Toiminta-ajatus	Ympäristölautakunta vastaa maankäytön suunnittelusta, rakennus- ja ympäristövalvonnasta, kunnan kiinteistöjen ja rakennusten kunnossapidosta, kunnan toimesta tapahtuvasta rakentamisesta ja rakennuttamisesta, kunnan ja asuntotoimen hallinnassa olevista yhtiöiden ja yhteisöjen kiinteistöistä, kunnan omistamista maa- ja metsäkiinteistöistä, kunnan ravitsemis- ja siivouspalveluista sekä kiinteistöhoitopalveluista.
Visio	Tavoitteena on tuottaa kuntalaisille viihtyisä, terveellinen ja turvallinen asumisympäristö sekä tuottaa muille hallintokunnille ja yhteistyötahoille niiden toiminnassaan tarvitsemat kiinteistöhoito- ja ympäristöhoito- sekä siivous- ja ravitsemispalvelut.

Kriittiset menestys- kijät	Tavoitteet 2017	Arviointikriteerit / mittarit	Budjetin 2017 toi- menpiteet	Arvio tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisesta v. 2017

Infra; tiestön kunto, tietoliikenteen ja kaa-voituksen toimivuus	Hoitotason säilyttäminen Aktiivinen maankäytön kehittäminen	Asiakaspalaute Vuosittainen arvio toimintakertomuksen yhteydessä	Tiestön entinen hoitotaso Yksityisteiden uusi hoitojärjestely	Yksityisteiden hoitotaso säilynyt Vähäisiä peruskorjaustoimenpiteitä tehty kunnan toimesta, ei avustuksia valtiolta Vaalantien peruskorjaus tehty pääosin.
Liikuntapaikkojen ja virkistysalueiden käytettävyys	Hoitotason säilyttäminen Geoparkin huomiointi virkistyspaikkojen rakentamisessa	Käyttäjämäärä Palaute	Hoitotavan kehittäminen Tiedotuksen parantaminen Opaskartan päivitys	Ympäristöhoidon, hoitotaso säilytetty Paperinen matkailukartta on painettu ja sähköinen opaskartta pidetty ajantasalla Kotisivuilla latujen ajantasainen kunnostustilanne
Kaavoituksen ja tontti-markkinoinnin onnistuminen	Ruununtörmän eteläpuolen kaavamutosalueen rakentamisen käynnistäminen. Martinlahden rakentamisen jatkaminen.	Myytyjen tonttien määrä ja alueiden rakentuminen.	Tontinmyynnin onnistuminen. Tonttipörssin laajentaminen myös muihin tontteihin.	Tonttien myynti ei toteutunut. Tonttipörssissä vain kunnan tontit Martinlahden kaava-alue on rakentamisvalmis
Tyhjien ja vajaa käytettyjen tilojen vähentäminen	Tilojen myyminen, vuokraaminen ja muu hyödyntäminen	Poistuneiden tilojen määrä	Tehostettu markkinointi ja myyntityö Vaihtoehtojen hakeminen	Teollisuustilojen käyttöaste edelleen alhainen
Oulunkaaren yhteistointialueen vuokrien käyttöönotto ja tukipalveluiden tehokas tuottaminen	Vuokrien täsmällinen laskenta ja seuranta. Tukipalveluiden läpinäkyvä hinnoittelu	Vuokra €/m ² Ruokapalveluiden yksikköhinnat	Täsmällinen kululaskenta Yksikköhintalaskenta Yhteistyöneuvottelukäytäntöjen kehittäminen	Vuokrahinnat kohteittain päivitetty Vuosittainen tukipalveluiden yhteistyöneuvottelu Oulunkaaren kuntayhtymän kanssatukipalveluista pidetty
Vuokralaisten saaminen vuokrattaviin tiloihin	Tilojen käyttöasteen nostaminen	Tilojen käyttöaste	Tehostettu markkinointi yhdessä elinkeinopuolen kanssa Tilojen muutostyöt asiakkaiden tarpeen mukaan	Tilamarkkinointia lisätty, tilojen käyttöaste edelleen alhainen Muutostöitä käynnissä mm. Juustolassa

Teknisen toimen resurssien tehokkaampi käyttö	Teknisen toimen yhteistyön kehittäminen Utajärven kanssa		Yhteistyömallien kehittäminen Konkreettisten yhteistyökuvioiden ja -hankkeiden löytäminen ja rakentaminen	Yhteistyö jatkunut rakennusvalvonnassa, muutoin yhteistyötä mm. maankäytössä ja Rokualla. Neuvottelut yhteistyön laajentamisesta käynnistetty
Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Asianmukainen koulutus ja kehittäminen	Palaute	Koulutus Sisäinen tiedottaminen Palaverikäytännöt	Koulutusta käyty koulutussuunnitelman mukaan. Työturvallisuusym. kortit pidetty ajantasalla Palavereja liian vähän

Teknisen osaston vastuualueeseen vuonna 2017 kuuluivat tekninen toimi, rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu, asuntotoimi sekä ravitsemis- ja siivouspalvelut. Osastopäällikkö on tekninen johtaja. Rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluasioiden vastuualueen esimies on rakennustarkastaja.

Lautakunnan alainen tekninen toimisto suorittaa rakentamis- ja kunnossapitotehtävien lisäksi kunnan rakentamisen ja kunnan rakennusten ja kunnallistekniikan suunnittelua sekä tuotetuista palveluista perittävien korvausten ja maksujen valmistelua ja laskutusta. Teknisen toimen toimistohenkilöstö on osin yhteistä kunnan tytäryhtiöiden kanssa ja suorittaa myös Vaalan Vesi ja Lämpö Oy:n laskutuksen.

Hallinto

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA / ELINVOIMALAUTAKUNTA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatulot	3.155.300		3.155.300	3.080.202,41	75.097,59	97,6
Valmistus omaan käyttöön	10.000		10.000	6.501,06	3.498,94	65,0
Toimintamenot	-4.798.760		-4.798.760	-4.542.190,90	-256.569,10	94,7
Toimintakate	-1.633.460		-1.633.460	-1.455.487,43	-177.972,57	89,1
Poistot ja arvonalentumiset	-601.550		-601.550	-1.543.706,06	942.156,06	256,6

Ympäristölautakunta / elinvoimalautakunta hallinto	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatulot	30.400		30.400	32.485,94	-2.085,94	106,9
Toimintamenot	-237.124		-237.124	-239.232,00	2.108,00	100,9
Toimintakate	-206.724		-206.724	-206.746,06	22,06	100,0
Suunnitelmapoistot	0		0	0	0	

Viranomaispalvelut

Kaavoitus ja suunnittelu

Ruununtörmän alueella ei tehty tonttikauppoja vuonna 2017. Eteläosan kaavanmuutos valmistui jo 2011, mutta tonttien markkinoinnista huolimatta uudelta alueelta ei saatu myytyä tontteja. Eteläisimmän osan kaavamuutoksella muodostettiin muutamia omarantaisia tontteja. Asuntovaunualueelle on tehty 2012 valmistelevia töitä alueen laajentamiseksi 100:lla uudella asuntovaunupaikalla. Vuonna 2017 ei alueen töitä jatkettu, mutta vanhemman asuntovaunualueen osalta on selvitetty sähköverkon ohjauksen ja osin varusteiden uusintaa. Muutamia maa-alueita on myyty vuonna 2017.

Koko kunnan alueen kattava tuulivoimayleiskaava on käynnistetty vuonna 2013. Aluksi tehtiin perusselvitykset ja luontoselvitykset. Vuonna 2016 laadittiin kaavaehdotus. Kaavaehdotus on ollut nähtävillä kesällä 2017 ja hyväksymiskäsittely on vuonna 2018.

Vaalan keskusta läpi menevälle Maantie 800:lle on tehty tiesuunnitelma, jossa pyritään kohentamaan erityisesti kevyen liikenteen turvallisuutta, mutta järjestelemään myös mm. pysäköintiä ja tonteille kulkua. Suunnitelma sisältää lisäksi katuvalaistuksen uusimisen ja kevyenliikenteen väylän valtatie 22 risteykseen. Kunta hyväksyi suunnitelman 2016 ja toteutus tehtiin pääosin 2017, ainoastaan asfaltointi ja lopputyöt jäivät vuodelle 2018.

Vaalan ja Paltamon kuntien yhteistyö aluearkkitehtitoiminnassa jatkui kevään 2017 entiseen tapaan. Valtionavustus kuitenkin loppui vuonna 2017 ja samoin aluearkkitehtitoiminta. Kustannukset jaettiin tasan Vaalan ja Paltamon kesken.

Vuoden 2017 aikana on päivitetty paikkatieto-ohjelmistoja ja jatkettu mm. johtotietokartan päivitystä.

Rakennusvalvonta

Vuonna 2017 myönnettiin 68 rakennuslupaa, 40 toimenpidelupaa, 32 ilmoituslupaa, 1 purkamislupa, 5 poikkeamislupaa, 3 maisematyölupaa, 3 ympäristölupaa ja 2 maa-aineslupaa. Rakennusluvista asuinrakennuksien rakentamiseen myönnettiin lupia 2 kpl ja laajentamiseen 1 kpl. Kesämökkien rakentamiseen myönnettiin 5 lupaa ja niiden laajennuksiin 4 lupaa. Kahdelle kesämökille on myönnetty muutoslupa asunnoksi.

Vaalassa on aloitettu olemassa olevan rakennuskannan inventointi syksyllä 2015, joka on ollut keskeytyksissä vuoden 2017 loppuun. Inventointia on tarkoitus jatkaa vuoden 2018 aikana.

Rakennusvalvonnassa jatkettiin yhteistyötä Utajärven kunnan kanssa myymällä rakennustarkastajan työpanosta Utajärvelle. Kustannustenjakoa perustuu asukaslukuun ja lupamääriin.

Toiminta-ajatus	Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan rakennusvalvonnan tehtävänä on valvoa rakentamisen tapahtumista lakien mukaisesti ja valvoa kaavoituksen toteutumista. Rakennusvalvonnan toiminta-ajatus rakentuu pitkälti rakennuslain asettamien tavoitteiden varaan eli olla myötävaikuttamassa siihen, että rakentaminen täyttää yleisesti hyväksytyt normit terveellisyyden, turvallisuuden ja teknisen laadun suhteen ja että rakennettu ympäristö muodostuu turvalliseksi, toimivaksi ja virikkeelliseksi ja esteettisesti tyydyttäväksi			
Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet 2017	Arviointikriteerit / mittarit	Budjetin 2017 toimenpiteet	Arvio tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisesta
Rakentamisen lainmukaisuus	Valvoa, että rakentaminen täyttää sille laissa ja säännöksissä asetetut vaatimukset	Valitusten ja rakentamiskehoitusten määrä		Rakentaminen on toteutunut annettujen lakien ja säännösten puitteissa.
Rakennusluvut saadaan käsiteltyä kohtuullisessa ajassa	Rakennuslupien joustava ja nopea käsittely	Päätöspäivämäärät	Luvat myönnetään pääosin viranhaltijapäätöksin.	Rakennusluvut on käsitelty 1-2 kertaa kuu-kaudessa.
Rakentamisen laadun parantaminen	Neuvoa ja opastaa rakentajia rakentamiseen liittyvissä asioissa.			Ennakkoneuvonnassa rajoitetut resurssit. Aluearkkitehtiä on käytetty apuna erityisesti kaava-alueilla.

Ympäristönsuojelu

Toiminta-ajatus	Ympäristönsuojelun tehtävänä on toimia luonnon biologisen monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja kestäväen kehityksen edistämiseksi mm. vesiensuojelun, ilman-suojelun, jätehuollon, rakentamisen ja maisemanhoidon alueella. Toimintaan kuuluu neuvontaa, ohjausta, valvontaa, tarkastuksia, näytteenottoa ja yhteistyötä eri viranomaisten kanssa.			
Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet 2017	Arviontitekri- teerit / mittarit	Budjetin 2017 toimenpiteet	Arvio tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisesta
Pitää huolta siitä, että vesilain ja jätelain säännöksiä ja niiden nojalla annettuja lupapäätöksiä tai yleisesti noudatettaviksi annettuja määräyksiä noudatetaan	Valvoa, että vesilain ja jätelain määräyksiä noudatetaan	Valitusten ja kehoitusten määrä		Vesi- ym. ympäristölakien mukaisista asioista käsiteltiin ympäristöluvat ja lannan paterointi-ilmoitukset.
Antaa opastusta ja neuvontaa ympäristönsuojeluun liittyvissä asioissa.	Neuvoa ja opastaa rakentajia ympäristönsuojeluun ja jätevesien käsittelyyn liittyvissä asioissa	Opastuksen määrä		Opastusta annettu lupien käsittelyn ja katselmusten yhteydessä.

Viranomaispalvelut	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatulot	155.600		155.600	89.522,59	66.077,41	57,5
	-		-	-		
Toimintamenot	512.486		512.486	418.344,40	-94.141,60	81,6
	-		-	-		
Toimintakate	356.886		356.886	328.821,81	-28.064,19	92,1
Suunnitelmapoistot	-31.060		-31.060	-30.692,88	-367,12	98,8

Rakentaminen ja kunnossapito

Talonrakennus

Kiinteistötoimi hoitaa kunnan omistamat rakennukset, kunnan asuntokannan ja kunnan omistamien asuntoyhtiöiden kunnossapitotyöt.

Juustolan teollisuushallin laajennus aloitettiin syksyllä 2016 ja se valmistuu helmikuussa 2017. Muutoin eri teollisuushalleissa tehtiin vähäisiä kunnossapito- ja muutostöitä tarpeen mukaan. Vaikka osasta yritystiloja on luovuttu ja niitä on myyty, yrityksille vuokrattavia tiloja on edelleen tyhjänä tai vajaalla käytöllä.

Vaalan uusi koulukeskus on ollut käytössä 5 vuotta. Rakennuksessa on tehty ilmanvaihtoon liittyviä säätö- ja mittauksia sekä rakennusurakoitsijan toimesta tiivistyskorjauksia. Osa kiinteistöjä on lisäksi liitetty reaaliaikaiseen energian kulutuksen seurantaan.

Omana työnä tehtiin pienimuotoisia remontteja kunnan kiinteistöihin ja Vaalan Niskalle.

Kunnan atk-määrärahaan sisältyi myös kunnan osuus laajakaista kaikille hankkeesta. Kunnan maksuosuus on 8 %. Kuituverkon toteuttamisesta suunnitelman mukaisesti Oterman alueelle ei toteutunut vielä vuonna 2017. Toteutuksesta käytiin neuvotteluja toteuttajan kanssa.

Maarakennus

Kaavatiet ja yksityistiet

Kaavateiden osalta päällysteitä uusittiin Säräisniemellä Ruununtörmän alueella yhteensä 900 m². Vaalassa Käpytiellä laskettiin tien tasausviivaa noin 40 cm, jolla saatiin Fysioterapian liikehuoneistolle lisäpaikoitus aluetta käyttöön. Lisäksi rakennettiin koulutien varteen kuivatuslinja, jota kautta Vaalantien vedet johdetaan Vaalanlampeen. Kaavateiden osalta myös katuvalaistusta uusittiin Kivikon alueelta. Keskustan kunnan omistamien kiinteistöjen ja kaavateiden osalta lumityöt kilpailutettiin ja urakoitsijana jatkaa Power urakointi Oy.

Yksitysteiden osalta talvikunnossapito hoidettiin entiseen tapaan, mutta kesäkunnossapidosta on tingitty jo useita vuosia. Yksitysteitä oli kunnan hoidossa 44 kpl ja yhteispituus 156 km ja lisäksi avustettiin noin 150 yksityistietä yhteispituudeltaan noin 130 km. Peruskorjauksia ei vuonna 2017 tehty.

Talviaurauksesta tehtiin auraus kaudelle 2017 – 2018 aurassopimuksia yksityisten linkoajien ja urakoitsijoiden kanssa. Kunnan hoitamilla yksityisteillä on 20 % omavastuuosuus. Laskutusta pyrittiin tehostamaan edellisvuosista.

Vaalantien peruskorjaus tehtiin pääosin valmiiksi vuonna 2017, ainoastaan asfaltoinnit ja lopputyöt jäivät vuodelle 2018. Vaalantie on ELY-keskuksen hallinnoima tie, mutta Vaalan kunta oli hankkeessa mukana rahoittamalla sitä.

Yleiset alueet

Moottorikelkkaurien osalta osallistuttiin Kainuun Moottorikelkka reittien suunnitteluhankkeeseen, jossa tarkoitus on hankkia rahoitusta Kainuun Moottorikelkkareittien kunnostukseen. Tässä hankkeessa on Vaala myös mukana.

Maa- ja metsätilat

Kunnan metsien osalta puunmyyntiä tehtiin jonkin verran. Maisema hakkuutyöt tehtiin Ruununtörmän alueella ja lentokentän alueella. Puustoa myytiin noin 1500 m³. Lisäksi kilpailutettiin puunostajat Ruununtörmän ja Vaalan keskustan maisemahakkuista, jotka tehdään kevään 2018 aikana.

Puistot ja liikuntapaikat

Liikuntapaikkojen ja puistojen hoidossa säilytettiin entinen määrä ja taso. Keskustan urheilualan ja urheilukentän hoitotaso pystyttiin säilyttämään. Koulukeskuksen läheisyyteen rakennettiin lähiliikuntapaikka ja Saharannalle rakennettiin uusi sm-sarjataso vaatimukset täyttävä rantalentopallopaikka.

Keskustan osalta latuverkosto on kattava, helposti hoidettava ja hyvässä kunnossa. Liikuntapaikkojen osalta kunnan palveluvarustus on suhteellisen kattava myös sivukylien osalta. Jääkiekkokaukalot ovat kolmella sivukylällä keskustan lisäksi. Pelson jääkiekkokaukalo siinä kunnossa, että kesällä 2018 pitää arvioida puretaanko se pois. Myös valaistuja latuja on Vaalan lisäksi Säräisniemellä ja Veneheitossa. Pelsolla ladun valaistusverkko on purkukunnossa, joten valaistus ei ole ollut päällä.

Satamat

Vaalan kunnalla on hoidossa yksitoista venesatamaa eri puolilla Oulujärveä. Satamissa on yhteensä yli 400 venepaikka. Satamia hoidettiin entiseen tapaan. Rytölähdän- ja Ruununtörmän satamille satamaan tuloväylät ruopattiin. Poukamonkankaan ja Vaalankurkun satamien osalta tulee mietittäväksi satamien purkamisen vähäisen käytön vuoksi. Vuokrattujen venepaikkojen määrässä ei tapahtunut oleellisia muutoksia. Isojen veneiden osuus venekannasta kuitenkin on kasvanut vähitellen.

Kiinteistöt

Juustolan kiinteistön heran purkusäiliön tiloihin rakennettiin kuivatusputki pesuvesien poistamiseksi kyseistä tilasta.

Kiinteistön piha-alueita asfaltoitiin noin 800 m².

Rakentaminen ja kunnossapito	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatulot	1.085.220		1.085.220	1.133.849,53	-48.629,53	104,5
Valmistus omaan käyttöön	10.000		10.000	6.501,06	3.498,94	65,0
Toimintamenot	-2.049.873		2.049.873	2.046.751,68	-3.121,32	99,8
Toimintakate	-954.653		-954.653	-906.401,09	-48.251,91	94,9

Poistot ja arvonalentumiset	-539.160	-539.160	1.275.980,49	736.820,49	236,7
-----------------------------	----------	----------	--------------	------------	-------

Ravitsemis- ja siivouspalvelut

Ravitsemispalvelut

Ravitsemispalvelut sisältävät hallinnon sekä oppilasravintola Sapuskan, Veneheiton koulun keittiön ja terveysaseman keittiön.

Ateriapalveluiden tarkoituksena on tuottaa maistuvia, ravitsevia, terveysturvallisia, monipuolisia ja taloudellisia aterioita ottaen huomioon eri ikäryhmien ruokatottumukset, allergiat ja dieetit.

Ravitsemispalveluissa on käytössä JAMIX- ruokatutanto-ohjelma, jonka avulla pystytään vakioimaan ruokaohjeet. Lisäksi on käytössä JAMIX- pilvipalvelu, jolla lisätään asiakkaiden tiedonsaantia aterioiden ravintoainesisällöistä.

Oppilasravintola Sapuskassa on luomumaitoa tarjolla aina keskiviikkoisin ja päiväkodilla joka päivä.

Ravitsemispalveluissa on käytössä Sydänmerkkiateriat. Kertomusvuonna ateriakokonaisuuksien määrä kasvoi seitsemällä ja vuonna 2017 oli Sydänliiton kriteerien mukaisia ateriakokonaisuuksia 25/ 30.

Kunnan ateriapalveluissa hankittiin kertomusvuoden aikana elintarvikkeita 233.200 eurolla, josta lähialueelta 84.000 eurolla, eli lähialueelta kaikkiaan 36% elintarvikeostoista.

Elintarvikekustannukset keskimäärin /suorite olivat Sapuskassa 0,96 €, Veneheiton koululla 1,87 € ja terveysaseman keittiöllä (ateriapäivä) 1,25 €.

Suoritteet 2017	kpl	josta dieettejä	hinta/suorite
Sapuska	96 011	3 500	3,86 €
Terveyskeskus keittiö	119 499	15 800	3,43 €
Veneheiton koulu	4 253		7,74 €

Oppilasravintola Sapuska valmistaa lounaan yhtenäiskoulun ja lukion oppilaille. Oppilaille valmistetaan myös erilaisia eväitä. Lisäksi Sapuska laittaa tarjoiluja juhliin ja muihin tilaisuuksiin. Lasten päivähoitoon valmistetaan aamupaloja, lounaita, päivällisiä ja välipaloja. Työpaikkaruokailijoita Sapuskassa kävi vuoden aikana 5038 ja terveysasemalla 3457 ruokailijaa.

Oulunkaaren ateriapalveluasiakkaita sivukylillä oli 10 ja aterioita lähti Postin mukana vuoden aikana n. 2000. Palvelu tukee kotona asumista myös sivukylillä.

Sapuskasta lähtee perjantaina kylällä asuville asiakkaille kylmäateriat viikonlopuksi. Pakkiasiakkaita oli n. 55.

Veneheiton koululla valmistetaan lounaita ja eväitä oppilaille ja henkilökunnalle.

Terveysaseman keittiö valmistaa aterioita Oulunkaaren kuntayhtymän tarpeisiin vuodeosastolle, Kotirantaan, Vaalanrantaan, Suopursuun, Pelakuuhun ja toimintakeskukseen ja Vaalan Pirttiin. Lisäksi keittiöltä lähtee arkipäivisin (ma-pe) yksittäispakattuja annoksia kylällä asuville ateriapalveluasiakkaille, joita on n. 55. Kunnan ja Oulunkaaren henkilökunnalle valmistetaan työpaikkalounaita ja kahvituksia eri tilaisuuksiin.

Siivouspalvelut

Siivouspalveluissa toimitaan tehokkaasti tiimeinä. Toimintaa kehitetään koko ajan. Tavoitteena on kouluttaa moniosaajia ja työn ohessa opiskelua on kannustettu. Käytössä on ympäristöystävälliset puhdistusaineet sekä ajanmukaiset siivousmenetelmät ja -välineet. Koneita ja välineitä käytetään ammattimaisesti sekä tarkoituksen mukaisesti.

Siivottavia neliöitä on nykyisin noin 12.300 m². Suurin osa kohteista siivotaan päivittäin, osa harvemmin. Siivouksen mitoituksessa on käytössä Glean-net mitoitusohjelma.

Jätteiden lajittelu on tärkeä osa siivouspalveluja. Siivouspalvelut ohjaavat tilankäyttäjää sekä Oulunkaarella että kunnan toimipisteissä oikeanlaiseen lajitteluun teknisten palveluiden kanssa.

Ravitsemis- ja siivouspalvelut	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatulot	1.446.360		1.446.360	1.401.278,25	45.081,75	96,9
Toimintamenot	-1.436.296		-1.436.296	-1.275.347,35	-160.948,65	88,8
Toimintakate	10.064		10.064	125.930,90	-115.866,90	1251,3
Suunnitelmapoistot	-17.240		-17.240	-17.323,08	83,08	100,5

Asuntopalvelut

Asuntopalvelut hoitavat Vaalan kunnan omistaman Kiinteistö Oy Vaalan Niskan asuntojen, kunnan suoraan omistamien asuntojen sekä Vaalan Palvelutalosaatiön ja Vaalan Vanhustentaloyhdistys ry:n kiinteistöjen isännöinnin.

Asuntopalvelut	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatulot	362.720		362.720	360.844,62	1.875,38	99,5
Toimintamenot	-414.825		-414.825	-406.433,00	-8.392,00	98,0
Toimintakate	-52.105		-52.105	-45.588,38	-6.516,62	87,5
Poistot ja arvonalentumiset				-219.709,61	205.619,61	1559,3

Työllistäminen / tekninen toimi

Teknisen toimen työllistäminen pyrittiin hoitamaan entisen käytännön mukaisesti työllistäen erityisesti pitkäaikaistyöttömiä. Työllistämällä pyrittiin vuonna 2017 edelleen pienentämään kunnan maksettavaksi tulevaa kuntaosuutta. Työllistämispäätöstä tehtäessä otetaan huomioon teknisen toimen todellinen työn suorittamisen tarve.

Työllistäminen	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatulot	75.000		75.000	62.221,48	12.778,52	83,0
Toimintamenot	-148.156		-148.156	-156.082,47	7.926,47	105,4
Toimintakate	-73.156		-73.156	-93.860,99	20.704,99	128,3

6.2 Tuloslaskelma (peruskunta) mukana sisäiset erät

Tuloslaskelma (peruskunta) mukana sisäiset erät

TULOSLASKELMA	TP	Budjetti	Toteutuma	Poikkeama	Käyttö-
Peruskunta	2 016	2017	2017 01-12		%
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	2 220 161,28	2 293 560	2 314 134,89	-20 574,89	100,9
Maksutuotot	260 513,41	229 800	242 049,00	-12 249,00	105,3
Tuet ja avustukset	422 530,78	388 139	507 715,71	-119 576,71	130,8
Muut toimintatuotot	906 354,00	768 090	817 468,30	-49 378,30	106,4
TOIMINTATUOTOT	3 809 559,47	3 679 589	3 881 367,90	-201 778,90	105,5
Valmistus omaan käyttöön	21 671,64	10 000	6 501,06	3 498,94	65,0
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-7 201 467,96	-7 168 442	-6 740 957,02	-427 484,98	94,0
Palvelujen ostot	-17 637 482,28	-17 179 764	17 504 645,75	174 890,75	101,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 503 776,54	-1 606 790	-1 460 814,30	-145 975,70	90,9
Avustukset	-420 291,76	-434 900	-424 470,07	-10 429,93	97,6
Muut toimintakulut	-155 408,74	-161 770	-151 309,68	-10 460,32	93,5
TOIMINTAKULUT	-26 918 427,28	-26 551 666	26 282 205,82	-269 460,18	99,0
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-23 087 196,17	-22 862 077	22 394 336,86	-467 740,14	98,0
Verotulot	11 407 842,06	11 266 000	11 331 540,01	-65 540,01	100,6
Valtionosuudet	13 175 591,00	13 164 000	13 211 949,00	-47 949,00	100,4
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	8 266,33	4 600	28 319,99	-23 719,99	61,6
Muut rahoitustuotot	144 391,04	2 100	29 497,83	-27 397,83	1404,7
Korkokulut	-157 489,51	-200 000	-128 668,62	-71 331,38	64,3
Muut rahoituskulut	-665,63	-800	-1119,09	319,09	139,9
Rahoitustuotot ja -kulut	-5 497,77	-152 700	-71 969,89	-80 730,11	47,1
VUOSIKATE	1 490 739,12	1 415 223	2 077 182,26	-661 959,26	147,0
Poistot ja arvonalentumiset Suunnitelman mukaiset poistot	-1 416 078,60	-987 800	-969 612,50	-18 187,50	98,2
Arvonalentumiset			-1 065 355,48	1 065 355,48	-100,0
Poistot ja arvonalentumiset	-1 416 078,60	-987 800	-2 034 967,98	1 047 167,98	206,00
Satunnaiset tuotot	610 769,42				
Satunnaiset erät	610 769,42				
TILIKAUDEN TULOS	685 429,94	427 423	42 214,28	235 208,72	45,00
Varausten ja rahastojen muutokset					
Poistoeron muutos	55 143,00	55 000	55 143,00	-143,00	100,3
Varausten ja rahastojen muu- tokset	55 143,00	55 000	55 143,00	-143,00	100,3
TILIKAUDEN YLI-/ALI- JÄÄMÄ	740 572,94	482 423	97 357,28		20,20

TULOSLASKELMAN TUNNUS- LUVUT	2017	2016
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	14,86	14,52
Vuosikate poistoista %	102,07	109,03
Vuosikate, euroa/asukas	706	638
Asukasmäärä	2 941	3 043

	2017	2016
Verotulojen erittely		
Kunnan tulovero	7 949 707	8 105 316
Osuus yhteisöveron tuotosta	693 173	602 115
Kiinteistövero	2 688 660	2 700 411
Muut verotulot		
Verotulot yhteensä	11 331 540	11 407 842

Kiinteistöveroprosentit	2017	2016	2015	2014	2013	2012
vakituiset asunnot	0,59	0,59	0,59	0,59	0,59	0,59
muut kuin vakituiset asunnot	1,15	1,15	1,15	1,15	1,15	1,15
voimalaitosrakennukset	3,1	3,1	2,85	2,85	2,85	2,85
yleinen kiinteistöveroprosentti	1,1	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10
yleishyödylliset yhteisöt	0,8	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80

Poistot ja arvonalentumiset, peruskunta

	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TA vert.TP	Tot %
Hallinto- ja talouspalvelut	-22 798	-116 930	-37 930,89	78 999,1	32,4
Sivistystoimen hallinto	-640 405	-269 320	-279 845,60	-10 525,6	103,9
Perusopetus	-199 846	-195 220	-200 674,51	-5 454,5	102,8
Lukio- ja aikuisopetus	-11 061	-11 060	-11 043,97	16,0	99,9
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	-5 427	-5 210	-7 810,32	-2 600,3	149,9
Vapaa-aikapalvelut	-180 692				
Päivähoito	-243 379	-57 830	-60 316,80	-2 486,8	104,3
Tekninen toimisto	-752 876	-601 550	-651 836,01	-50 286,0	108,4
Viranomaispalvelut	-33 956	-31 060	-30 692,88	367,1	98,8
Rakentaminen ja kunnossapito	-669 560	-539 160	-590 475,80	-51 315,8	109,5
Ravitsemus- ja siivouspalvelut	-17 247	-17 240	-17 323,08	-83,1	100,5
Asuntopalvelut	-32 113	-14 090	-13 344,25	745,8	94,7
Yhteensä	-1 416 079	-987 800	-969 612,50	18 188	
Arvonalentumiset			-1 065 355,48		
		yht.	-2 034 967,98		

6.3 Investointiosan toteutumisvertailu / peruskunta

Investointiosan toteutumisvertailu

Investointikohde	MENOT Ta 2017	MENOT Toteutuma 2017	TULOT Ta 2017	TULOT Toteu- tuma 2017	NETTO
900001 Maa- ja vesialueet			0	5 517	5 517
900002 Kiinteistöjen myynti			0	173 421	173 421
YHTEENSÄ	0	0	0	178 938	178 938
900201 Kunta-atkverkko	20 000	12 702	0	0	7 298
900202 Kunnantalo	25 000	0	0	0	25 000
900209 Hillakka	50 000	15 150	0	0	34 850
900210 Terveyskeskuksen saneeraus	150 000	66 691	0	0	83 309
900218 Lukion remontti	60 000	36 065	0	0	23 935
900231 Kunnanvarasto	10 000	3 701	0	0	6 299
900241 Ruununkartano	50 000	0	0	0	50 000
900256 Juustola	190 000	168 487	0	0	21 513
TALONRAKENNUS YHTEENSÄ	555 000	302 796	0	0	252 204
900401 Kaavateiden rakentaminen / Vaala	30 000	30 879	0	0	-879
900402 Tienvarsiopastuksen muutokset	20 000	0	0	0	20 000
900403 Valaisinpylväiden uusiminen	180 000	99 243	0	0	80 757
900404 Vaalantien peruskorjaus	860 000	767 334	0	0	92 666
900410 Muiden teiden rakentaminen	10 000	0	0	0	10 000
900411 Urheilualueiden rakentaminen	20 000	21 409	0	0	-1 409
900412 Puistojen rakentaminen	10 000	2 234	0	0	7 766
900413 Ruununtörmän alue	40 000	30 089	0	0	9 911
900415 Lähiliikuntapaikka	15 000	0	0	0	15 000
900416 Lähiliikuntapaikan välineet	20 000	25 000	16 000	16 000	-5 000
900432 Satamat	10 000	12 761	0	0	-2 761
900433 Kiloniemen satama	85 000	0	60 000	0	25 000
900450 Rokuan hankkeet	10 000	0	0	0	10 000
900455 Oulujoen hankkeet	20 000	11 292	0	0	8 708
JULKINEN KÄYTTÖM. YHT.	1 330 000	1 000 241	76 000	16 000	269 759
IRTAIMISTO					
900076 Terveyskeskuksen kalusto	10 000	0	0	0	10 000
900100 Kalusto/sivistys	20 000	14 910	0	0	5 090
900150 Kalusto/tekninen (ent. kone- kesk.kal.)	20 000	9 728	0	0	10 272
IRTAIMISTO YHTEENSÄ	50 000	24 638	0	0	25 362
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	1 935 000	1 327 675	76 000	194 938	726 263

6.4 Rahoitusosan toteutumisvertailu

RAHOITUSLASKELMA PE- RUSKUNTA	TA 2017	MUUTOS	TA+ MUUTOS	TOTEUTUMA	POIKKEAMA	KÄYTTÖ %
UUOSIKATE	1 415 223		1 415 223	2 077 182,26	-661 959,26	146,8
SATUNNAISET ERÄT						
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT				92 067,11	-92 067,11	-100,0
TOIMINNAN RAHAVIRTA	1 415 223		1 415 223	2 169 249,37	-754 026,37	153,3
INVESTOINTIMENOT	-1 835 000	-100 000	-1 935 000	-2 391 655,86	456 655,86	123,6
RAHOITUSOSUUDET IN- VESTOINTEIHIN	60 000	16 000	76 000	16 000,00	60 000,00	21,1
PYS.VASTAAVIEN HYÖ- DYKKEIDEN LUOVUTUS- TULO				236 870,75	-236 870,75	-100,0
INVESTOINTIEN RAHA- VIRTA	-1 775 000	-84 000	-1 859 000	-2 138 785,11	279 785,11	115,1
TOIMINNAN JA INVES- TOINTIEN RAHAVIRTA	-359 777	-84 000	-443 777	30 464,26	-474 241,26	-6,9
ANTOLAINAUKSEN MUU- TOKSET	-6 700		-6 700	652 074,82	-658 774,82	-9 732,5
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET	-16 000		-16 000	-15 681,00	-319,00	98,0
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	9 300		9 300	667 755,82	-658 455,82	7 180,2
LAINAKANNAN MUUTOK- SET	486 178		486 178	-484 249,06	970 427,06	-99,6
PITKÄAIKAISTEN LAINO- JEN LISÄYS	2 100 000		2 100 000		2 100 000,00	
PITKÄAIKAISTEN LAINO- JEN VÄHENNYS	-1 613 822		-1 613 822	-1 634 249,06	20 427,06	101,3
LYHYTAIKAISTEN LAINO- JEN MUUTOS				1 150 000,00	-1 150 000,00	-100,0
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET				280 020,46	-280 020,46	-100,0
TOIMEKSIANTOJEN VA- ROJEN JA PÄÄOM. MUU- TOS				3 424,20	-3 424,20	-100,0
VAIHTO-OMAIUUUDEN MUUTOS						
SAAMISTEN MUUTOS KOROTTOMIEN VELKO- JEN MUUTOS				-165 146,75	165 146,75	-100,0
				441 743,01	-441 743,01	-100,0
RAHOITUKSEN RAHA- VIRTA	479 478		479 478	447 846,22	31 631,78	93,4
RAHAVAROJEN MUUTOS	119 701	-84 000	35 701	478 310,48	-442 609,48	1 339,8
RAHAVARAT 31.12.				1 110 117,59	-1 110 117,59	-100,0
RAHAVARAT 1.1.				631 807,11	-631 807,11	-100,0
RAHAVAROJEN MUUTOS				478 310,48	-478 310,48	-100,0

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2017	2016
Toiminnan ja investointien rahavirta	30 464	-181 281
Toiminnan ja investointien rahavirta kerymä 5 v	1 926 794	1 896 330
Investointien tulorahoitus %	87,44	81,45
Lainanhoitokate	1,25	0,90
Kassan riittävyys (pv)	13,37	7,79
Asukasmäärä 31.12.	2 941	3 043

6.5 Tase / Peruskunta

TASE/PERUSKUNTA					
VASTAAVAA	2016	2017	VASTATTAVAA	2016	2017
PYSYVÄT VASTAAVAT	25 238 932,78	24 698 042,10	OMA PÄÄOMA	14 782 566,19	14 829 357,59
Aineettomat hyödykkeet	28 615,80	18 804,60	Peruspääoma	10 523 049,40	10 523 049,40
Aineelliset hyödykkeet	19 619 272,36	18 726 852,44	Arvonkorotusrahasto	1 566 842,88	1 516 277,00
Maa- ja vesialueet	3 159 715,17	3 103 632,18	Edellisten tilikauden yli/	1 952 100,97	2 692 673,91
Rakennukset	14 419 115,88	13 073 331,75	Tilikauden yli-/alijäämä	740 572,94	97 357,28
Kiinteät rakenteet ja lait	1 078 730,74	1 044 192,05	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 036 540,54	981 397,54
Koneet ja kalusto	526 684,36	427 182,82	Poistoero	1 036 540,54	981 397,54
Muut aineelliset hyödykkeet	61 439,05	61 439,05	PAKOLLISET VARAUKSET	190 233,27	340 233,27
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	373 587,16	966 508,71	Muut pakolliset varaukset	190 233,27	340 233,27
Sijoitukset	5 591 044,62	6 002 950,94	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	11 683,22	15 107,42
Osakkeet ja osuudet	4 277 375,22	5 341 356,36	Lahjoitusrahastojen pääomat	7 364,32	11 245,88
Muut lainasaamiset	1 277 700,40	625 625,58	Muut toimeksiantojen pääomat	4 318,90	3 861,54
Muut saamiset	35 969,00	35 969,00	VIERAS PÄÄOMA	13 006 764,85	12 964 258,80
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 788 855,29	4 432 312,52	Pitkäaikainen	8 446 573,19	6 920 104,57
Vaihto-omaisuus	9 318,68	9 318,68	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	8 216 899,32	6 816 271,10
Saamiset	3 147 729,50	3 312 876,25	Lainat julkisyhteisöiltä	222 020,00	99 820,00
Pitkäaikaiset saamiset	910 989,48	1 060 097,85	Saadut ennakot	7 653,87	4 013,47
Myyntisaamiset	282 309,60	257 052,48	Lyhytaikainen	4 560 191,66	6 044 154,23
Lainasaamiset	628 679,88	803 045,37	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	1 400 420,70	1 400 520,70
Lyhytaikaiset saamiset	2 236 740,02	2 252 778,40	Lainat julkisyhteisöiltä	233 720,84	122 200,00
Myyntisaamiset	926 884,44	491 333,18	Lainat muilta luotonantajilta	800 000,00	1 950 000,00
Lainasaamiset	67 976,22	78 844,26	Ostovelat	650 279,47	1 590 102,16
Muut saamiset	64 869,03	271 283,01	Muut velat	158 451,49	108 058,83
Siirtosaamiset	1 177 010,33	1 411 317,95	Siirtovelat	1 317 319,16	873 272,54
Rahoitusarvopaperit	338 308,46	355 995,34			
Muut arvopaperit	338 308,46	355 995,34			
Rahat ja pankkisaamiset	293 498,65	754 122,25			
VASTAAVAA	29 027 788,07	29 130 354,62	VASTATTAVAA	29 027 788,07	29 130 354,62

6.6 Yhteenvedo valtuuston hyväksymien sitovien määrärahojen toteutumisesta

	Sito- vuus	TP 2016	TP 2017	Muutos edell.	TA 2017	To- teuma %	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUS- OSA							
Hallinto-osasto							
Vaalit	N	0	-11 023	-11 023	-13 099	84,2	2 076
Tarkastustoimi	N	-13 512	-12 065	1 447	-16 638	72,5	4 573
Hallinto- ja talous- palvelut	N	-778 141	-847 288,70	87 218	-819 241	84,3	128 318
Elinkeinoitoimi	N	-364 456	-241 609	122 847	-301 978	80,0	60 369
Maaseututoimi	N	-59 580	-46 427	13 153	-63 032	73,7	16 605
Vapaa-aikapalvelut	N	-245	-148 083	-147 838	-156 617	94,6	8 534
Työllistäminen	N	-242 014	-240 964	1 050	-251 009	96,0	10 045
Oulunkaaren kunta- yhtymä	N	-14 496 762	-14 051 146	445 616	-13 972 439	100,6	-78 707
Ostopalvelut muilta	N	-99 192	-107 468	-8 276	-108 128	99,4	660
Rahoitustoimi	N		12 420		0	-100,0	12 420
Kunnanhallitus yh- teensä	N	-16 053 902	-15 537 288	516 614	-15 702 181	98,9	164 893
Sivistyspalvelut							
Sivistystoimen hal- linto		-133 743	-98 775	34 968	-108 498	91,0	9 723
Perusopetus	N	-2 647 406	-2 605 847	41 559	-2 643 467	98,6	37 620
Lukio- ja aikuisope- tus	N	-761 058	-742 636	18 422	-811 099	91,6	68 463
Kirjasto- ja kulttuuri- palvelut	N	-212 077	-213 381	-1 304	-231 459	92,2	18 078
Vapaa-aikapalvelut	N	-153 289		153 289			
Työllistäminen	N	-38 369	-30 554	7 815	-36 441	83,8	5 887
Päivähoito	N	-917 191	-852 096	65 095	-989 754	86,1	137 658
Sivistysltk yhteensä	N	-4 863 133	-4 543 289	319 844	-4 820 718	94,2	277 429
Tekniset palvelut							
Hallinto	N	-196 118	-198 742	-2 624	-196 374	101,2	-2 368
Viranomaispalvelut	N	-404 141	-324 918	79 223	-353 686	91,9	28 768
Rakentaminen ja kunnossapito	N	-951 107	-914 650	36 458	-957 123	95,6	42 473
Ravitsemis- ja sii- vouspalvelut	N	-402 501	-417 530	-15 029	-537 186	77,7	119 656
Asuntopalvelut	N	-131 052	-214 059	-83 007	-221 653	96,6	7 594
Työllistäminen	N	-85 306	-93 861	-8 555	-73 156	128,3	-20 705
Ympäristöltk yh- teensä	N	-2 170 225	-2 163 759	6 466	-2 339 178	92,5	175 419
KÄYTTÖTALOUS- OSA YHTEENSÄ		-23 087 260	-22 244 336	-45 331 596	-22 862 077	97,3	617 741

7 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

7.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma (peruskunta) mukana sisäiset erät

TUOSLASKELMA	TP	Budjetti	Toteutuma	Poikkeama	Käyttö-
Peruskunta	2 016	2017	2017 01-12		%
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	2 220 161,28	2 293 560	2 314 134,89	-20 574,89	100,9
Maksutuotot	260 513,41	229 800	242 049,00	-12 249,00	105,3
Tuet ja avustukset	422 530,78	388 139	507 715,71	-119 576,71	130,8
Muut toimintatuotot	906 354,00	768 090	817 468,30	-49 378,30	106,4
TOIMINTATUOTOT	3 809 559,47	3 679 589	3 881 367,90	-201 778,90	105,5
Valmistus omaan käyttöön	21 671,64	10 000	6 501,06	3 498,94	65,0
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-7 201 467,96	-7 168 442	-6 740 957,02	-427 484,98	94,0
Palvelujen ostot	-17 637 482,28	-17 179 764	-17 504 654,75	324 890,75	101,9
Aineet, tarvikkeet ja varat	-1 503 776,54	-1 606 790	-1 460 814,30	-145 975,70	90,9
Avustukset	-420 291,76	-434 900	-424 470,07	-10 429,93	97,6
Muut toimintakulut	-155 408,74	-161 770	-151 309,68	-10 460,32	93,5
TOIMINTAKULUT	-26 918 427,28	-26 551 666	-26 282 205,82	-419 460,18	98,4
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-23 087 196,17	-22 862 077	-22 394 336,86	-467 740,14	97,3
Verotulot	11 407 842,06	11 266 000	11 331 540,01	-65 540,01	100,6
Valtionosuudet	13 175 591,00	13 164 000	13 211 949,00	-47 949,00	100,4
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	8 266,33	4 600	28 319,99	-23 719,99	61,6
Muut rahoitustuotot	144 391,04	2 100	29 497,83	-27 397,83	1404,7
Korkokulut	-157 489,51	-200 000	-128 668,62	-71 331,38	64,3
Muut rahoituskulut	-665,63	-800	-1119,09	319,09	139,9
Rahoitustuotot ja -kulut	-5 497,77	-152 700	-71 969,89	-80 730,11	47,1
VUOSIKATE	1 490 739,12	1 415 223	2 077 182,26	-661 959,26	146,8
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 416 078,60	-987 800	-969 612,50	-18 187,50	98,2
Arvonalentumiset			-1 065 355,48	1 065 355,48	-100,0
Poistot ja arvonalentumiset	-1 416 078,60	-987 800	-2 034 967,98	1 047 167,98	206,00
Satunnaiset tuotot	610 769,42				
Satunnaiset erät	610 769,42				
TILIKAUDEN TULOS	685 429,94	427 423	42 214,28	385 208,72	9,9
Varausten ja rahastojen muutokset					
Poistoeron muutos	55 143,00	55 000	55 143,00	-143,00	100,3
Varausten ja rahastojen muutokset	55 143,00	55 000	55 143,00	-143,00	-100,3
TILIKAUDEN YLI-/ALI-JÄÄMÄ	740 572,94	482 423	97 357,28	385 065,72	20,20

7.2 Rahoituslaskelma (peruskunta)

Rahoituslaskelma	2 017	2016
Vuosikate	2 077 182,26	1 490 739,12
Satunnaiset erät		610 769,42
Tulorahoituksen korjauserät	92 067,11	-603 628,31
Toiminnan rahavirta	2 169 249,37	1 497 880,23
Investointimenot	-2 391 655,86	-3 496 680,33
Rahoitusosuudet investointeihin	16 000,00	14 005,48
Pys.vastaavien hyödykkeiden luovutustulo	236 870,75	1 803 513,96
Investointien rahavirta	-2 138 785,11	-1 679 160,89
Toiminnan ja investointien rahavirta	30 464,26	-181 280,66
<i>Antolainauksen muutokset</i>	<i>652 074,82</i>	<i>-45 951,20</i>
Antolainasaamisten lisäykset	-15 681,00	-50 000,00
Antolainasaamisten vähennys	667 755,82	4 048,80
<i>Lainakannan muutokset</i>	<i>-484 249,06</i>	<i>-870 735,74</i>
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 634 249,06	-1 670 735,74
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 150 000,00	800 000,00
Oman pääoman muutokset		348 009,01
Muut maksuvalmiuden muutokset	280 020,46	35 749,33
Toimeksiantojen varojen ja pääom. muutos	3 424,20	-2 600,76
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos	-165 146,75	-374 039,94
Korottomien velkojen muutos	441 743,01	412 390,03
Rahoituksen rahavirta	447 846,22	-532 928,60
Rahavarojen muutos	478 310,48	-714 209,26
Rahavarat 31.12.	1 110 117,59	631 807,11
Rahavarat 1.1.	631 807,11	1 346 016,37
Rahavarojen Muutos	478 310,48	-714 209,26

7.3 Tase (peruskunta)

TASE/PERUSKUNTA					
VASTAAVAA	2016	2017	VASTATTAVAA	2016	2017
PYSYVÄT					
VASTAAVAT	25 238 932,78	24 698 042,10	OMA PÄÄOMA	14 782 566,19	14 829 357,59
Aineettomat					
hyödykkeet	28 615,80	18 804,60	Peruspääoma	10 523 049,40	10 523 049,40
Aineelliset hyödykkeet	19 619 272,36	18 726 852,44	Arvonkorotusrahasto	1 566 842,88	1 516 277,00
Maa- ja vesialueet	3 159 715,17	3 103 632,18	Edellisten tilikausien yli/ Tilikauden yli-/alijäämä	1 952 100,97	2 692 673,91
Rakennukset	14 419 115,88	13 073 331,75		740 572,94	97 357,28
Kiinteät rakenteet ja lait	1 078 730,74	1 044 192,05	POISTOERO JA VAPAAEHTOSET VARAUKSET	1 036 540,54	981 397,54
Koneet ja kalusto	526 684,36	427 182,82	Poistoero	1 036 540,54	981 397,54
Muut aineelliset hyödykkeet	61 439,05	61 439,05	PAKOLLISET VARAUKSET	190 233,27	340 233,27
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	373 587,16	966 508,71	Muut pakolliset varaukset	190 233,27	340 233,27
Sijoitukset	5 591 044,62	6 002 950,94	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	11 683,22	15 107,42
Osakkeet ja osuudet	4 277 375,22	5 341 356,36	Lahjoitusrahastojen pääomat	7 364,32	11 245,88
Muut lainasaamiset	1 277 700,40	625 625,58	Muut toimeksiantojen pääomat	4 318,90	3 861,54
Muut saamiset	35 969,00	35 969,00	VIERAS PÄÄOMA	13 006 764,85	12 964 258,80
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 788 855,29	4 432 312,52	Pitkäaikainen	8 446 573,19	6 920 104,57
Vaihto-omaisuus	9 318,68	9 318,68	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	8 216 899,32	6 816 271,10
Saamiset	3 147 729,50	3 312 876,25	Lainat julkisyhteisöiltä	222 020,00	99 820,00
Pitkäaikaiset saamiset	910 989,48	1 060 097,85	Saadut ennakot	7 653,87	4 013,47
Myyntisaamiset	282 309,60	257 052,48	Lyhytaikainen	4 560 191,66	6 044 154,23
Lainasaamiset	628 679,88	803 045,37	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	1 400 420,70	1 400 520,70
Lyhytaikaiset saamiset	2 236 740,02	2 252 778,40	Lainat julkisyhteisöiltä	233 720,84	122 200,00
Myyntisaamiset	926 884,44	491 333,18	Lainat muilta luotonantajilta	800 000,00	1 950 000,00
Lainasaamiset	67 976,22	78 844,26	Ostovelat	650 279,47	1 590 102,16
Muut saamiset	64 869,03	271 283,01	Muut velat	158 451,49	108 058,83
Siirtosaamiset	1 177 010,33	1 411 317,95	Siirtovelat	1 317 319,16	873 272,54
Rahoitusarvopaperit	338 308,46	355 995,34			
Muut arvopaperit	338 308,46	355 995,34			
Rahat ja pankkisaamiset	293 498,65	754 122,25			
VASTAAVAA	29 027 788,07	29 130 354,62	VASTATTAVAA	29 027 788,07	29 130 354,62

7.4 Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2017	2016
TULOSLASKELMA		
Toimintatuotot	27 127 241,24	26 872 009,18
Toimintakulut	-48 088 577,78	-48 591 844,37
Osuus osakkuusyht. voitosta (tappiosta)	21 960,44	-3 346,38
Toimintakate	-20 939 376,10	-21 723 181,57
Verotulot	11 316 395,74	11 392 508,29
Valtionosuudet	13 211 949,00	13 175 591,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	19 750,31	10 053,42
Muut rahoitustuotot	33 984,76	79 944,37
Korkokulut	-188 301,99	-203 041,73
Muut rahoituskulut	-1 819,23	-2 736,11
Rahoitustuotot ja -kulut	-136 386,15	-115 780,05
Vuosikate	3 452 582,49	2 729 137,67
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 064 572,00	-2 388 896,43
Arvonalentumiset	-1 138 479,56	
Poistot ja arvonalentumiset	-3 203 051,56	-2 388 896,43
Satunnaiset erät		1 467,39
Tilikauden tulos	249 530,93	341 708,63
Tilinpäätössiirrot	52 342,53	52 684,10
Tilikauden verot	-9 322,02	-2 581,71
Laskennalliset verot	-9 520,51	-1 713,33
Vähemmistöosuudet	-1 429,63	-1 818,47
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	281 601,30	388 279,22

KONSERNIN TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2017	2016
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	56,41	55,3
Vuosikate poistoista %	107,79	114,24
Vuosikate, euroa/asukas	1173,95	896,86
Asukasmäärä	2941	3043

7.5 Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2017	2016
RAHOITUSLASKELMA		
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
VUOSIKATE	3 452 582,49	2 278 773,73
SATUNNAISET ERÄT		1 467,39
Tilikauden verot	-9 322,02	-2 581,71
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	80 805,22	141 569,85
PAKOLLISET VARAUKSET		
TOIMINNAN RAHAVIRTA	3 524 065,69	2 419 229,26
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-3 164 574,83	-2 339 666,85
RAHOITUSOSUJEDET INVESTOINTEIHIN	16 000,00	9 055,48
PYS.VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULO	356 757,48	59 625,55
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2 791 817,35	-2 270 985,82
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	732 248,34	148 243,44
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET	-15 681,00	-53 864,01
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	1 345 037,67	6 064,02
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	1 329 356,67	-47 799,99
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	724 894,95	364 631,28
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-2 543 530,59	-2 090 160,82
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	1 146 344,78	776 858,53
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-672 290,86	-948 671,01
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	-16 748,47	-9 738,06
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOM. MUUTOS	2 839,94	-2 958,29
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	-2 529,52	-5 257,70
SAAMISTEN MUUTOS	792 492,84	1 474 771,49
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-712 885,61	-1 082 174,07
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	79 917,65	384 381,43
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	720 234,99	-621 827,63
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 452 483,33	-473 584,19
RAHAVARAT 31.12.	4 273 305,03	2 837 533,80
RAHAVARAT 1.1.	2 837 533,80	3 311 117,99
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 452 483,33	-473 584,19

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2017	2016
Toiminnan ja investointien rahavirta	732 248,34	148 243,44
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	5 965 024,73	1 587 928,45
Investointien tulorahoitus, %	109,10	97,78
Lainanhoitokate	1,33	1,08
Kassan riittävyys (pv)	28,88	19,48
Asukasmäärä	2941	3043

7.6 Konsernitase ja sen tunnusluvut

VAALAN KUNTAKON-
SERNI

	2017	2016		2017	2016
TASE			VASTATTAVAA		
VASTAAVAA			OMA PÄÄOMA		
PYSYVÄT VASTAAVAT			Peruspääoma	10 523 049,71	10 523 049,71
Aineettomat hyödykkeet			Arvonkorotusrahasto	1 516 277,00	1 566 842,88
Aineettomat oikeudet	70 109,39	83 880,71	Muut omat rahastot	68 276,10	67 968,76
Muut pitkävaikutteiset me- not	26 062,94	34 334,17	Edellisten tilikausien yli/ali- jäämä	2 817 611,34	2 429 332,12
Ennakkomaksut	39 021,35	24 989,02	Tilikauden yli-/alijäämä	281 601,30	388 279,22
Aineettomat hyödykkeet	135 193,68	143 203,90	OMA PÄÄOMA	15 206 815,43	14 975 472,69
Aineelliset hyödykkeet			VÄHEMMISTÖOSUUDET	23 816,32	22 386,69
Maa- ja vesialueet	3 437 154,30	3 401 018,47	POISTOERO JA VAPAAEH- TOISET VARAUKSET		
Rakennukset	18 352 053,34	19 819 851,16	Poistoero	-1 125,64	
Kiinteät rakenteet ja lait- teet	3 733 412,68	3 911 017,50	Vapaaehtoiset varaukset		
Koneet ja kalusto	1 902 661,53	2 087 135,01	POISTOERO JA VAPAAEH- TOISET VARAUKSET	-1 125,64	
Muut aineelliset hyödyk- keet	67 592,44	67 488,33	PAKOLLISET VARAUKSET		
Ennakkomaksut ja kes- kenet, hankinnat	1 534 293,99	785 260,65	Muut pakolliset varaukset	708 815,06	528 602,48
Aineelliset hyödykkeet	29 037 168,28	30 071 771,12	PAKOLLISET VARAUKSET	708 815,06	528 602,48
Sijoitukset			TOIMEKSIANTOJEN PÄÄ- OMAT		
Osakkuusyhteisöosuudet	47 834,94	36 757,80	Lahjoitusrahastojen pääomat	11 365,76	7 505,78
Muut osakkeet ja osuudet	188 882,45	187 223,22	Muut toimeksiantojen pää- omat	7 276,80	8 296,85
Joukkovelkakirjalainasaa- miset		14 043,27	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄ- OMAT	18 642,56	15 802,63
Muut lainasaamiset	-551 481,96	84 458,18	VIERAS PÄÄOMA		
Muut saamiset	-271 364,25	58 534,92	Pitkäaikainen		
Sijoitukset	-586 128,82	381 017,39	Lainat rahoitus- ja vakuutus- laitoksilta	10 342 619,27	11 668 068,92
PYSYVÄT VASTAAVAT	28 586 233,14	30 595 992,41	Lainat julkisyhteisöiltä	167 813,26	755 705,44
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Lainat muilta luotonantajilta	111 392,90	
Vaihto-omaisuus			Saadut ennakot	4 013,47	7 653,87
Aineet ja tarvikkeet	101 065,36	98 535,84	Ostovelat	121,98	598,19
Vaihto-omaisuus	101 065,36	98 535,84	Pitkäaikainen	10 625 960,88	12 432 026,42
Saamiset			Lyhytaikainen		
Pitkäaikaiset saamiset			Lainat rahoitus- ja vakuutus- laitoksilta	3 717 355,25	2 688 463,12
Myyntisaamiset	257 052,48	282 309,60	Lainat julkisyhteisöiltä	155 392,30	276 913,14
Lainasaamiset	803 045,37	628 679,88	Saadut ennakot	18 101,90	14 201,51
Pitkäaikaiset saamiset	1 060 097,85	910 989,48	Ostovelat	2 966 069,61	1 825 021,01
Lyhytaikaiset saamiset			Muut velat/Liitt.maksut ja muut velat	834 705,74	1 162 304,33
Myyntisaamiset	1 950 866,39	1 945 928,49	Siirtovelat	3 072 719,72	3 277 129,03
Lainasaamiset	53 147,50	52 748,66	Laskennallinen verovelka	18 639,64	7 993,49
Muut saamiset	544 057,65	255 070,30	Lyhytaikainen	10 782 984,16	9 252 025,63
Siirtosaamiset	797 135,85	529 517,56	VIERAS PÄÄOMA	21 408 945,04	21 684 052,05
Lyhytaikaiset saamiset	3 345 207,39	2 783 265,01	VASTATTAVAA	37 365 908,77	37 226 316,54
Saamiset	4 405 305,24	3 694 254,49			
Rahoitusarvopaperit					
Osakkeet ja osuudet	155,09	155,09			
Sijoitukset rahamarkki- nainstrumentt.	92 558,35	93 171,92			
Muut arvopaperit	355 995,34	338 308,46			
Rahoitusarvopaperit	448 708,78	431 635,47			
Rahat ja pankkisaamiset	3 824 596,25	2 405 898,33			
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 779 675,63	6 630 324,13			
VASTAAVAA	37 365 908,77	37 226 316,54			

8 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

1. Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Käyttöomaisuuden arvostus

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Vuonna 2017 tehtiin ylimääräinen arvonalennus 1 065 355 kohdistuen rakennuksiin ja rakennuksien osiin, jotka ovat osittaisessa käytössä tai niiden taloudellinen käyttöikä on elinkaaren päässä.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alemman todennäköisen hankintameno tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

2. Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus

Kunta on nyt ensimmäistä kertaa esitetty pitkään aikaan omana kuntanaan myös tuloslaskelman osalta, kun se edellisessä tilinpäätöksen osalta yhdisteltiin vielä liikelaitosten kanssa. Tase puolestaan oli jo omana versiona kunnalla.

3. Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat tiedot

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kunnan omistamat tytäryhteisöt ja kuntayhtymät sekä osakkuusyhteisö, joissa kunta on jäsenenä. Pohjois-Pohjanmaan liitto on jätetty yhdistelemättä, koska osuutta ei ole määritelty.

Konserniyhteisöjen keskinäiset tulot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien taseisiin merkityt olennaiset keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset vaihto- ja käyttöomaisuuteen sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta.

Kiinteistötytäryhteisöjen käyttöomaisuuden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu tytäryhteisön oman pääoman erään edellisten tilikausien ylijäämää (alijäämää) ja tilikauden ylijäämää (alijäämää) vastaan.

Osakkuusyhteisö Humanpolis Oy on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä

4. Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on vuonna 2017 siirretty uuden kuntalain mukaisesti konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämä -tilille. Konsernitilinpäätös on laadittu ensimmäisen kerran uuden kuntalain edellyttämällä tavalla vuonna 2015.

5. Vuonna 2017 on tehty pakollinen varaus rakennusten purkukustannusten varalle 150 000.

8.1 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liitetieto 6

Toimintatuotot (sis.erät eliminoitu)

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Yleishallinto	671 150	400 834	473 675	229 966
Sosiaali - ja terveyspalvelut	21 848 559	21 968 885		
Sivistyspalvelut	315 866	453 752	315 866	453 752
Tekniset palvelut	1 801 328	2 983 310	2 054 164	2 087 544
Yhteensä	24 636 903	25 806 781	2 843 705	2 771 262

Liitetieto 7

Verotulot eriteltyinä kunnan tuloveroon, osuuteen yhteisöveron tuotosta, kiinteistövero- roon ja muihin verotuloihin (kuntajaoston tuloslaskelmaohje 5.1)

Verotulojen erittely	2017	2016
Kunnan tulovero	7 949 706,91	8 105 316,05
Osuus yhteisöveron tuotoista	693 173,05	602 115,08
Kiinteistövero	2 688 660,05	2 700 410,93
Muut verotulot		
Verotulot yhteensä	11 331 540,01	11 407 842,06

Liitetieto 8

Valtionosuudet eriteltyinä

(Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus ja siirtymätasaus sisältyvät laskennallisiin valtionosuuk-
siin)

Valtionosuuksien erittely	2017	2016
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	10 459 152	10 569 019
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	2 730 248	2 702 930
Järjestelmämuutoksen tasaus		
Opetus - ja kulttuuritoimen valtionosuudet	22 549	-96 358
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		
Valtionosuudet yhteensä	13 211 949	13 175 591

Liitetieto 9

Palvelujen ostot eriteltyinä asiakaspalvelujen ostoihin ja muiden palvelujen ostoihin/ulkoiset

	Kunta	
	2017	2016
Asiakaspalvelujen ostot	13 799 400	14 078 808
Muiden palvelujen ostot	2 693 736	2 566 886
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	16 493 136	16 645 694

Liitetieto 10

Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annetut tuet valtuustoryhmittäin eriteltyinä (Kuntal19.2 §)

Vaalan kunta ei ole tukenut valtuustoryhmiä.

Liitetieto 11

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa (Kvalt. 13.12.2012 § 68). Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät

Muut pitkävaikutteiset menot	2 vuotta	Tasapoisto
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	40 vuotta	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	25 vuotta	Tasapoisto
Talusrakennukset	10 vuotta	Tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Asuinrakennukset	40 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 - 22 %	Menojäännöspoisto
Kadut, tiet, torit ja puistot	20 vuotta	Tasapoisto
Kaukolämpölaitoksen laitoskooneet ja laitteet	20 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	3-15 vuotta	Tasapoisto
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	

Maa- ja vesialueista, arvo- ja taide-esineistä, osakkeista ja osuuksista sekä keskeneräisistä hankinnoista ei tehdä poistoja. Pienhankintaraja on 1.1.2010 lukien 10.000 euroa, jota pienemmät hankinnat kirjataan tilikauden aikana kuluksi.

Tilikaudella 2016 muutettu poistosuunnitelmaa seuraavasti:

- Muutettu kadut, tiet, torit ja puistot -kohdan poistosuunnitelma 20 vuoden tasapoistoksi (noudatetaan 1.1.2017 alkaen tehdyille investoinneille, aiemmin 15 %:n menojäännöspoisto)

Liitetieto 12

Selvitys olennaisista tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista

	2017	2016	2017	2016
Eläkevastuu 1.1 *)				
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Eläkevastuu 31.12. *)				
Kaatopaikan maisemointivaraus 1.1.				
Lisäykset tilikaudella		5 058		
Vähennykset tilikaudella				
Kaatopaikan maisemointivaraus 31.12.		5 058		
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 1.1.				
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 31.12.				
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1. (ky)	562 170	435 328		
Lisäykset tilikaudella	26 624	126 842		
Vähennykset tilikaudella				
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12. (ky)	588 794	562 170		
Muut pakolliset varaukset 1.1.	30 130	20 243	190 233	190 233
Lisäykset tilikaudella	3 219	9 887	150 000	
Vähennykset tilikaudella				
Muut pakolliset varaukset 31.12.	33 349	30 130	340 233	190 233

*) Sisältää ns. vanhojen eläkkeiden eläkevastuun ja varhennetun eläkkeen eläkealenneman korvaukseksi myönnettyt eläkkeet.

Liitetieto 13

Selvitys olennaisista **muihin toimintatuottoihin** sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitoista ja olennaisista **muihin toimintakuluihin** sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappioista

(kuntajaoston tuloslaskelmaohje luvut 2.3 ja 4.5)

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja –tappiot

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot			63 450	7 266
Rakennusten luovutusvoitot			173 421	
Muut luovutusvoitot	19 266	837		
Luovutusvoitot yhteensä	19 266	837	236 871	7 266
Muut toimintakulut				
kiinteistön luovutustappio				7 141
Luovutustappiot yhteensä				7 141

Liitetieto 14

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

Satunnaiset menot	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016

Liitetieto 15

Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisältyvistä tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä, (jos ne ovat olennaisia) (KPA 2:3. 1§ 5-kohta)

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2017	2016
Osinkotuotot muista yhteisöistä	533,00	23 095,00
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		24,74
Yhteensä	533,00	23 119,74

Liitetieto 16

Erittely poistoeron muutoksista.

Jos poistoeron muutokseen sisältyy verotussyistä tehtyä poistoeroa, on poistoeron muutos eriteltävä.

Vaalan kunnalla ei ole verotussyistä tehtyä poistoeroa.

8.2 Tasetta koskevat liitetiedot

Liitetieto 17

Lainan liikenteeseen laskemisesta aiheutuneet kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset.

Vaalan kunnalla ei ole.

Liitetieto 18

Arvonkorotusten periaatteet ja arvonmäärittäminen (KPA 2:4.1 § 6 kohta)

Arvonkorotukset	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut pitkävaikutteiset menot				
Arvo 1.1.				
Arvonkorotukset				
Arvonkorotuksen purku				
Arvo 31.12.				
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1 .1.	1 566 843	1 566 843	1 566 843	1 566 843
Arvonkorotukset				
Arvonkorotuksen purku	50 566		50 566	
Arvo 31.12.				
Arvonkorotukset yhteensä	1 516 277	1 566 843	1 516 277	1 566 843

Vain Vaalan kunnalla arvonkorotuksia.

Liitetieto 19

19a) TAULUKKO

KUNTA 31.12.2017

KÄYTTÖMAISUUS (liitetieto 21)

	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet							Aineettomat ja aineelliset yhteensä	
	Aineettomat oikeud	Muut pitkäv. menot	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Maa-alueen arvonkorotus	Taide-esineet	Rakennukset	Ennakkomaks ja kesken-eräiset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto		Yhteensä
Poistamaton hank.meno 1.1.2017		28 615,80	28 615,80	1 592 872,29	1 566 842,88	61 439,05	14 419 115,88	373 587,16	1 078 730,74	526 684,36	19 619 272,36	19 647 888,16
Lisäykset tilikauden aikana							102 288,36		118 890,93	37 340,35	258 519,64	258 519,64
Rahoitusosuudet tilikaudella									-16 000,00		45 048,77	45 048,77
Vähennykset tilikauden aikana				-5 517,11	50 565,88						45 048,77	45 048,77
Siirrot erien välillä		0,00					264 836,60	592 921,55	29 704,10			
Tilikauden poisto		-9 811,20	-9 811,20				-647 553,61		-167 133,72	-136 841,89	-951 529,22	-961 340,42
Arvonlenn. ja niiden palautukset							-1 065 355,48					
Poistamaton hank.meno 31.12.2017		18 804,60	18 804,60	1 587 355,18	1 516 277,00	61 439,05	13 073 331,75	966 508,71	1 044 192,05	427 182,82	18 676 286,56	18 695 091,16
Arvonkorotukset												
KIRJANPITOARVO 31.12.2017		18 804,60	18 804,60	1 587 355,18	1 516 277,00	61 439,05	13 073 331,75	966 508,71	1 044 192,05	427 182,82	18 676 286,56	18 695 091,16

Liitetieto 20–22.

VAALAN KUNNAN KONSERNIYHTEISÖT 31.12.2017	Kotipaikka	Kunnan	Konsernin	Kuntakonsernin osuus		
		omistus- osuus %	omistus- osuus %	omasta pääomasta €	vieraasta pääomasta €	tilikauden + voitosta - tappiosta €
Tytäryhteisöt						
Kiint.Oy Vaalan Niska	Vaala	100	100	1 513 175	1 980 202	18 153
Vaalan Vesi ja Lämpö Oy	Vaala	100	100	1 683 185	3 102 074	30 685
Osakkuusyhteisö						
Humanpolis Oy	Utajärvi	33,32	33,32	-15 839	81 377	19 775
Kuntayhtymät						
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ky	Oulu	1,482	1,482	2 355 259	3 743 987	51 739
Kainuun Jätehuollon ky	Kajaani	4,5986	4,5986	29 472	294 424	24 142
Oulunkaaren Seutukunnan ky	li	12,434	12,434	-143 758	1 913 354	16 648

Liitetieto 23

Erikseen pitkä ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä sekä osakkuus- ja omistusyhteisöiltä

	2017		2016	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
<i>Saamiset tytäryhteisöiltä</i>				
Myyntisaamiset		114 892		510 030
Lainasaamiset	1 942 776		1 677 700	
Muut saamiset				
Siirtosaamiset	854 939		854 939	
Yhteensä	2 797 715	114 892	2 532 639	510 030
<i>Saamiset kuntayhtymiltä joissa kunta jäsenenä</i>				
Myyntisaamiset		133 585	112 030	
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä		133 585	112 030	
<i>Saamiset osakkuus- ja muilta omistusyhteisöiltä</i>				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset	65 681		65 681	
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	65 681		65 681	
Saamiset yhteensä	2 863 396	248 477	2 710 350	510 030

Liitetieto 24

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
Etukäteen maksetut vuokratulot				
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>				
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot		25		25
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	86 975	84 812	36 371	32 000
Yksit.teiden tiekuntien omavastuut	24 000	19 500	24 000	19 500
EU-tuet ja avustukset				
Projektit				
Muut tulojäämät	395 191	272 045		114 620
Tulojäämät yhteensä				
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	506 166	376 382	60 371	166 145

5.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 25

Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikaudenaikana

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	10 523 049	10 523 049	10 523 049	10 523 049
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	10 523 049	10 523 049	10 523 049	10 523 049
Arvonkorotusrahassto 1.1.	1 566 843	1 566 843	1 566 843	1 566 843
Lisäykset				
Vähennykset	50 566		50 566	
Arvonkorotusrahassto 31.12.	1 516 277	1 566 843	1 516 277	1 566 843
Muut omat rahastot 1.1.	67 969	66 264		
Siirrot rahastoon	307	1 705		
Siirrot rahastosta				
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	68 276	67 969		
Edellisten tilikausien yli/alijäämä 1.1.	2 872 863	2 429 332	2 692 674	1 952 101
Siirto vahinkorahastoon				
Edellisten tilikausien yli/alijäämä 31.12.	2 872 863	2 429 332	2 692 674	1 952 101
Tilikauden yli-/alijäämä	281 601	388 279	97 357	740 573
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	15 262 067	14 975 472	14 829 357	14 782 566

Liitetieto 26

Erittely poistoeroista

Jos poistoeron muutokseen sisältyy verotussyistä tehtyä poistoeroa, on poistoeron muutos eriteltävä liitetiedoissa.
Ei ole.

Liitetieto 27

Tase-erien mukaan eritelty tieto sellaisista pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Lainat jotka erääntyvät 1.1.2023 tai sen jälkeen

Pitkäaikaiset velat	2017	2016
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 881 234	3 687 727
Lainat julkisyhteisöiltä		
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot		
Ostovelat		
Muut velat		
Siirtovelat		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	2 881 234	3 687 727

Liitetieto 28

Erittely liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista.

Joukkovelkakirjalainat/kassalainat	2017	2016
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat korke 0,001 - 0,21 %	1 950 000	800 000

Liitetieto 29

Erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä, jos se on tarpeen tase-erien selventämiseksi.

Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevaraus (ky)				
Ympäristövastuut (kaatopaikka)				
Potilasvahinkovastuut (ky)	525 466	498 472		
Muut varaukset	373 582	220 363	340 233	190 233
Muut pakolliset varaukset yhteensä	899 048	528 602	340 233	190 233

Liitetieto 30.

Erikseen pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille sekä osakkuus- ja muille omistusyhteisöille.

	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat				
Siirtovelat				
<i>yhteensä</i>				
Velat kuntayhtymille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		5 073		9 277
Muut velat				
Siirtovelat		253 449		612 664
<i>yhteensä</i>				621 941
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat				
Siirtovelat				
<i>yhteensä</i>				
Vieras pääoma yhteensä		258 522		621 941

Liitetieto 31

Sekkitililimiitti

Vaalan kunnalla ei ole

Liitetieto 32**Muiden velkojen erittely, jos liittymismaksuja ei ole eritelty taseessa.**

Jos liittymismaksu on palautuskelpoinen, se merkitään taseeseen erään *Muut velat*, jonka nimikkeenä suositellaan käytettäväksi nimikettä *Liittymismaksut ja muut velat*. Palautuskelpoiset liittymismaksut suositellaan esitettäväksi erän erillisenä alanimikkeenä.

Muiden velkojen erittely	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut velat				
Liittymismaksut (palautuskelpoisia)	307 564	307 564		
Muut velat	527 142	854 740	108 059	158 451
Muut velat yhteensä	834 706	1 162 304	108 059	158 451

Liitetieto 33**Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät**

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	61 771	51 090		
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	2 137 260	1 532 190	514 425	587 017
Korkojaksotukset	27 290	6 558	21 251	26 086
Muut menojäämät	1 731 294	292 727	271 293	704 216
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>3 957 615</i>	<i>1 882 565</i>	<i>806 969</i>	<i>1 317 319</i>
Siirtovelat yhteensä	3 957 615	1 882 565	806 969	1 317 319

8.3 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Liitetieto 34

Velat, joista kunta on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut vakuudeksi omaisuuttaan, eriteltyinä vakuuslajeittain kultakin kirjanpitolain 1:6 §:n mukaan taseen vastattavissa esitettävän vieraan pääoman erältä

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitokselta	98 246	110 562		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	653 462	613 108		
Lainat julkisyhteisöiltä	1 056 003	1 214 158		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	5 111 924	5 880 141		
Lainat muilta lainanantajilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	5 765 386	6 493 249		
Velat, joiden vakuudeksi annettu osakkeita				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitokselta				
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo				
Lainat julkisyhteisöiltä				
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo				
Lainat muilta luotonantajilta				
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo				
Pantatut osakkeet yhteensä				

Liitetieto 35

Vakuudet, jotka kunta on antanut muiden omien sitoumusten kuin velkojen vakuudeksi, (esim. vakuudet tulevien vuokranmaksuvelvoitteiden vuoksi)

Vaalan kunnalla ei ole.

Liitetieto 36

Vakuuksista, jotka kunta on antanut sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta, yhteenlaskettu arvo vakuuslajeittain eriteltyinä.

Vaalan kunnalla ei ole.

Liitetieto 37

Yhteenlaskettu arvo kunnan antamista muista kuin edellä 34-36 kohdissa tarkoitetuista vakuuksista lajeittain eriteltyinä.

Vaalan kunnalla ei ole.

Liitetieto 38

Vuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä olevien määrien yhteissumma (Leasing – ja vuokravastuut)

VUOKRAVASTUUT	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Vuokravastuut yhteensä	800 191,14	548 098,47	7 386,19	7 425,77
-seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	93 088,29	47 474,13	3 460,48	2 700,28
Osamaksuvastuut yhteensä			10 858,78	15 766,30
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus			5 102,37	4 907,52
Leasingvastuut yhteensä	272 044,21	382 521,00	57 832,68	74 617,70
-seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	175 400,87	181 680,00	27 302,70	32 934,00
Vastuut Yhteensä	1 072 235,35	930 619,47	76 077,65	97 809,77

Liitetieto 39-40

Kunnan antamat vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	2 210 013	370 013	2 210 013	370 013
Jäljellä oleva pääoma	1 362 234	97 587	1 362 234	97 587
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	1 342 121	1 342 121	1 342 121	1 342 121
Jäljellä oleva pääoma	268 854	497 209	268 854	497 209
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista			2017	2016
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.			17 018 406	14 822 759
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.				
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskesk:n rahastosta 31.12.			11 248	11 064
Kuntien takauskeskuksen takausvastuut			17 029 654	14 833 823

Liitetieto 41

Muut kuntaa koskevat taseen ulkopuoliset taloudelliset vastuut

Muut taloudelliset vastuut	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Sopimusvastuut				
Oulunkaaren ky	32 397			
Ppshp	305 489			
Kiint.Oy Vaalan Niska	32 155			
Humanpolis	424			
Sopimusvastuut yhteensä	370 465	298 383		
Johdannaissopimukset				
Kainuun Jätehuolto ky, Kohde-etuuden arvo pankin vahvistuksen mukaan	-3427	-4799		
Koronvaihtosopimus (kunta)				
Koronvaihtosopimuksella (31968) on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi ja se on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi.				
Sopimus erääntyy 16.8.2022				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	1 500 000	1 800 000	1 500 000	1 800 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	- 42 810	- 69 898	-42 810	-69 898
Ppshp:n koronvaihtosopimukset:				
Koronvaihtosopimus Kuntarahoitus Oyj				
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskinsuojaamiseksi . Koronvaihtosopimuksella on muutettu osa vaihtuvista koroista kiinteiksi. Koronvaihtosopimuksen pääoma suojaa osittain lainaa. Sopimus on kertalyhenteinen.				
Sopimus erääntyy 10.10.2021				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	148 200	148 200		
Käypä arvo yht. (pankin mukaan)	-5284	-6992		

Koronvaihtosopimus Handelsbanken Koronvaihtosopimus on tehty Handels- bankenin kanssa yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Sopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimukseen sisältyy myös korkokatto. Lainan ja koron- vaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 15.7.2019.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	23 156	69 469		
Käypä arvo yhteensä (pankin mukaan)	-339	814		
Korkokattosopimus SEB Skandinaviska Enskilda Bankenin sopimus yk- sittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Kor- kokattosopimuksella rajoitetaan lainasta mak- settavaa korkoa. Lainan ja koronvaihtosopi- muksen pääoma, sopimus erääntyy 15.7.2019.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	46 312	69 469		
Käypä arvo yhteensä (pankin mukaan)	199	1208		
Koronvaihtosopimus Danske Bank Sopimus Danske Bankin kanssa on tehty yksittäi- sen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Sopimuk- sella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lai- nan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 31.12.2019. Laina ja koron- vaihtosopimus ovat kertalyhenteisiä.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	237 120	237 120		
Käypä arvo yhteensä (pankin mukaan)	-2537	-3876		
Koron- ja valuutanvaihtosopimus Nordea Nordean kanssa on tehty yksittäisen SEK-määräi- sen lainan korko- ja valuuttariskin suojaamiseksi. Sopimuksella on muutettu vaihtuvat korot ja valuutan muuntokurssi kiinteiksi. Lainan sekä ko- ron- ja valuutanvaihtosopimuksen pääoma, erä- päivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 16.10.2020.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	35 137	39 829		
Käypä arvo yhteensä (pankin mukaan)	-4229	-3631		

8.4 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Liitetieto 42.

Henkilöstön lukumäärä

Määrät annetaan Kunta-alan henkilöstöraporttisuosituksen mukaisesti: toistaiseksi palkatut, määräaikaiset, työlliste-
tyt, oppisopimussuhteiset. **Ei** perhe- ja omaishoitajia, sopimuspalokuntalaisia eikä kuntouttavan työtoiminnan pii-
rissä olevia työntekijöitä.

Toimiala	Vakinaiset	Määrä- aik.	Työllis- tetyt	Yhteensä	Yhteensä ilman työllistettyjä			Vakinaiset muutos
					2017	2016	Muutos	2016-2017
Hallinto-osasto	8	4	1	13	12	11	2	0
Työpaja	0	0	1	1	0	0	0	0
Sivistysosasto	60	31	2	93	91	81	9	-4
Tekninen osasto	42	9	5	56	51	57	-6	-2
YHTEENSÄ	110	44	9	163	154	149	5	-6

Liitetieto 43

Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut (ellei eritelty tuloslaskelmassa)

	2017	2016
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	5 109 997	5 483 326
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	1 429 528	1 684 568
Muut henkilösivukulut	201 432	259 883
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	6 740 957	7 427 777
Henkilöstökorvaukset	-52 718	-124 780
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	42 546	105 758
Henkilöstökulut yhteensä	6 836 221	7 408 755

Liitetieto 44

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut (kuntalaki 82.3§)

	2017	2016
Keskusta	1547	2280
Perussuomalaiset	888	
Vasemmistoliitto	814	489
Tilitetyt yhteensä	3249	2768

Liitetieto 45

Tilintarkastajan palkkiot

	2017	2016
Tilintarkastus/tarkastuslautakunta	6325	6807
Erytispalvelut	1650	1100
Auditointi		
Matkakulut		
Yhteensä	7975	7907

Liitetieto 46. Intressitahot

Kunta on antanut Koy Vaalan Niskalle lainoja, joista avoimena 31.12.2017

- tertiäärilainoja yhteensä 368 204
- pääomaehtoista lainaa 191 741
- p.a. lainasaamisia 222 804

Vaalan Vesi ja Lämpö Oy

- lainaa 427 500

Vaalan Palvelutalosaatiö I

- tertiäärilainaa 47 093

Vaalan Palvelutalosaatiö II

- tertiäärilainaa 20 183

Vaalan Vanhustentaloyhdistys ry

- lainaa ja lainasaamisia yhteensä 108 067

Humanpolis Oy

- pääomalainaa 50 000

Kainuun Etu Oy

- väliaikaisrahoitusta, ei korkoa 15 681, takaisinmaksu 2021 mennessä

9 KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT TILIKAUDELTA 1.1. – 31.12.2017

Vaalan kunta

Tositelaji	Ohjelma	
Päivä- ja pääkirjat		Rondo arkisto
07 Tilinavaus/oikaisut	Pro Economica	
10 Muistiotositteet	Pro Economica	
221 Myyntireskontran suoritukset	Pro Economica	
40 Käyttöomaisuusviennit	Pro Economica	
410 Ostolaskujen suoritukset	Pro Economica	
Tiliotekirjaukset		
11 Tiliotteet	Basware	
Palkkakirjanpito		
301 Palkat	Pegasos-palkat	Rondo arkisto
65 Populus-matkalaskut	Populus/Pro Economica	
Ostoreskontra		
405 Rondo-ostolaskut	Rondo	Rondo arkisto
Yleislaskutus		
610 Venepaikkalaskutus	Pro Economica	
611 Teknisen toimen laskut	Pro Economica	
623 Päivähoito	Pro Economica	
631 Sivistystoimen laskut	Pro Economica	
641 Tontin vuokrat	Pro Economica	
642 Teollisuus- ja toimitilavuokrat	Pro Economica	
643 Maa-ainelupamaksut	Pro Economica	
644 Vuokra-asuntojen sähkölaskut	Pro Economica	
651 Yleishallinnon laskut	Pro Economica	
652 Taloushallinnon laskut	Pro Economica	
653 Aravalainat		
664 Hellewi/kansalaisopisto	Hellewi	
701 Palvelukassa	Pro Economica/Basware	
Alv-laskelmat	Pro Economica, Rondo arkisto	
Tuloslaskelma	sidottuna, Rondo arkisto	
Tase	sidottuna, Rondo arkisto	
Rahoituslaskelma	sidottuna, Rondo arkisto	
Talousarvion toteutuminen	sidottuna, Rondo arkisto	
Käyttöomaisuuskirjanpito	Pro Economica	
Tase-erittelyt	sidottuna	

10 KÄYTETYT TILIKARTAT TILIKAUDELTA 1.1. – 31.12.2017

Vaalan kunta

Tilikartta C
01.01.2017 - 31.12.2017

Tiliryhmä	Nimi
	Tilinro
0003	TULOSLASKELMA
.0004	Ylimääräinen tr. kartta C
..3000	TOIMINTATUOTOT
...3001	Myyntituotot
....3010	Liiketoiminnan myyntituotot
	3001 Vesi- ja jätevesimaksut
	3004 Vesihuollon liittymismaksut
	3010 Sähkön myyntituotot
	3015 Kaukolämmön myyntituotot
	3017 Energiahuollon liittymismaksut
	3020 Satamatoiminnan myyntituotot
	3030 Puhelinlaitoksen myyntituotot
	3037 Puhelinlaitoksen liittymämaksut
	3040 Joukkoliikenteen myyntituotot
	3050 Jätteen kulj. ja käsittelyn myyntituotot
	3060 Muut liiketoiminnan tuotot
....3080	Täydet valtiolta saadut korvaukset
	3080 Valtion amm.koulutuksen yksikköhintara
	3082 Yliopistosairaaloiden erit.valtionosuu
	3083 Lääkäreiden koulutuskorvaus
	3084 Sair.hoitokorv./vangit,sivili-ja varus
	3085 Pakolaisten toimeentulokorvaukset
	3086 Sotilasvammalain mukaiset korvaukset
	3087 Lomituspalvelukorvaukset
	3088 Asiakaskoht. velkaneuvonnan korvaukset
	3099 Muut korvaukset
....3100	Korvaukset kunnilta ja kuntayhte
	3100 Kotikuntakorvaukset
	3110 Jäsenkuntien maksut/korvaukset kunt.yh
	3115 Muut yhteistoimintakorvaukset
....3130	Muut suoritteiden myyntituotot
	3130 Työterveyshuollon maksut
	3131 Aterian myyntitulot
	3132 Työterveyshuolto/ labra
	3133 Työterveyshuolto/ röntgen
	3135 Oppisopimuskoulutuksen koul.korvaukset
	3136 Täyskustannusmaksut pakoll.vakuutuksis
	3140 Muut myyntituotot
	3145 Myyntituotot lämpölaitokselta
	3146 Myyntituotot vesilaitokselta
...3200	Maksutuotot
....3201	Yleishallinnon maksut
	3200 Yleishallinnon maksut

....3210	Terveydenhuollon maksut
	3210 Laitoshoidon asiakasmaksut
	3220 Avohoidon lääkäripalvelujen maksut
	3230 Erikois.sair.hoidon laitoshoid. as.mak
	3240 Muut terveydenhuollon maksut
....3250	Sosiaalitoimen maksut
	3250 Maksut lapsiperheiden kodinhoitoavusta
	3251 Muut kodinhoitoapumaksut
	3257 Hoitopäivämaksut
	3261 Muut sosiaalitoimen maksut
....3270	Opetus- ja kulttuuritoimen maksu
	3270 Lukukausimaksut
	3275 Muut opetus- ja kulttuuritoimen maksut
....3280	Yhdyskuntapalvelujen maksut
	3280 Suunnittelu- ja mittaus toiminnan maksu
	3285 Rakennusvalvonta- ja -tarkastusmaksut
	3286 Tori- ja venepaikkamaksut
	3287 Muut yhdyskuntapalvelujen maksut
....3290	Muut palvelumaksut
	3290 Pysäköintimaksut
	3291 Ateriamaksut
	3292 Korvaukset
	3293 Lomituspalvelumaksut
	3294 Muut palvelumaksut
	3295 Pääsymaksut
...3300	Tuet ja avustukset
	3300 Työllistämistuki
	3310 Maakunnan kehittämisraha
	3315 EU-tuki kunnan kehittämisprojektiin
	3320 Yhdistymisavustukset
	3325 Koulumatkatuki
	3327 Valtion korv. kuntoutt. työtoiminnasta
	3328 Valt.os perustoim.tulotuen kustannuksi
	3330 Muut tuet ja avustukset/valtiolta
	3331 Muut tuet ja avustukset/muilta
	3332 Matalapalkkatuet
...3400	Muut toimintatuotot
....3410	Vuokratuotot
	3410 Asuntojen vuokrat
	3420 Muiden rakennusten vuokrat
	3430 Maa- ja vesialueiden vuokrat
	3450 Koneiden ja laitteiden vuokrat
	3460 Muut vuokratuotot
....3500	Muut toimintatuotot
	3501 Pysäköintivirhemaksut
	3505 Elatustukimaksut
	3510 Käyttöomaisuuden myyntivoitot
	3520 Oppilaan omavastuu koulumatkakustann.
	3525 Toimenpidepalkkiot
	3526 Perustoimeentulotuen takaisinperintä

	3527	Tarvehark.ja ennaltaehk.ttt:n tak.peri
	3530	Muut tuotot
..3600		Valmisteverastojen muutos
..3700		Valmistus omaan käyttöön
	3700	Valmistus omaan käyttöön
..4000		TOIMINTAKULUT
...4001		Henkilöstökulut
....4002		Palkat ja palkkiot
.....4003		Maksetut palkat ja palkkiot
	4001	Vakinaisten viranhaltijain kk-palkat
	4002	Työsuhteisten kuukausipalkat
	4003	Opettajien palkat
	4004	Opettajien lisätyöt
	4005	Opettajien koulutusajan palkat
	4007	Vakinaisten lääkäreiden palkat
	4008	Lääkäreiden sijaiset
	4009	Lääkäreiden toimenpidepalkkiot
	4010	Tunti- ja urakkapalkat
	4011	Tuntipalkkaisten lomapalkkajaksotus
	4012	Erilliskorvaukset
	4013	Sairaus- ja äitiyslomansijaiset
	4014	Vuosilomansijaiset ja muut sijaiset
	4015	Muut palkat
	4020	Luottamushenkilöiden palkkiot
	4021	Viranhaltijain ja työntek. kok.palkkio
	4022	Asiantuntijapalkkiot
	4023	Ay-luottamushenkilöiden palkkiot
	4025	Ansionmenetykskorvaukset
	4058	Laskennallisten alvien palkat
	4059	Alv-palkat
.....4004		Jaksotetut palkat ja palkkiot
	4060	Jaksotetut palkat ja palkkiot
.....4005		Aktivoidut palkat ja palkkiot
	4065	Aktivoidut palkat ja palkkiot
.....4230		Henkilöstökorvaukset, henk.korja
	4230	Sairausvakuutuskorvaukset
	4240	Tapaturmakorvaukset
	4250	Muut Kansaneläkelaitoksen korvaukset
	4260	Muut henkilöstömenojen korjauserät
....4100		Henkilösivukulut
.....4101		Eläkekulut
	4101	KuEL-maksut
	4102	Eläkemenoperusteinen KuEL
	4103	Kertasuoritteiset KuEL-maksut
	4104	Varhaiseläkemaksu
	4110	Muut työeläkemaksut (LEL, TaEL)
	4111	Opettajien eläkevakuutusmaksut
	4120	Kunnan maksamat eläkkeet
	4125	Hautausavustukset
	4130	Jaksotetut eläkekulut

	4135	Aktivoidut eläkekulut
....4150		Muut henkilösivukulut
	4150	Kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksut
	4160	Työttömyysvakuutusmaksut
	4170	Tapaturmavakuutusmaksut
	4180	Muut sosiaalivakuutusmaksut
	4181	Tuntipalkkaisten sosiaalimaksujaksotus
	4190	Jaksotetut sosiaalivakuutusmaksut
	4200	Aktivoidut sosiaalivakuutusmaksut
...4300		Palvelujen ostot
....4301		Asiakaspalvelujen ostot
	4300	Asiakaspalvelujen ostot valtiolta
	4301	Asiakaspalvelujen ostot kunnilta
	4302	Asiakaspalvelujen ostot kuntayhtymiltä
	4304	Asiakaspalvelujen ostot/lasten laitosh.
	4305	Asiakaspalvelujen ostot muilta
	4306	Yhteispäivystyspalvelujen ostot ky:ltä
	4307	Lääkäripalvelujen ostot muilta
	4308	Lääkäripalvelujen ostot kunnilta
	4309	Lääkäripalvelujen ostot ky:ltä
....4340		Muiden palvelujen ostot
	4340	Toimisto- ja asiantunt.palvelut
	4342	ICT-palvelut (ent. Atk-palvelut)
	4344	Rahoitus- ja pankkipalvelut
	4350	Painatukset ja ilmoitukset
	4360	Postimaksut
	4370	Vakuutukset
	4380	Puhtaanapito- ja pesulapalvelut
	4390	Rakennusten rak.ja kunn.pitopalvelut
	4395	Alueiden rak.ja kunn.pitopalvelut
	4400	Koneiden ja laitt. rak/kunn.pitopalv.
	4410	Majoitus- ja ravitsemispalvelut
	4412	Koulutuksen majoitus- ja ravitsemispal
	4420	Matkustus- ja kuljetuspalvelut
	4422	Koulutuksen matkakustannukset
	4423	Koulukuljetukset
	4424	Sos.huoltolain muk.kuljetuspalvelut
	4425	Kansainvälisyysmatkat
	4430	Muut sosiaali- ja terveysterveyst
	4432	Laboratoriopalvelut
	4433	Röntgenpalvelut
	4434	Tutkimusmaksut
	4435	Hoitopalvelumaksut
	4440	Koulutuspalvelut
	4442	Kulttuuripalvelut
	4450	Osuus verokustannuksiin
	4460	Muut yhteistoimintaosuudet
	4470	Muut palvelut
	4472	Konekeskuksen palvelut
	4474	Maksupostit

	4475	Suhdetoiminta ja edustus
	4477	Ystävyysskuntatoiminta
	4480	Aktivoidut palvelujen ostot
	4485	Palvelujen osto lämpölaitokselta
	4486	Palvelujen osto vesilaitokselta
...4500		Aineet, tarvikkeet ja tavarat
...4501		Ostot tilikauden aikana
	4500	Toimisto- ja koulutarvikkeet
	4510	Kirjallisuus
	4520	Elintarvikkeet
	4530	Vaatteisto
	4540	Lääkkeet
	4542	Hoitotarvikkeet
	4543	Hoitotarvikkeet/ilmaisjakelu
	4550	Puhdistusaineet ja -tarvikkeet
	4560	Poltto- ja voiteluaineet
	4570	Lämmitys
	4571	Sähkö
	4572	Vesi
	4580	Kalusto
	4582	Apuvälineet, lääkinnällinen kuntoutus
	4583	Apuvälineet, lainattavat
	4590	Korjaus- ja rakennusmateriaali
	4600	Muu materiaali
	4640	Käyttöom. aktivoidut aineet,tarv.tavar
	4645	Lämmönosto lämpölaitokselta
	4646	Vedenosto vesilaitokselta
...4670		Varastojen lisäys/vähennys
	4670	Varastojen lisäys/vähennys
...4700		Avustukset
...4701		Avustukset kotitalouksille
	4700	Lasten kotihoidon tuki
	4702	Lasten kotihoidon tuen kuntalisä
	4705	Yksityisen hoidon tuki
	4707	Yksityisen hoidon tuen kuntalisä
	4710	Omaishoidon tuki
	4715	Elatustuki
	4720	Perustoimeentulotuki
	4721	Tarveharkintainen toimeentulotuki
	4722	Ennaltaehkäisevä toimeentulotuki
	4723	Kuntouttava työtoiminta
	4725	Vammaisille annetut avustukset
	4727	Koulumatkatuki
	4730	Muut avustukset kotitalouksille
	4732	Kesä-kunnossapito
	4733	Talvi-kunnossapito
	4734	Teiden peruskorjaus
...4740		Avustukset yhteisöille
	4740	Avustukset yhteisöille
	4741	Työmarkkinatuen kuntaosuus

...4750	Avustukset liikelaitoksille
4750	Avustukset liikelaitoksille
...4800	Muut toimintakulut
...4801	Vuokrat
4800	Maa- ja vesialueiden vuokrat
4820	Rakennusten ja huoneistojen vuokrat
4840	Koneiden ja laitteiden vuokrat
4842	Leasingvuokrat
4860	Muut vuokrat
...4900	Muut toimintakulut
4900	Välilliset verot
4910	Välittömät verot
4920	Käyttöomaisuuden myyntitappiot
4930	Ulosottokulut
4931	Luottotappiot
4932	Jäsenmaksut/muut yhteisöt
4935	Toimenpidepalkkiot
4940	Muut kulut
4990	Aktivoidut muut kulut
..4999	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ
..5000	Verotulot
5000	Kunnan tulovero
5100	Kiinteistövero
5200	Osuus yhteisöveron tuotosta
5300	Koiravero
5400	Muut verot
..5500	Valtionosuudet
5500	Yleinen valtionosuus
5510	Kunnan peruspalvelujen valt.osuus
5520	Opetus- ja kult.toimen muut valt.osuud
5600	Sosiaali- ja terveydenhuol. valtionosu
5700	Kunnan opetus- ja kult.toim. valtionos
5800	Rahoitusavustus
5850	Muut valtionosuudet
..5900	Arvonlisäveron takaisinperintä
..6000	Rahoitustuotot ja -kulut
...6001	Korkotuotot
6000	Korkotuotot antolainoista ulkopuolisil
6010	Korkotuotot antolainoista liikelaitok.
6020	Korkotuotot sijoituksista ja talletuk.
6030	Maksuliikennetilien korot
...6100	Muut rahoitustuotot
6100	Osinkotuotot ja osuuspääomien korot
6110	Liikelaitosten peruspääoman tuotto
6115	Korvaus peruspääomasta
6120	Verotilitysten korot ja korotukset
6130	Viivästyskorkotulot
6140	Peruspääoman korot kuntayhtymiltä
6145	Toimeksiantojen pääomakorot
6150	Kurssivoitot rahoituslainoista

	6160	Arvopapereiden myyntivoitot
	6165	Sisäiset vakuutusmaksut
	6170	Muut rahoitustuotot
	6180	Arvonalentumisten palautumiset
...6200		Korkokulut
	6210	Korkokulut lainoista ulkopuolisilta
	6230	Korkokulut lainoista liikelaitoksilta
	6240	Maksuliikennetilien korot
...6300		Muut rahoituskulut
	6300	Peruspääoman korot jäsenkunnille
	6310	Verotilitysten korot
	6320	Viivästyskorot ja korotukset
	6330	Kurssitappiot rahoituslainoista
	6350	Luottoprovisiot
	6360	Arvonalentum. vaiht.vast. rahoit.varoi
	6370	Arvonalent. pys.vast. sijoituksista
	6380	Muut rahoituskulut
..6999		VUOSIKATE
..7000		Poistot ja arvonalentumiset
...7100		Suunnitelman mukaiset poistot
	7100	Poistot aineettomista oikeuksista
	7110	Poistot tietokoneohjelmista
	7120	Poistot muista pitkävaikutt. menoista
	7130	Poistot rakennuksista
	7140	Poistot kiint. rakenteista ja laitteis
	7150	Poistot koneista ja kalustosta
	7160	Poistot muista aineell. hyödykkeistä
	7210	Muut lisäpoistot
...7200		Pysyvien vastaavien myyntivoitot
	7200	Pysyvien vastaavien myyntivoitot/-tapp
...7230		Arvonalentumiset
	7230	Pysyvien vast. hyödyk. arvonalentumise
	7240	Vaiht.vastaavien poik. arvonalentumise
	7250	Arvonalentumisten palautumiset
..8000		Satunnaiset erät
...8001		Satunnaiset tuotot
	8000	Käyttöomaisuuden myyntivoitot
	8010	Omistusosuuksien luovutukset
	8020	Vahingon-/takauskorv. ja sopimussakot
	8030	Saadut akordit ja konserniavustukset
	8040	Kirjauskäytän. muutoksesta aih. oikais
	8050	Muut satunnaiset tuotot
...8100		Satunnaiset kulut
	8100	Käyttöomaisuuden myyntitappiot
	8110	Omistusosuuksien luovutukset
	8120	Vahingon-/takauskorvaukset,sopimussako
	8130	Annetut akordit ja konserniavustukset
	8140	Kirjauskäytän. muutoksista aih. oikais
	8150	Muut satunnaiset kulut
..8499		TILIKAUDEN TULOS

..8500	Varausten ja rahastojen muutokse
...8501	Poistoeron muutos
	8500 Poistoeron lisäys (-)
	8550 Poistoeron vähennys (+)
...8600	Varausten muutos
	8600 Varausten lisäys (-)
	8650 Varausten vähennys (+)
...8700	Rahastojen muutos
	8700 Rahastojen lisäys (-)
	8750 Rahastojen vähennys (+)
..8800	TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ

Vaalan kunta

Tilikartta F
01.01.2017 - 31.12.2017

Tiliryhmä	Nimi
	Tilinro
0001	TASE
.1000	VASTAAVAA
..1001	PYSYVÄT VASTAAVAT
...1002	Aineettomat hyödykkeet
	1000 Aineettomat oikeudet
	1005 Tietokoneohjelmistot
	1010 Muut pitkävaikutteiset menot
	1020 Ennakkomaksut
...1100	Aineelliset hyödykkeet
....1101	Maa- ja vesialueet
	1100 Maa- ja vesialueet
	1102 Kiinteistöjen liittymismaksut
	1105 Maa- ja vesialueiden arvonkorotukset
....1110	Rakennukset
	1110 Asuinrakennukset
	1115 Hallinto- ja laitosrakennukset
	1120 Tehdas- ja tuotantorakennukset
	1123 Muut rakennukset
	1125 Rakennusten arvonkorotukset
....1130	Kiinteät rakenteet ja laitteet
	1130 Maa- ja vesirakenteet
	1150 Muut kiinteät rakenteet ja laitteet
....1160	Koneet ja kalusto
	1160 Kuljetusvälineet
	1168 Sairaala-terv.h yms laitteet
	1169 Atk-laitteet
	1170 Muut koneet ja kalusto
....1180	Muut aineelliset hyödykkeet
	1180 Luonnonvarat
	1184 Arvo- ja taide-esineet
	1187 Muut hyödykkeet
....1190	Ennakkomaksut ja keskeneräiset h

.....1191	Ennakkomaksut
	1190 Ennakkomaksut
.....1195	Keskeneräiset hankinnat
	1195 Keskeneräiset hankinnat
...1200	Sijoitukset
....1201	Osakkeet ja osuudet
	1201 Tytäryhteisöosakkeet ja -osuudet
....1202	Osakkeet ja osuudet tytäryhteisö
.....1203	Kuntayhtymäosuudet
	1203 Kuntayhtymäosuudet
.....1205	Osakkeet ja osuudet osak.ja omis
	1205 Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet
	1207 Yhteisyhteisöosakkeet ja -osuudet
	1208 Muut osakkeet ja osuudet/osak&om.yhteis.
.....1209	Liikelayhteisöjen peruspääomaosuudet
	1209 LIIKELAITOSTEN peruspääomaosuudet
.....1210	Muut osakkeet ja osuudet
	1210 Muut osakkeet ja osuudet
	1211 Säädepääomat
.....1212	Osakkeiden ja osuuksien arvonkor
	1212 Osakkeiden ja osuuksien arvonkorotukset
....1214	Joukkovelkakirjalainasaamiset
	1215 JVK-saamiset tytäryhteisöiltä
	1216 JVK-saamiset jäsenkuntayhtymiltä
	1217 JVK-saam. osak.ja omistusyht.yhteisöilt.
	1218 JVK-saam. kunnilta ja kuntayhtymiltä
	1219 JVK-saamiset liikelaitoksilta
	1220 JVK-saamiset valtiolta
	1221 JVK-saamiset muilta
....1230	Muut lainasaamiset
	1230 Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä
	1231 Muut lainasaamiset jäsenkuntayhtymiltä
	1232 Muut lainasaam. osakkuusyhteisöiltä
	1233 Muut lainasaam. kuntayht.ja kunnilta
	1234 Muut lainasaamiset liikelaitoksilta
	1235 Muut lainasaamiset valtiolta
	1236 Muut lainasaamiset muilta
....1240	Muut saamiset
	1241 Muut saamiset tytäryhteisöiltä
	1242 Muut saamiset jäsenkuntayhtymiltä
	1243 Muut saamiset omistusyhteisyhteisöiltä
	1244 Liittymismaksut liikelaitoksilta
	1245 Liittymismaksu (Palautuskelpoiset)
	1246 Muut saamiset muilta
....1300	Arvostuserät
	1300 Arvostuserät eläkevastuusta
	1310 Arvostuserät kurssitappioista
	1320 Arvostuserät rakennusaikaisista koroista
	1330 Muut arvostuserät
..1400	TOIMEKSIANTOJEN VARAT

...1401	Valtion toimeksiannot
	1400 Valtion toimeksiantojen ps-tilit
	1410 Välitetyt aravalainat
	1411 Välitettyjen aravalainojen korot
	1420 Muut valtion toimeksiannot
...1440	Lahjoitusrahastojen varat
	1440 Lahjoitusrahastojen varat
...1460	Muut toimeksiantojen varat
	1460 EU-tukien toimeksiannot
	1470 Asuntoyhtiöiden rakentamismenot
	1480 Muut toimeksiannot
..1500	VAIHTUVAT VASTAAVAT
...1501	Vaihto-omaisuus
	1500 Aineet ja tarvikkeet
	15001 Lämpökeskuksen halkovarasto
	15002 Rakennustarvikevarasto
	1530 Keskenkäydyt tuotteet
	1550 Valmiit tuotteet
	1570 Muu vaihto-omaisuus
	1590 Ennakkomaksut
...1600	Saamiset
....1601	Pitkäaikaiset saamiset
.....1602	Myyntisaamiset
	1600 Myyntisaamiset tytäryhteisöiltä (pa)
	1605 Myyntisaamisesta jäsenkuntayhtymiltä (pa)
	1610 Myyntisaam. muilta omistusyhteisöiltä.(pa)
	1615 Kunnan sisäiset myyntisaamiset (pa)
	1620 Myyntisaamiset muilta (pa)
.....1630	Lainasaamiset
	1630 Lainasaamiset tytäryhteisöiltä (pa)
	1635 Lainasaam. jäsenkuntayhtymiltä (pa)
	1640 Lainasaam. muilta omistusyhteisöiltä(pa)
	1642 Lainasaam. kunnilta ja kuntayhtym. (pa)
	1645 Lainasaamiset valtiolta (pa)
	1646 Lainasaamiset VESIHUOLTOLAITOKSELTA
	1647 Lainasaamiset muilta (pa)
	1650 Kunnan sisäiset lainasaamiset (pa)
	1654 Lainasaamiset/velkajärj.saamiset
	1655 Lainasaamiset muilta (pa)
.....1660	Muut saamiset
	1660 Muut saamiset tytäryhteisöiltä (pa)
	1662 Muut saamiset jäsenkuntayhtymiltä (pa)
	1665 Muut saamiset omistusyhteisöiltä. (pa)
	1666 Valtionosuussaamiset (pa)
	1668 Kunnan sisäiset muut saamiset (pa)
	1675 Elatustukimaksusaamiset (pa)
	1688 Muut saamiset (pa)
.....1690	Siirtosaamiset
.....1691	Siirtyvät korot
	1690 Siirtyvät korot tytäryhteisöiltä (pa)

	1695	Siirtyvät korot jäsenkuntayht. (pa)
	1700	Siirtyvät korot omistusyhteisyht. (pa)
	1705	Siirtyvät korot liikelaitoksilta (pa)
	1710	Siirtyvät korot muilta (pa)
.....1715		Muut siirtosaamiset
	1715	Muut siirtosaamiset tytäryhteisöiltä(pa)
	1716	Muut siirtosaamiset jäsenkuntayht. (pa)
	1717	Muut siirtosaam. omistusyhteisyht. (pa)
	1718	Muut siirtosaamiset liikelaitoksilta(pa)
	1719	Muut siirtosaamiset muilta (pa)
....1720		Lyhytaikaiset saamiset
.....1721		Myyntisaamiset
	1720	Myyntisaamiset tytäryhteisöiltä (la)
	1725	Myyntisaamiset jäsenkuntatyht. (la)
	1730	Myyntisaamiset omistusyhteisyht.
	1735	Kunnan sisäiset myyntisaamiset
	1740	Muut myyntisaamiset
	17401	Winhit/Hammashoitolaskutus
	17405	Terveyskeskus/Effica
	17406	Perusturvan laskut
	17407	Vuodeosastomaksut
	17421	Palvelukotimaksut
	17422	Muu peruspalvelu
	17423	Päivähoito
	17424	Vanhustyö
	17431	Sivistystoimen laskut
	17433	Kansalaisopisto/Hellewi
	17440	Venepaikkalaskutus
	17441	Tontinvuokrat
	17442	Teollisuus- ja toimitilavuokrat
	17443	Maa-ainelupamaksut
	17444	Muu ympäristötoimi
	17445	Vuokra-asuntojen sähkölaskut
	17451	Yleishallinnon laskut
	17453	Aravalaskut
	17460	Pegasos myyntisaamiset
	17461	Pegasos aravalainalaskut
	17480	Vanhat vuokrasaatavat/RvtIV
	17481	Kiha-vuokrasaatavat
	17482	Kiha-vuokrankanto saatav/ennakot
	17498	Myyntireskontran välitili
	17499	Myyntireskontran selvittelytili
.....1750		Lainasaamiset
	17452	Taloushallinnon laskut
	1750	Lainasaamiset tytäryhteisöiltä
	1755	Lainasaamiset jäsenkuntayhtymiltä
	1758	Lainasaamiset omistusyhteisyhteisöiltä
	1760	Lainasaamiset muilta kunta- ja kuntayht.
	1762	Lainasaamiset valtiolta
	1763	Lainasaamiset VESIHUOLTOLAITOKSELTA

	1765	Kunnan sisäiset lainasaamiset
	1766	Palkkaennakkosaatavat
	1767	Kumppaniksi ry
	1768	Kyläyhdistyksiltä
	1770	Lainasaamiset muilta (la)
.....1780		Muut saamiset
	1780	Muut saamiset tytäryhteisöiltä
	1785	Muut saamiset jäsenkuntayhtymiltä
	1790	Muut saamiset omistusyht.yhteisöiltä
	1791	Käyttötalouden valtionosuussaamiset
	1792	Investointien valtionosuussaamiset
	1795	Kunnan sisäiset muut saamiset
	1796	Käyttöomaisuuden välitili
	1797	Pääkassan välitili
	1798	Menojen selvittelytili
	17982	Palkkasaatavien tili
	1799	Rahatilien väliset siirrot
	1800	Elatustukimaksusaamiset
	1802	Koiraverosaamiset
	1805	Arvonlisäverosaamiset
	18051	8%:n alv vähennyskelpoiset
	18052	17%:n alv vähennyskelpoiset
	18053	22%:n alv vähennyskelpoiset
	18054	12%:n alv vähennyskelpoinen
	18055	22%:n alv yht.vero vähennyskelpoiset
	18058	9% vähennysjärjestelmä
	18059	13% vähennysjärjestelmä
	18060	23% vähennysjärjestelmä
	18061	23% rakent.palv.osto/ vähenn.järj
	18062	24% Eu-palvelut/tavarat/vähenn.järj
	18063	23% Osto ulkomaalaiselta/vähenn.järj
	18070	10% vähennysjärjestelmä
	18071	14% vähennysjärjestelmä
	18072	24% vähennysjärjestelmä
	18073	24% rakent.palv.osto/vähenn.järj
	18081	8%:n alv palautuskelpoiset
	18082	17%:n alv palautuskelpoiset
	18083	22%:n alv palautuskelpoiset
	18084	12%:n alv palautuskelpoiset
	18085	22%:n alv yhteisövero palautuskelpoiset
	18086	Laskennallinen 5% arvonlisävero
	18088	9% palautusjärjestelmä
	18089	13% palautusjärjestelmä
	18090	23% rakent.palv.osto/palautusjärj.
	18091	23% palautusjärjestelmä
	18092	23% Eu-palvelut/tavarat/palautusjärj.
	18093	24% Eu-tavaroista
	18094	10% palautusjärjestelmä
	18096	14% palautusjärjestelmä
	18097	24% palautusjärjestelmä

	18098	24% rakent.palv.osto/palautusjärj
	1810	Muut saamiset
	1812	Postimaksujen selvittelytili
.....1815		Siirtosaamiset
.....1816		Siirtyvät korot
	1815	Siirtyvät korot tytäryhteisöiltä
	1818	Siirtyvät korot jäsenkuntayhtymiltä
	1819	Siirtyvät korot omistusyhteisyhteisöiltä
	1820	Siirtyvät korot liikelaitoksilta
	1821	Siirtyvät korot muilta
.....1822		Muut siirtosaamiset
	1822	Muut siirtosaamiset tytäryhteisöiltä
	1823	Muut siirtosaamiset jäsenkuntayhtymiltä
	1824	Muut siirtosaam. omistusyht.yhteisöiltä
	1825	Muut siirtosaamiset liikelaitoksilta
	18251	SIIRTOSAAMISET LÄMPÖLAITOKSELTA
	18252	SIIRTOSAAMISET VESILAITOKSELTA
	1826	Muut siirtosaamiset muilta
	1827	Siirtosaam.Rokuanjärventien peruskorj.
...1830		Rahoitusarvopaperit
....1831		Osakkeet ja osuudet
	1830	Osakkeet ja osuudet
....1850		Sijoitukset rahamarkkinainstrume
	1850	Sijoitukset valtion velkasitoumuksiin
	1855	Sijoitukset kuntatodistuksiin
	1860	Sijoitukset muihin rahamarkkinainstrum.
....1870		Joukkovelkakirjalainasaamiset
	1870	JVK-saamiset valtiolta
	1875	JVK-saamiset kunnilta ja kuntayhtymiltä
	1880	JVK-saamiset muilta
....1890		Muut arvopaperit
	1890	Muut arvopaperit
...1900		Rahat ja pankkisaamiset
	1900	Kassatilit
	1901	Korttisaatavtili
	1920	Sampo 800015-860839/yleinen
	1921	Sampo 800013-70296718/perusturva
	1922	Sampo 800014-2184429/korjausavustukset
	1930	Kainuun Op 576096-1150/yleinen
	1931	Kainuun Op 576096-415632/kiha-vuokrat
	1932	FI9057609620013870/yht.koulun opp.kunta
	1933	FI8057609620014050/lukion opiskelijakun
	1934	Nordea FI7418413000005756
	1940	Postisiirtotilit
	1960	Talletustilit
	1980	Sisäiset yhdystilit
.2000		VASTATTAVAA
..2001		OMA PÄÄOMA
...2002		Peruspääoma
	2000	Peruspääoma

...2005	Liittymismaksurahasto
	2005 Liittymismaksurahasto
...2010	Arvonkorotusrahasto
	2010 Arvonkorotusrahasto
...2015	Muut omat rahastot
	2015 Rahastopääomat
...2040	Edellisten tilikausien yli/alijä
	2040 Edell. tilikausien yli-/alijäämä
...2050	Tilikauden yli-/alijäämä
	2050 Tilikauden yli-/alijäämä
..2100	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAU
...2101	Poistoero
	2100 Poistoero
...2110	Vapaaehtoiset varaukset
	2110 Investointivaraukset
..2120	PAKOLLISET VARAUKSET
...2121	Eläkevaraukset
	2120 Eläkevaraukset
...2131	Muut pakolliset varaukset
	2130 Pakollinen varaus kuntayhtymät
	2131 Kaatopaikkavaraus
	2132 Rakennusten purkuvaraus
..2300	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT
...2301	Valtion toimeksiannot
	2300 Välitetyt aravalainat
	2310 Välitetyt valtion lainat
	2320 Muut valtion toimeksiantojen pääomat
	2321 Rintamaveteraanien kuntoutus
	2322 Energiataloudelliset avustukset
...2325	Lahjoitusrahastojen pääomat
	2325 Testamenttilahjoitus
	2326 Valtion perintö(Väisänen Joonas)
	2327 Lammenrannan vihkiäiset
	2328 Oulujärven koulun 50 v-juhla
	23281 Lukion 50 v-juhla
	23282 Koulukeskuksen vihkiäisjuhla
	23283 Yhtenäiskoulun oppilaskunta
	23284 Lukion opiskelijakunta
	2329 K.Takalan stipendit
	2391 Kansalaisopiston stipendit
	2392 Lukion muut stipendit
...2330	Muut toimeksiantojen pääomat
	2330 Asuntoyhtiöiden rakennusaikaiset tulot
	2350 Henkilöstökassa
	2360 Elatusturvan ulkoinen selvittelytili
	2361 Elatusavun selvittelytili
	2362 Elatusavun välitystili
	2365 Ay-jäsenmaksujentili
	2375 Puoluejäsenmaksujen tili
	2390 Ulosottojen tili

	2399	Muiden toimeksiantojen pääomat
..2400		VIERAS PÄÄOMA
...2401		Pitkäaikainen
....2402		Joukkovelkakirjalainat
	2400	JVK-lainat markkamääräiset (p.a)
	2405	JVK-lainat valuuttamääräiset (p.a)
...2410		Lainat rahoitus- ja vakuutuslait
	2410	Sampo pankki Oyj (p.a)
	2411	Kuntarahoitus Oy:ltä (p.a)
	2412	Lainat Kuntien Asuntoluotto Oy:ltä (p.a)
	2413	Lainat muilta kotim. rah./vak.lait.(p.a)
	2414	Lainat ulkom. rah./vak.laitoksilta (p.a)
	2416	Osuuspankki (p.a)
....2420		Lainat julkisyhteisöiltä
	2420	Lainat valtiolta (p.a)
	2421	Lainat kunnilta ja kuntayhtymiltä (p.a)
	2422	Lainat kuntien eläkevakuutukselta (p.a)
	2423	Lainat muilta sosiaaliturvarahast.(p.a)
	2424	Etera-keskinäinen eläkevak.yhtiö(p.a)
...2430		Lainat muilta luotonantajilta
	2430	Lainat muilta kotim. luotonantajilta(pa)
	2435	Lainat muilta ulkom. luotonantajilta(pa)
....2440		Saadut ennakot
	2440	Saadut ennakot tytäryhteisöiltä (p.a)
	2442	Saadut ennakot jäsenkuntayhtymiltä (p.a)
	2445	Saadut ennakot osakkusyhteisöiltä (p.a)
	2446	Saadut sisäiset ennakot (p.a)
	2447	Kiha-vuokravakuudet (p.a)
	2448	Saadut ennakot muilta (p.a)
....2450		Ostovelat
	2450	Ostovelat tytäryhteisöille (p.a)
	2451	Ostovelat jäsenkuntayhtymille (p.a)
	2452	Ostovelat omistusyht.yhteisöiltä (p.a)
	2453	Sisäiset ostovelat (p.a)
	2454	Ostovelat muille (p.a)
....2460		Muut velat
	2460	Muut velat tytäryhteisöille (p.a)
	2462	Muut velat jäsenkuntayhtymille (p.a)
	2463	Muut velat osakkuusyhteisyhteisöille(pa)
	2464	Muut velat muille kunta/kuntayhtym.(pa)
	2466	Muut velat valtiolle (p.a)
	2467	Sisäiset muut velat (p.a)
	2468	Muut velat muille (p.a)
	2469	Liittymismaksut ja muut velat (p.a)
....2470		Siirtovelat
	2470	Siirtyvät korot tytäryhteisöille (p.a)
	2472	Siirtyvät korot jäsenkuntayhtymille (pa)
	2475	Siirtyvät korot osakkuusyhteisöiltä (pa)
	2477	Siirtyvät korot liikelaitoksille (p.a)
	2478	Siirtyvät korot muille (p.a)

.....2471	Siirtyvät korot
...2500	Lyhytaikainen
....2501	Lyhytaikaiset joukkovelkakirjala
	2500 JVK-lainat markkamääräiset (l.a)
	2505 JVK-lainat valuuttamääräiset (l.a)
....2510	Lainat rahoitus- ja vakuutuslait
	2510 Sampo pankki Oyj (l.a)
	2511 Kuntarahoitus Oy:ltä (l.a)
	2512 Lainat Kuntien Asuntoluotto Oy:ltä (l.a)
	2513 Lainat muilta kotim. rah./vak.lait.(l.a)
	2514 Lainat ulkom. rah./vak.lait. (l.a)
	2515 Lyhennysosuudet/kotim.rah.laitok. (l.a)
	2516 Osuuspankki (l.a)
....2520	Lainat julkisyhteisöiltä
	2520 Lainat valtiolta (l.a)
	2521 Lainat kunnilta ja kuntayhtymiltä (l.a)
	2522 Lainat kuntien eläkevakuutukselta (l.a)
	2523 Lainat muilta sosiaaliturvarahast.(l.a)
	2524 Etera-keskinäinen eläkevak.yhtiö (l.a)
	2525 Lyhennysosuudet/julkisyhteisöt (l.a)
....2530	Lainat muilta luotonantajilta
	2530 Lainat muilta kotim.luotonantajilta (la)
	2531 Lainat muilta ulkom.luotonantajilta (la)
	2535 Lyhennysosuudet/muut luotonantajat (l.a)
	2536 Kassalainat (l.a)
....2540	Saadut ennakot
	2540 Saadut ennakot tytäryhteisöiltä (l.a)
	2541 Saadut ennakot jäsenkuntayhtymiltä (l.a)
	2542 Saadut ennakot osakkuusyht.yhteis. (l.a)
	2543 Työkeskuksen ennakot (l.a)
	2544 Kiha-vuokraennakot (l.a)
....2545	Ostovelat
	2545 Ostovelat tytäryhteisöille (l.a)
	2546 Ostovelat jäsenkuntayhtymille (l.a)
	2547 Ostovelat/ TTT ja lastensuojelu (l.a)
	2548 Sisäiset ostovelat (l.a)
	25481 Ostoreskontra/Kirjauspiste 01(perust)
	25482 Ostoreskontra/Kirjauspiste 02(sivistys)
	25483 Ostoreskontra/Kirjauspiste 03(tekninen)
	25484 Kunnan ostolaskut
	25485 Kierrätettävät ostolaskut
	25488 Ostoreskontran välitili/Pegasos
	25489 Ostoreskontran välitili
	2549 Ostovelat muille (l.a)
....2550	Muut velat
	2550 Muut velat tytäryhteisöille (l.a)
	2551 Muut velat jäsenkuntayhtymille (l.a)
	2552 Muut velat osakkuusyht.yhteisöille (l.a)
	2554 Sisäiset muut velat (l.a)
	2555 Muut velat muille (l.a)

	2556	Tilitettävä arvonlisävero
	25561	ALV 8% Myynti
	25562	ALV 17% Myynti
	25563	ALV 22% Myynti
	25564	ALV 22% Myynti/Palkat
	25565	ALV 12% Myynti
	25567	ALV 9%:n myynti
	25568	ALV 13%:n myynti
	25569	ALV 23%:n myynti
	2557	Ennakonpidätysvelka (I.a)
	25570	ALV 23% Myynti/Palkat
	25571	ALV 23% Myynti/ Käännetty
	25572	ALV 10%:n myynti
	25573	ALV 14%:n myynti
	25574	ALV 24%:n myynti
	25575	24% Rak.palv/ EU/ maksettava alv
	25576	ALV 24% Myynti/Palkat
	2558	Sosiaaliturvamaksuvelka (I.a)
	2559	Maksamattomat palkat (netto)
	2560	Tulojen selvittelytili
	25601	Palkoista peritt.selvittelytili
	25602	Vuokrien selvittelytili
	2561	Kehitysvamm.tukiliitto
	25611	Huollettavien tili 1
	25612	Huollettavien tili 2
	2562	SOTE/ Selvittelyt
....2570		Siirtovelat
.....2571		Siirtyvät korot
	2570	Siirtyvät korot tytäryhteisöille
	2571	Siirtyvät korot jäsenkuntayhtymille
	2572	Siirtyvät korot osakkuusyht.yhteisöille
	2574	Siirtyvät korot liikelaitoksille
	2575	Siirtyvät korot muille
.....2580		Lomapalkkajaksotus
	2580	Lomapalkkajaksotus
	2581	Tuntipalkkaisten lomapalkkajaksotus
	2582	Muut jaksotukset
.....2583		Valtionosuusennakot
	2583	Valtionosuusennakot
.....2584		Muut siirtovelat
	2584	Muut siirtovelat tytäryhteisöille
	25841	Laskennallinen vero
	2585	Muut siirto velat jäsenkuntayhtymille
	2586	Muut siirtovelat osakkuusyht.yhteisöille
	2587	Muut siirtovelat liikelaitoksille
	25871	SIIRTOVELAT LÄMPÖLAITOKSELLE
	25872	SIIRTOVELAT VESILAITOKSELLE
	2588	Työttömyys-ja tapaturmavak.m/työnantaja
	2589	Taloudellinen tuki/ työnantaja
	25891	KUEL-maksu/ työnantaja

25892 Eläkemenoper.KUEL-maksu/ työnantaja
25893 Varhe-maksu/ työnantaja
25894 LEL-maksu/ työnantaja
25895 VEL-maksu/ työnantaja
25896 TAEL-maksu/ työnantaja
2590 Työttömyysvakuutusmaksu/ palkansaaja
25901 KUEL-maksu/ palkansaaja
25902 KUEL-maksu/ luottamushenkilö
25903 LEL-maksu/ palkansaaja
25904 VEL-maksu/ palkansaaja
25905 TAEL-maksu/ palkansaaja
2599 Muut siirtovelat muille
2600 Keva/eläkemenoperust. ja varhe

.2999

NETTO

11 VUODEN 2017 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

VAALAN KUNTA

Vaalassa 26.3.2018

Esa Karjalainen pj

Tapio Huotari, 1. vpj

Kalle Moilanen, 2. vpj

Tapani Karhu

Aino Leinonen

Jenna Leinonen

Hanna Karppinen

Ari Niskanen, vs. kunnanjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitoavan mukaisesti.

Suoritetusta tilintarkastuksesta on annettu kertomus tänään.

xx päivänä toukokuuta 2018

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy

Antti Kääriäinen, JHTT, KHT